

**KAYNAŖTIRMA ÖĞRENCİLERİ İLE ÇALIŖMA YAPAN
UZMANLAR ARASINDAKİ BEP SÜRECİNDEKİ İŖ BİRLİĞİNİN
UZMAN VE AİLE GÖRÜŖLERİNE DAYALI OLARAK
BELİRLENMESİ**

CoŖkun Yener

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ZİHİN ENGELLİLERİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

NİSAN, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Coşkun

Soyadı : YENER

Bölümü : Zihin Engellilerin Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Kaynaştırma Öğrencileri ile Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki BEP Sürecindeki İş Birliğinin Uzman ve Aile Görüşlerine Dayalı Olarak Belirlenmesi

İngilizce Adı : Determination Of The Cooperation During IEP Between Integration Students And Experts Working With Them Based On The Views Of The Experts And Families

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Coşkun YENER

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Coşkun YENER tarafından hazırlanan “Kaynaştırma Öğrencileri ile Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki BEP Sürecindeki İş Birliğinin Uzman ve Aile Görüşlerine Dayalı Olarak Belirlenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Zihinsel Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Eylem DAYI

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) Zihin Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Pınar ŞAFAK

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Zehra ATBAŞI

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) Zihin Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 09/04/2019

Bu tezin Zihinsel Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Babam Cemal YENER Anısına

TEŞEKKÜR

Yaptığım çalışma süresince bir çok değerli kişinin destekleri ve katkıları olmuştur. Başta çalışmam süresince her zaman rehberlik eden ve desteklerini esirgemeyen Danışman Hocam Dr. Öğr. Üyesi Eylem DAYI olmak üzere ders alarak akademik bilgilerinden istifade ettiğim hocalarıma, çeşitli zamanlarda çalışmama katkı sunan arkadaşlarım Atalay AVİL ve Hale ÇOTUK’a, teşekkür ederim.

Hayatımda her zaman yanımda olan ve desteklerini sunan annem Beyaz YENER’e, ablam Zennure YENER’e ve amcam Mevlüt YENER’e müteşekkirim. Son olarak hayat arkadaşım, eşim Bilgesu YENER’ e her zaman bana destek olduğu için çok teşekkür ederim.

Mayıs, 2019

Coşkun YENER

**KAYNAŖTIRMA ÖĞRENCİLERİ İLE ÇALIŖMA YAPAN
UZMANLAR ARASINDAKİ BEP SÜRECİNDEKİ İŖ BİRLİĞİNİN
UZMAN VE AİLE GÖRÜŖLERİNE DAYALI OLARAK
BELİRLENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

CoŖkun Yener

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Nisan, 2019

ÖZ

Bu araŖtırmada kaynaŖtırma öğrencileri ile çalıŖma yapan uzmanlar arasındaki bireyselleŖtirilmiŖ eğitim programı (BEP) sürecindeki iŖ birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amaçlanmıŖtır. Bu amaç doğrultusunda Ankara ili Pursaklar ilçesinde ilkokul kademesinde eğitim gören hafif düzeyde zihinsel yetersizliği ya da hafif düzeyde otizmi olan kaynaŖtırma öğrencileri ile çalıŖma yapan devlet kurumunda görevli uzmanlar, destek eğitim kurumunda görevli uzmanlar ve ailelerle görüşmeler yapılmıŖtır. Görüşmelerde yarı yapılandırılmıŖ görüşme formları kullanılmıŖtır ve gerek duyulduğunda ekte sorulara başvurulmuŖtır. Nitel araŖtırma yönteminin kullanıldığı araŖtırmada görüşmeler neticesinde elde edilen bulguların analizinde betimsel analiz kullanılmıŖtır. Elde edilen bulgular yasal düzenlemelerde yer alan uzmanlar arası iŖ birliğine ilişkin süreçler ve alan yazında yer alan iŖ birliğinin özellikleri ile karşılaştırılarak yorumlanmıŖtır. AraŖtırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda kaynaŖtırma öğrencisinin eğitimine ilişkin kaynaŖtırma öğrencileri ile çalışan devlet kurumunda görevli uzmanlar arasında, destek eğitim kurumunda görevli uzmanlar arasında ve devlet kurumu ile destek eğitim kurumunda görevli uzmanlar arasında iŖ birliğinin yetersiz olduğu düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler : Kaynaştırma Eğitimi, Uzmanlar Arası İşbirliği, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

Sayfa Adedi : 151

Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Eylem DAYI

**DETERMINATION OF THE COOPERATION DURING IEP
BETWEEN INCLUSIVE STUDENTS AND EXPERTS WORKING
WITH THEM BASED ON THE VIEWS OF THE EXPERTS AND
FAMILIES**

Master Thesis

Coşkun Yener

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

April 2019

ABSTRACT

This study aimed to determine the cooperation during individualized education program (IEP) between inclusive students and experts working with them based on the views of the experts and families. For this purpose, interviews were carried out in the Pursaklar district of Ankara with experts of the state institution, which conducts studies with students having mild mental disability or mild autism, experts working in the support education institution, and families of the students. In the interviews, semi-structured interview forms were used and additional questions were asked when needed. Descriptive analysis was used in the analysis of the findings obtained as a result of the interviews. The findings were compared with the cooperation processes related with the experts in the legal regulations and the characteristics of cooperation in the literature of the field. In line with the results of the study, it was found that regarding to the education of inclusive students, the cooperation between the inclusive students and the experts working in the state institution and the support education institution, and between the experts working in the state institution and the support education institution was not sufficient.

Key Words : Inclusive Education, Cooperation between experts, Individualized Educational Program

Page Number : 151

Counselor : Assistant Professor Doctor Eylem DAYI

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Sayıtlar	9
1.5. Sınırlılıklar.....	9
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II.....	11
KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Kaynaştırma Eğitimi.....	11
2.2. Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri.....	13
2.3. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanağı	14
2.4. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP).....	15
2.5. Kaynaştırma Eğitiminde Uzmanların Görev ve Sorumlulukları	15
2.6. Kaynaştırma Eğitiminde Uzmanlar Arası İşbirliği	16

BÖLÜM III	21
YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırma Modeli	21
3.2. Çalışma Grubu	22
3.3. Veri Toplama Araçları.....	23
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi	26
BÖLÜM IV.....	27
BULGULAR VE YORUM	27
4.1. Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki BEP Sürecindeki İş Birliğinin Gerçekleşmesine Yönelik Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanların ve Kaynaştırma Öğrencilerinin Ailelerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular	27
4.1.1. A Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	27
4.1.1.1. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	29
4.1.1.2. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	31
4.1.1.3. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	32
4.1.1.4. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	34
4.1.1.5. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	37
4.1.1.6. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	39
4.1.1.7. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	40
4.1.2. B Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	42
4.1.2.1. B öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	44
4.1.2.2. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	46
4.1.2.3. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular.....	47

4.1.2.4. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	49
4.1.2.5. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	50
4.1.2.6. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	52
4.1.2.7. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	54
4.1.3. C Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular	56
4.1.3.1. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	59
4.1.3.2. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	60
4.1.3.3. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	62
4.1.3.4. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	63
4.1.3.5. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	66
4.1.3.6. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	67
4.1.3.7. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	69
4.1.4. D Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular	71
4.1.4.1. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	73
4.1.4.2. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	74
4.1.4.3. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	75
4.1.4.4. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	77
4.1.4.5. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	79
4.1.4.6. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular	80

4.1.4.7. <i>D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	83
4.1.5. <i>E Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular</i>	85
4.1.5.1. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	87
4.1.5.2. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	89
4.1.5.3. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	90
4.1.5.4. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	91
4.1.5.5. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	93
4.1.5.6. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	95
4.1.5.7. <i>E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular</i>	97
4.2. <i>Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Devlet Okullarında Görevli Uzmanların ÖEHY (2018)'de Belirtilen BEP Sürecindeki İş Birliğini Gerçekleştirmede Yaşanan Sorunlara ve Sorunların Çözümlerine Yönelik Devlet Okullarında Görevli Uzman Görüşlerine İlişkin Bulgular</i>	98
BÖLÜM V	101
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	101
5.1. <i>Sonuçlar</i>	101
5.2. <i>Tartışmalar</i>	109
5.2. <i>Öneriler</i>	114
KAYNAKÇA	116
EKLER	122
Ek 1. <i>Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	123
Ek 2. <i>Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	124
Ek 3. <i>Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	125
Ek 4. <i>Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	126
Ek 5. <i>Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	127
Ek 6. <i>Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	128
Ek 7. <i>Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu</i>	129

Ek 8. Aile İle Görüşme Formu.....	130
Ek 9. Araştırma İzni	131

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Çalışma Grubu Bilgileri</i>	22
Tablo 2. <i>Görüşme Formları Ön Uygulama Sonuçları</i>	23
Tablo 3. <i>Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları</i>	24
Tablo 4. <i>A Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler</i>	28
Tablo 5. <i>B Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler</i>	43
Tablo 6. <i>C Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler</i>	57
Tablo 7. <i>D Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler</i>	72
Tablo 8. <i>E Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler</i>	86
Tablo 9. <i>Sorun Yaşandığı Konusunda Görüş Belirten Uzmanlar</i>	99
Tablo 10. <i>BEP Toplantısına Katılan Uzmanlar ve Aileler</i>	102
Tablo 11. <i>BEP Toplantısı Yapıldığını İfade Eden Uzmanlar ve Aileler</i>	103

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemine, amacına, önemine, sayıtlara, sınırlılıklarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Tüm insanlar kilo, boy gibi fiziksel özellikleri bakımından farklılıklar gösterdikleri gibi öğrenme biçimlerinde, hızlarında ve öğrendiklerini uygulamada bireysel farklılıklar gösterebilmektedirler (Diken ve Batu, 2010, s. 2). Bireylerin öğrenmeye ilişkin sahip oldukları bireysel farklılıklar bazen herhangi bir nedene bağlı olmayabilirken bazen de bir yetersizlik tanısı, eksik yaşantı ya da olumsuz yaşam koşulları gibi bir nedene bağlı olabilmektedir (Diken ve Batu, 2010, s. 2). Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin de bedensel özellikleri, öğrenme yeterlilikleri normal gelişim gösteren bireylerden oldukça farklılaşmaktadır (Akçamete, 2010, s. 32). Amerika’da Engelli Bireyler Eğitim Yasası’nda (IDEA) (2004) özel eğitim ihtiyacı olan bireyler; zeka geriliği, işitme bozuklukları, konuşma veya dil bozuklukları, görme yetersizliği, ciddi düzeyde duygusal bozukluğu, ortopedik engel, otizm, travmatik beyin hasarı, öğrenme güçlüğü ve diğer sağlık bozuklukları nedeniyle özel eğitim ve ilgili hizmetlere ihtiyacı olan bireydir, şeklinde tanımlanmıştır. Türkiye’ de ise özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim-öğretim hizmetlerini düzenleyen 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de (ÖEHKK) (1997) özel eğitim ihtiyacı olan birey, çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey olarak tanımlanmıştır.

Bireylerin özellikleri ve eğitim yeterlikleri ne olursa ya da bu bireyler nasıl tanımlanırsa tanımlansın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (1982) 42. maddesinde kimsenin eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamayacağı açıkça belirtilmiştir. 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de (1997) ise Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin genel ve mesleki eğitim görme haklarını kullanabilmelerini sağlamaya yönelik esaslar düzenlenmiştir. Anayasa ve 573 sayılı ÖEHKK'de de belirtildiği üzere zorunlu eğitimin bir gereği olarak özel eğitim ihtiyacı olan bireyler de akranları gibi toplumsal normların gerektirdiği davranışları göstermeleri için okullara devam etmelidir (Özyürek, 2009, s. 18). Ancak özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin akranlarına göre farklı eğitim gereksinimleri bulunmaktadır. Bu bireyler, bireysel özelliklerine göre uygun eğitim programları, eğitim ortamları, eğitim yöntem ve teknikleri ve araç gereçlere gereksinim duymaktadırlar (Kargın, 2010, s. 78).

Türkiye'de özel eğitim hizmetleri, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı resmi kurumlar ve Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı özel kurumlarca yürütülmektedir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre (ÖEHY) (2018) özel eğitim ihtiyacı olan bireyler; özel eğitim okullarında, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı veya özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak eğitimlerini sürdürebilmektedir. Ayrıca evde eğitim ve hastanede eğitim hizmeti olarak alabilmektedirler. Ancak 573 Sayılı ÖEHKK'ye (1997) dayalı ÖEHY (2018)'de özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel performansları doğrultusunda amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitim görmelerine öncelik verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kaynaştırma yoluyla eğitime ilişkin birçok tanım yapılmıştır. Kaynaştırma yoluyla eğitim özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı eğitim ortamında eğitim almalarıdır şeklinde tanımlanmıştır (Eripek, 2012, s. 6). Salend (1998, p. 6) ise kaynaştırma yoluyla eğitimi, engelli bireylerin genel eğitim sınıflarındaki akranlarıyla birlikte genel eğitim sınıfında eğitim alması şeklinde tanımlamıştır. Bir diğer tanımda kaynaştırma yoluyla eğitim, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin gerekli destek eğitim hizmetleri sağlanarak tam ya da yarı zamanlı olarak en az kısıtlayıcı eğitim ortamında yani normal eğitim sınıfında eğitim görmesidir şeklinde tanımlanmıştır (Kırcaali-İftar, 1992, s. 45). 573 sayılı ÖEHKK'de (1997) ise kaynaştırma yoluyla eğitim, "özel eğitim gerektiren bireylerin diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını sağlamak ve eğitim

amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmek için geliştirilmiş eğitim ortamıdır” şeklinde tanımlanmıştır.

ÖEHY (2018)’de özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı veya özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak sürdürebilecekleri belirtilmiştir. Yönetmelikte yer alan kaynaştırma türlerinden hangisi söz konusu olursa olsun kaynaştırmanın vazgeçilemeyecek unsurlarından birisi özel eğitim ihtiyacı olan bireylere destek hizmetlerin sağlanmasıdır (Batu ve Uysal, 2010, s. 116). Bu destek hizmetler kaynaştırma öğrencilerine sağlandığı gibi sınıf öğretmenlerine de sağlanmalıdır (Batu, 2014, s. 529). Kaynaştırmada dikkat çeken bir unsur da en az kısıtlayıcı ortam ilkesidir. En az kısıtlayıcı ortam, öğrencinin normal gelişim gösteren akranlarıyla bir arada bulunduğu, öğrencinin en üst seviyede performans sergilediği ortamdır (Özgür, 2011, s. 13). En az kısıtlayıcı ortamda normal gelişim gösteren akranlarıyla eğitim alan özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin sosyal ve akademik gelişimlerinin daha hızlı olacağı düşünülmektedir (Kargın, 2010, s. 84). Bu durumun özel eğitim ihtiyacı olan bireylere faydalarının olduğu gibi normal gelişim gösteren bireylere de faydaları bulunmaktadır. Normal gelişim gösteren bireyler kaynaştırma sayesinde; bireysel farklılıklara saygı duyma, başkalarının ihtiyaçlarına karşılık duyarlılık geliştirme, davranışlarıyla başkalarına model olmanın önemini kavrama ile birlikte sorumluluk duygusuna sahip olma gibi beceriler kazanabilmektedirler (Metin, 2011, s. 91).

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarının standart programlarla, sadece bir hizmet seçeneği sunularak ya da mevcut müfredatları kullanarak karşılanması mümkün görünmemektedir (Smith, 2001, p. 55). Bu nedenle her özel eğitim ihtiyacı olan bireyin eğitimini nerede, ne kadar süreyle, hangi amaçla ve kimler tarafından alacağı yasal olarak güvence altına almak için bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanması öngörülmüştür (Kargın, 2004). Dolayısıyla kaynaştırma öğrencileri için de BEP hazırlanmalıdır. ÖEHY (2018)’de kaynaştırma öğrencilerinin takip ettikleri programlar temel alınarak eğitim performansı ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP hazırlanması gerektiği açıkça belirtilmiştir. BEP’in hazırlanması süreci, özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için değerlendirmeler sonrasında uygun eğitim, hizmet ve yerleştirme kararlarının verilmesiyle başlamaktadır ve bu noktada BEP ekibinin çalışmaları başlamaktadır (Smith, 2001, p. 62).

ÖEHY (2018) özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini sürdürdükleri okul ve kurumlarda eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP hazırlanması için BEP

geliştirme biriminin oluşturulması gerektiği belirtilmiştir ve Madde 47’ de BEP geliştirme birimi üyeleri aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

...(2) BEP geliştirme birimi okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;

- a) Rehberlik öğretmeni,
- b) Öğrencinin sınıf öğretmeni,
- c) Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri,
- ç) Öğrencinin velisi,
- d) Öğrenciden oluşur.

(3) Gerekğinde görüşlerine başvurulmak üzere, özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyenin BEP geliştirme birimine katılımı sağlanır...

Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için öğretimsel desteklerle birlikte uzman desteğine de gereksinim vardır. Bu uzmanlar özel eğitim öğretmenleri, yardımcı öğretmenler, sınıf öğretmenleri, destek eğitim uzmanları vb. şeklinde sıralanabilmektedir (Batu, 2011, s. 98). Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin birbirlerinden farklı özelliklere sahip olması neticesinde gereksinimleri de farklılık göstermektedir ve bu bireylerin bireysel gereksinimlerinin karşılanması ilgili uzmanlar arasında iş birliği olmasını gerektirmektedir (Cavkaytar, 2012, s. 13). Uzmanlar arasında iş birliğinin olmasını ise BEP mümkün kılmaktadır ve ÖEHY (2018) BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları arasında iş birliği ve etkileşimin olması gerektiğini belirten maddeye (Madde 48/1 a-c-ç-j) yer verilmiştir.

ÖEHY (2018) okul müdürünün görev ve sorumlulukları arasında okul müdürünün okuldaki öğretmenlerin özel eğitim hizmetleri kapsamında iş birliği içinde çalışmalarını sağlaması şeklinde görevi olduğunu belirten maddeye (Madde 49/1 c), müdür yardımcısının ise özel eğitim hizmetlerinin verimli yürütülmesinde ilgili taraflar arasında koordinasyonu sağlaması ve bu hizmetlerle ilgili okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirmesi şeklinde görevinin olduğunu belirten maddeye (Madde 51/3) yer verilmiştir.

Özel eğitim öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları görev aldıkları kurumlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Rehberlik ve araştırma merkezi (RAM)’inde görev alan özel eğitim öğretmenleri öğrenci inceleme, performans alma, BEP hazırlama ve veli görüşmeleri gibi görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler. Özel eğitim okulu ya da özel eğitim sınıfında görev alan özel eğitim sınıf öğretmenin sorumluluklarıyla birlikte BEP hazırlama, uygulama, takibini sürdürme gibi görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler (Kaya, 2013, s. 35). ÖEHY (2018)’de öğretmenlerin görev ve sorumlulukları sınıf öğretmeni veya rehber

öğretmen şeklinde ayrılmamıştır. Öğretmenlerin görev ve sorumlulukları şeklinde belirtilmiştir ve bu görev ve sorumluluklar arasında iş birliği ile ilgili maddeler şu şekildedir:

...Madde 57 – (2)

- a) BEP'in hazırlanmasında BEP geliştirme birimi ile iş birliği yapar.
- b) BEP'i uygular ve değerlendirir.
- c) Öğrencilerin eğitim performansları doğrultusunda başka bir okula yönlendirilmesinde BEP geliştirme birimiyle iş birliği yapar.
- g) Bireysel gelişim raporu, eğitsel değerlendirme istek formunun düzenlenmesinde diğer öğretmenler ile iş birliği yapar.
- ğ) Özel yetenekli öğrencilerin danışman rehber öğretmeni veya öğretmenleriyle iş birliği içinde gelişimini takip eder...

Rehber öğretmen, görev yaptığı okul ya da kurumda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden sorumlu olan, özel eğitim ihtiyacı olan bireylere sunulacak hizmetler açısından da önemli rollere sahip olan kişidir (Özokçu, 2013, s. 100). Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017)'nde rehber öğretmenin görev sorumlulukları arasında iş birliği ile ilgili maddeler şu şekildedir:

...Madde 34 – (1)

- k) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme ekibinde rehberlik hizmetlerini yürütmek üzere görev alır. l) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine yönelik eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.
- l) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine yönelik eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. m) Destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin gelişimini takip eder. Öğretmenlere bu konuda rehberlik eder.
- e) Eğitim Kurumu idarecileri, öğretmenler, eğitim kurumu personeli ve ailelere yönelik rehberlik hizmetleri hakkında iş birliği sağlanması için müşavirlik yapar...

Kaynaştırma uygulamalarının etkililiği için alanda çalışan uzmanlar, öğretmenler, yöneticiler ve aileler arasında iş birliğinin kurulması gerekmektedir (Gürgür, 2013, s. 232). İşbirliği, ortak bir amaç için kişilerin birlikte çalışmasıdır şeklinde tanımlanmıştır (Horn, Thompson and Nelson, 2004, p.17) ve kaynaştırma yoluyla eğitim alan özel eğitim ihtiyacı bulunan bireylerle yapılacak çalışmalara BEP geliştirme birimi üyeleri ortak karar vermektedir. Dolayısıyla kaynaştırma öğrencileri ile çalışacak uzmanların iş birliği için bir ekibin çalışanları olarak ortak hedeflere yönelik çalışmaları gerekmektedir ve bunun için her birinin görev ve sorumlulukları uygulamaların başında belirtilmelidir (Batu, 2014, s. 98).

BEP, hazırlama aşamasında ve uygulama aşamasında sınıf öğretmeni, aile, okul idaresi ve diğer öğretmenler arasında iş birliğini gerekli kılan bir süreçtir (Öztürk ve Eratay, 2010). Ayrıca BEP, aile ile diğer BEP geliştirme birimi üyeleri arasında ilişkilere katkıda bulunduğu gibi BEP geliştirme biriminin öğrencinin gelişimini değerlendirmesini, programı,

materyali ve eğitime başlama noktalarının etkililiğini değerlendirmesine yardımcı olmaktadır (MEB, 2004). Dolayısıyla BEP çocuğun eğitimine katılan uzmanlar arasında düzenli olarak iletişim ve etkileşim olanağı sağlamaktadır (Raver, 2009, p. 64). Görüldüğü üzere gerek yapılan araştırmalarda gerekse ÖEHY (2018)' de hem BEP geliştirme birimi hem de BEP geliştirme birimi üyelerinin görev ve sorumlulukları arasında iş birliğinin yapılması gerektiğinin belirtildiği birçok maddeye yer verilerek uzmanlar arasında iş birliğinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla kaynaştırma uygulamalarının başarılı olması için gerekli olan ve yönetmelikte açık bir şekilde ifade edilen uzmanlar arasındaki iş birliğinin ne düzeyde gerçekleştirildiği uygulamaların başarısında etkilidir. Konu ile ilgili yapılan alan taraması neticesinde elde edilen yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde özel eğitim öğretmenleri ile dil patalogları arasındaki iş birliğinin incelendiği (Murphy, 2013), genel eğitim ve özel eğitimde iş birliğinin incelendiği ve öğretmenler arasında iş birliğinin incelendiği (Kellyman, 2014; Kozaryn-Miskavitch, 2006; Reyes, 2010) araştırmalar karşımıza çıkmaktadır; ancak kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan tüm uzmanlar arasındaki iş birliğini inceleyen herhangi bir araştırma bulunmamaktadır. Söz konusu yapılan araştırmalarda iş birliğinin gerekliliğinden ve öneminden bahsedilirken dil patalogları ile özel eğitim öğretmenleri arasındaki iş birliğini inceleyen araştırmada görüşme yapılan dil pataloglarının büyük çoğunluğunun özel eğitim öğretmenleriyle sınırlı düzeyde iş birliği yaptıklarını belirttikleri, görüşme yapılan özel eğitim öğretmenlerinin de büyük çoğunluğunun dil patalogları ile sınırlı düzeyde iş birliği yaptıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de kaynaştırma yoluyla eğitime ilişkin çok fazla araştırma yapıldığı görülmüştür (Sucuoğlu, 1996; Batu, 2000; Kargın, 2004; Ünal, 2010; Cankaya ve Korkmaz, 2012; Gezer, 2017; Şahin, 2017; Nuraydın, 2018). Ancak bu araştırmalar arasında doğrudan kaynaştırma öğrencileriyle çalışma yapan uzmanlar arasında iş birliğini ya da etkileşimi inceleyen araştırma bulunmamaktadır. Ancak yapılan araştırmaların bazılarının sonuçları içerisinde uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılan BEP geliştirme sürecine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Yapılan bu araştırmaların sonuçları incelendiğinde kaynaştırma öğrencilerinin eğitimi süresince uzmanların BEP geliştirme biriminin oluşturularak BEP hazırlama ve uygulama aşamasında yetersiz oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Şekercioğlu, 2010, Çerezci, 2015, Şahin, 2017). Ancak Türkiye'de kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki iş birliğini inceleyen bir araştırma bulunmamaktadır. Ayrıca, ÖEHY (2018) kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlanmasını, BEP'in BEP geliştirme birimi oluşturularak gerçekleştirilmesini ve BEP geliştirme birimi üyeleri arasında iş

birliğini gerekli kılmaktadır. Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında başarı sağlamak, eğitimcilerle, diğer uzmanlar ve aileler arasındaki iş birliğinin, iletişimin ve uyumun kalitesine bağlıdır (Salend, 1998, p.114). Dolayısıyla Türkiye’de yürütülen kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında başarının olması uzmanlar arasında iş birliğinin olması ile ilişkilidir. Uzmanlar arası iş birliğinin nasıl olması gerektiğine yönelik hem yasa yapıcılar hem de alanda çalışan uzmanlara gerçekçi önerilerde bulunmak için öncelikle kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki var olan iş birliği durumunu belirlemek gereklidir. Bu araştırma, kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesine yöneliktir. Bu araştırmada kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğini uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma sonucunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin gerçekleşmesine yönelik kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanların ve kaynaştırma öğrencilerinin ailelerinin görüşleri nelerdir?
 - 1.1. A öğrencisi ile çalışma yapan uzmanların ve öğrencinin ailesinin görüşleri nelerdir?
 - 1.2. B öğrencisi ile çalışma yapan uzmanların ve öğrencinin ailesinin görüşleri nelerdir?
 - 1.3. C öğrencisi ile çalışma yapan uzmanların ve öğrencinin ailesinin görüşleri nelerdir?
 - 1.4. D öğrencisi ile çalışma yapan uzmanların ve öğrencinin ailesinin görüşleri nelerdir?
 - 1.5. E öğrencisi ile çalışma yapan uzmanların ve öğrencinin ailesinin görüşleri nelerdir?

2. Kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan devlet okullarında görevli uzmanların ÖEHY (2018)'de belirtilen BEP sürecindeki iş birliğini gerçekleştirmede yaşanan sorunlara ve sorunların çözümlerine yönelik devlet okullarında görevli uzman görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde iş birliği, giderek artan çeşitli öğrenci nüfusu için gerekli olan akademik ve davranışsal hizmetlerin sağlanması, etkisiz uygulamaların kullanımdan kaldırılması ve eğitimcilerin birlikte çalıştığı bir ortamın oluşturulmasında mantıklı bir yoldur (Gable, Korinek and McLaughlin, 2000, p. 451). Yapılan araştırmalar da kaynaştırma uygulamalarında başarılı olmanın eğitimciler, diğer uzmanlar ve aileler arasındaki iletişimin, iş birliğinin, uyumun ve desteğin kalitesine bağlı olduğunu göstermiştir (Salend, 1998, p. 114). Mogharreban ve Bruns (2009) dezavantajlı bölgelerdeki okul öncesi kurumlarda öğretmenlerin, üniversitelerin ve erken çocuklukta özel eğitim uygulamaları yapan özel eğitim öğretmenlerinin iş birliği ile çalıştıkları bir okul öncesi programda olumlu yönde öğrenci çıktılarının da olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla kaynaştırma uygulamalarında öğrenci için öğretimsel hedeflerin belirlenmesi, hedeflere yönelik çalışmaların yapılması, eğitim öğretim sürecinde gerekli uyarlamaların yapılması, hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin takibinin yapılması vb. kararların BEP geliştirme biriminde yer alan üyeler tarafından alınması öğrencinin eğitimi hususunda oldukça önemlidir. Tüm bu süreçlerde uzmanların iş birliği içerisinde sorumluluklarını yerine getirmelerinin BEP kapsamında gerçekçi hedeflerin belirlenmesinde ve yapılacak çalışmalarla bu hedeflerin gerçekleşmesini sağlayacağı düşünülebilir. Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler ile normal gelişim gösteren bireylerin kaynaştırıldığı uygulamalarda iş birliği özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin kaynaştırma kararının alımından başlayıp kaynaştırma süresince devam etmelidir (Metin, 2011, s. 97). Uzmanlar arasındaki iş birliği ÖEHY (2018) BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları ile uzmanların görev ve sorumluluklarının belirtildiği maddeler arasında yerini almıştır.

Bu çalışmada kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliği uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak incelenmiştir. Yapılan araştırmalarda Türkiye’de kaynaştırma uygulamalarında birçok problem olduğu, yöneticilerin, öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin bilgilerinin sınırlı olduğu ve sınıf öğretmenlerinin özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarla çalışma konusunda yeterli eğitimi

almadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır (Kargın, Acarlar ve Sucuoğlu, 2005). Yapılan bir diğer araştırmada da benzer şekilde Türkiye’de kaynaştırma uygulamaları ile eğitim yapıldığını ancak ne derece başarılı ve doğru yapıldığının tartışmaya açık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Batu, 2000). Bu araştırma sonuçlarına ek olarak Türkiye’de kaynaştırma uygulamalarında problem olması ve başarılı bir kaynaştırma süreci olmasının tartışmaya açık olması uzmanlar arasındaki iş birliğinin olup olmaması durumunu da düşündürmektedir.

Türkiye’de yapılan araştırmalara bakıldığında kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki iş birliği belirlemeye yönelik yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yapılan çalışma neticesinde kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki iş birliğinin ne durumda olduğu konusunda bilgi edinilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, BEP’in hazırlanması, uygulanması sürecinde uzmanlar arasındaki iş birliğini, ÖEHY’ de belirtilen uzmanların görev ve sorumlulukları arasındaki iş birliğini gerçekleştirme düzeyleri, karşılaştıkları sorunlar hakkında bilgilenmemizi sağlamıştır. Bu bilgilerin kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanların BEP ile ilgili uygulanacak süreçte ve yapacakları diğer çalışmalarda iş birliğinin olmasını sağlamaya yönelik yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada, çalışmaya katılan uzmanların ve ailelerin görüşme sorularına doğru ve samimi cevaplar vereceği, araştırma kapsamı içerisindeki uzmanların evren grubunu yeterli düzeyde temsil ettikleri, kullanılan veri toplama araçlarının amaca uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ankara ili Pursaklar ilçesinde eğitim-öğretim hizmeti gören hafif düzeyde zihinsel engelli ve/veya hafif düzeyde otizm tanısı bulunan kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar ve aileleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kaynaştırma: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri de sunulmaktadır.

akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitimdir (ÖEHY, 2018).

BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı): Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programıdır (ÖEHY, 2018).

Özel eğitim ihtiyacı olan birey: Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireydir (ÖEHY, 2018).

İşbirliği: En az iki eş-eşit kişi arasında, ortak hedefe yönelik ortak karar vermenin ve gönüllülüğün olduğu etkileşim sürecidir (Friend and Cook, 2006).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kaynaştırma Eğitimi

Türkiye’ de özel eğitim ihtiyacı olan bireyler çeşitli tür ve kademelerde eğitim hizmeti almaktadırlar. MEB bünyesinde bulunan resmî özel eğitim okulları, özel eğitim sınıfları ya da tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları bu hizmetlere örnektir. Son yıllarda kaynaştırma eğitiminden yararlanan öğrenci sayısının diğer özel eğitim hizmetlerinden faydalanan öğrenci sayısından fazla olduğu ve her geçen yıl arttığı görülmektedir. MEB istatistiklerinde de özel eğitim hizmeti alan öğrenci sayıları incelendiğinde kaynaştırma yoluyla eğitimden faydalanan özel eğitim ihtiyacı olan birey sayısının diğer özel eğitim hizmetlerinden faydalanan öğrenci sayısından fazla olduğu görülmektedir (MEB, 2016, 2017).

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimin her tür ve kademesinde diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunarak eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmek amacıyla destek eğitim hizmetleri sunularak verilen eğitimidir (ÖEHY, 2018). Başka bir deyişle kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim hizmetlerini normal gelişim gösteren akranlarının devam ettiği okullarda, aynı eğitim ortamında almalarıdır (Sucuoğlu ve Kargın, 2010, s. 25). Kaynaştırma yoluyla eğitimin özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin gelişimine birçok katkısı bulunmaktadır. Kaynaştırma yoluyla eğitim bireyin özelliklerine uygun eğitsel, sosyal ve fiziksel ortamlar hazırlandığından özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin uyum, başarı ve kendine güven konularında gelişimlerine destek sağlamaktadır. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin normal gelişim gösteren akranları ile çalışmaları daha büyük başarılar için

isteklerini ve kendilerine güveni artırmaktadır (MEB, 2010). Kaynaştırma yoluyla eğitim bireylere, içerisinde yaşadıkları toplumda karşılaşacakları durumlarla gelişim ve öğrenme çağında karşılaşma, farklılıkları kabul ederek birlikte yaşama fırsatı vermektedir (Reganick, 1995).

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylere sunulan kaynaştırma yoluyla eğitim hizmetleri genel eğitim okullarında planlaması dikkatlice yapılmış, sınıf öğretmenleri, aileler ve destek hizmet sunan uzmanların bilgileri ile birlikte iletişim ve iş birliği sürecine dayanmaktadır (Salend, 1998, p. 6). Ayrıca kaynaştırma yoluyla eğitim hizmeti söz konusu olduğunda esas olan noktalardan bir tanesi destek hizmetlerin sağlanmasıdır ve destek hizmetlerinin sağlanmadığı bir kaynaştırma yoluyla eğitim hizmeti özel eğitim ihtiyacı bulunan bireyi sadece normal sınıfa yerleştirmek demektir (Batu, 2000).

Kaynaştırma yoluyla eğitim hizmetlerinde uygulanacak destek eğitim hizmetleri kaynak oda, sınıf içi yardım ve özel eğitim danışmanlığı olarak üç şekilde gerçekleştirilebilir (Batu ve Uysal, 2015, s. 125).

Kaynak oda, ÖEHY (2018)'de destek eğitim odası olarak geçmektedir ve “kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamdır.” şeklinde tanımlanmıştır. Kaynak odada sunulan destek eğitim hizmeti öğretim araç gereçleri, yöntem tekniklerde değişiklik içerir ve normal sınıfta takip edilen programın içeriğinde de uyarlamaların olmasını barındırır. Bu değişiklikler ve uyarlamalar destek eğitim hizmeti sunulan kaynaştırma öğrencisinin eğitsel anlamda bireysel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılır (Smith, Polloway, Patton, Dowdy, 2001).

Sınıf içi yardım destek eğitim hizmeti, destek eğitim uzmanının öğrencinin performansına bağlı olarak program hazırlanması, araç gereç hazırlanması, sınıf içi kontrolün sağlanması ve öğretim sunumunun yapılması gibi konularda sınıf öğretmenine destek olacak çalışmaları içeren uygulamadır (Batu ve Uysal, 2015, s.126). Sınıf içi yardım destek eğitim hizmetlerinin amacı özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciyi sınıftan ayırmadan sınıf öğretmenine gerekli desteği sağlamaktır (Sucuoğlu ve Kargın, 2010, s. 51).

Özel eğitim danışmanlığı, kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisinin öğrenme ya da davranış sorunları gibi ihtiyaç duydukları konularda aldığı danışmanlık hizmetidir. Danışman ve sınıf öğretmeni birlikte çalışarak olası sorunlara ilişkin değerlendirmelerini yaparlar ve danışmanın önerileri doğrultusunda sınıf öğretmeninin sınıf

içerisindeki kaynaştırma öğrencisi ile yaptığı çalışmalar farklılaşır (Kırcaali- İftar ve Uysal, 1999). Sınıf öğretmeni öğrenme ve davranış sorunları dışında da danışmanlık hizmeti talep edebilmektedir. BEP hazırlama, eğitsel değerlendirme yapma ya da kaynaştırma öğrencisinin BEP’inde yer alan amaçlarla öğretim programı arasındaki geçişi sağlama gibi ihtiyaç duyduğu konularda da danışmanlık talep edebilmektedir (Batu ve Uysal, 2015, s.127).

2.2. Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları sadece özel eğitim ihtiyacı olan bireyin normal gelişim sınıfına yerleştirilmesiyle neticelenen bir işlem değildir. Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için birtakım ilkeler yerine getirilmelidir. Bunlardan ilki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin, bireysel özellikleri dahilinde eğitsel gereksinimlerinin en üst düzeyde karşılanacağı, kendisi için en az kısıtlayıcı ortama yerleştirilmeleridir. Dolayısıyla kaynaştırma yoluyla eğitimin temelinde en az kısıtlayıcı ortam ilkesine bulunmaktadır (Diken ve Batu, 2010, s. 6).

En az kısıtlayıcı ortam bireyin en üst düzeyde başarı gösterdiği ortamdır ve eğitim ortamları dikkate alındığında en az kısıtlayıcı ortam genel eğitim sınıfıdır (Salend, 1998, p.3). Özel eğitim ihtiyacı olan bireyin yetersizlik türü ve derecesi en az kısıtlayıcı ortamı belirlemede yeterli değildir, bireyin yaşadığı çevre, bireysel özellikleri, duyuşsal ve sosyal özellikleri en az kısıtlayıcı ortamın belirlenmesinde önemlidir (Kargın, 2010, s. 35).

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında eğitimin tüm bireylere eşit eğitim hakkının sağlanması ve tüm öğrencilerin müfredattan eşit bir şekilde yararlanması, öğrencilerin bireysel farklılıklarının güçlü ve zayıf yanlarının dikkate alınarak eğitim öğretim hizmetlerinde, değerlendirme işlemlerinde gerekli uyarlamaların yapılması gerekmektedir (Salend, 2005, p. 8-9).

Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için tüm okul çalışanlarının kaynaştırma öğrencisine yönelik olumlu tutuma sahip olması, tüm öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak ve gereksinimlerini karşılayacak şekilde genel eğitim sınıflarının düzenlenmesi, tüm öğrencilerin birlikte eğitimsel ve sosyal faaliyetlere katılma fırsatının olması, normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencisi hakkında bilgilendirilmesi, kaynaştırma öğrencisine ve sınıf öğretmenine gerekli destek eğitim hizmetlerinin sunulması ve tüm velilerle iş birliğinin sağlanması gerekmektedir (Kargın, 2004).

2.3. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanağı

Tüm bireylerin eğitim ve öğrenim hakları bulunmaktadır ve bireysel farklılıklar bu hakların engellenmesi için bir sebep değildir. Anayasamızın 42. maddesinde kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından mahrum bırakılamayacağı açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla özel eğitim ihtiyacı bulunan bireyleri de eğitim ve öğrenim hakkına sahiptir. Türkiye’de özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve öğrenim haklarını güvence altına alan, eğitim süreçlerinin işleyişine ilişkin yasa ve yönetmelikler çeşitli tarihlerde yayımlanmıştır. Bunlar sırasıyla 1983 yılında yayımlanan Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu, 1985 yılında yayımlanan Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği, 1997 yılında yayımlanan 573 sayılı ÖEHKK, 2000 yılında yayımlanan ÖEHY’dir. ÖEHY 2006 ve 2012 yıllarında değişiklikler yapılmıştır. Son olarak 07/07/2018 tarihinde 30471 sayı ile yeni ÖEHY yayımlanmıştır.

573 sayılı ÖEHKK’ nin 4. maddesinde özel eğitim hizmetleri, özel eğitim ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanıp yürütüleceği, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin, eğitsel performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitilmelerine öncelik verileceği belirtilmektedir. İlgili maddede belirtilenler özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin kaynaştırma yoluyla eğitim almalarının gerekliliğini işaret etmektedir. 12. Maddede, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, hazırlanan BEP doğrultusunda akranlarıyla birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürüleceği belirtilerek kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarından açıkça ifade edilmiştir.

ÖEHY (2018) ise günümüzde kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında izlenecek işlemleri ele almaktadır. Yönetmeliğin 1. maddesinde özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel performansları doğrultusunda amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitim görmelerine öncelik verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yönetmeliğin 11. maddesinde özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerini kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla sürdürmeleri esas olmakla birlikte bu bireylere yönelik özel eğitim kurumları veya özel eğitim sınıfları da açılabilceği belirtilmiştir. ÖEHY (2018)’nin beşinci bölümü ise tamamen kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarını ele almaktadır ve yasal dayanağını oluşturmaktadır.

2.4. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)

ÖEHY (2018) bireyselleştirilmiş eğitim programını özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programı şeklinde tanımlamaktadır. Madde 20’de de özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip edecekleri eğitim programlarının temel alınarak BEP hazırlanmasının esas olduğu belirtilerek yasal olarak zorunlu kılmaktadır. Madde 47’de ise BEP hazırlamak için okulda BEP geliştirme birimi oluşturulması gerektiği ve bu birimin okul müdürü ya da müdür yardımcısı başkanlığında rehberlik öğretmeni, sınıf öğretmeni, ilgili alan öğretmenleri, öğrenci velisi ve öğrenciden oluştuğu belirtilmektedir.

BEP özel eğitim ihtiyacı olan bireyin performans düzeyini, uzun dönemli ve kısa dönemli amaçları, programdan sorumlu olan uzmanları, öğretim ortamında yapılacak düzenlemeleri, programın uygulanması ve tamamlanmasından sonra yapılacak değerlendirmeleri içermektedir (Gürsel ve Vuran, 2015, s. 208). BEP’e ilişkin yapılacak izleme değerlendirme neticesinde gerekli düzenlemeler, uyarlamalar yapılmalıdır ve bir eğitim öğretim yılında ekip tarafından bir defa yapılması beklenen değerlendirme işlemi sınıf öğretmeni tarafından BEP’teki hedeflere öğrencinin ne derece ulaştığını belirlemek adına aylık ve üç aylık dönemlerde yapılmalıdır (Kargın, 2015, s. 108).

2.5. Kaynaştırma Eğitiminde Uzmanların Görev ve Sorumlulukları

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için ayrıntılı değerlendirme neticesinde elde edilen veriler dikkate alınarak bireyin ailesi ve öğretmenlerinin katılımı ile BEP hazırlanmaktadır. BEP özel eğitim ihtiyacı olan bireye kazandırılacak davranışları ve bu davranışların nerede, ne zaman, kimler tarafından, nasıl, hangi yöntemlerle, ne kadar sürede kazandırılacağını içermektedir (Kargın, 2010, s. 160). Dolayısıyla kaynaştırma eğitiminde öğrenci ile çalışma yapacak uzmanlar BEP geliştirme biriminde ve sürecinde yer almaktadır. ÖEHY (2018)’ de özel eğitim ihtiyacı olan birey için BEP’in hazırlanmasının BEP geliştirme birimi tarafından yapılacağı ve BEP geliştirme biriminin görev ve sorumluluklarını açıkça belirtilmiştir. Madde 48’de yer alan BEP geliştirme biriminin görev ve sorumluluklardan bazıları aşağıdaki şekilde belirtilmektedir:

...(1) BEP geliştirme biriminin görevleri şunlardır:

a) BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak.

- b) Öğrencinin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP’inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak.
- c) Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak.
- ç) Okuldaki diğer birim ve kurullarla iş birliği yapmak.
- d) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerden destek eğitim odasında eğitim alacak öğrencileri, eğitim hizmeti sunulacak dersleri ve haftalık ders saati sayısını belirlemek.
- f) Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerini belirlemek.
- g) Özel eğitim sınıflarına kayıtlı öğrencilerden yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada eğitim alacak öğrencileri belirlemek ve katılacakları dersler ile saatlerini planlamak.
- ğ) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sınavlarda refakat edilmesi gerekenleri belirlemek.
- ı) Velinin yazılı talebi üzerine, ilkokulda öğrencilerin bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yapmasına karar vermek.
- i) Farklı sebeplerle okula başlaması gecikmiş olan ve il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu kararıyla ilköğretim kademesinde özel eğitim programı uygulayan okul ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarına devam etmesine karar verilen öğrencilerin; yaş, gelişim özellikleri ve eğitim performansına uygun kademedeki sınıfa yerleştirilmesine karar vermek.
- j) Okuldaki diğer kurul ve birimlerle iş birliği içinde çalışmak.

2.6. Kaynaştırma Eğitiminde Uzmanlar Arası İşbirliği

Alan yazında iş birliğine yönelik tanımlarda ufak farklılıklar olmakla birlikte birbirine yakın tanımlar yapılmıştır. İşbirliği, en az iki eş-eşit kişi arasında, ortak hedefe yönelik ortak karar vermenin ve gönüllülüğün olduğu etkileşim süreci olarak tanımlanmaktadır (Friend and Cook, 2006). Bir başka tanımda ortak bir amaç için kişilerin birlikte çalışmasıdır şeklinde tanımlanmıştır (Horn, Thompson and Nelson, 2004, p.17). İşbirliğinin özellikleri ise şunlardır: İşbirliğinde gönüllülük esastır. İşbirliği kuracak kişiler arasında eşitlik gerektirir. İşbirliği ortak hedeflere dayanır. Katılım ve karar verme noktasında sorumluluğun paylaşılması söz konusudur. İşbirliği yapan kişiler olası kaynaklarını iş birliği yaptıkları kişilerle paylaşırlar ve süreç sonundaki çıktılarına ilişkin hesap verme konusunda sorumluluğu paylaşırlar (Friend and Cook, 2006).

İşbirliğinde gönüllülük esastır çünkü devletler yasalar hazırlayabilir ve okul yöneticileri bu doğrultuda program uygulayabilirler ancak okulda görev yapan uzmanlar iş birliği yapmayı tercih etmezlerse bu durum yasal düzenlemeden ileri gitmez. Türkiye’ de de kaynaştırma uygulamalarında uzmanların iş birliği içerisinde çalışmaları devlet tarafından ÖEHY (2018) ile yasal olarak gerekli kılınmıştır, ancak uzmanların iş birliğinde gönüllü olmama durumları söz konusu olursa yönetmelik kapsamında gerekli kılınan iş birliğinin BEP hazırlama gibi süreçler dışında olması mümkün olmayabilir.

İşbirliği kuracak kişiler arasında eşitliğin gerekli kılınması iş birliği içerisinde olan uzmanların her birinin etkileşime katkısının eşit değerde olduğu ve alınacak kararlarda her birinin eşit güce sahip olması durumudur. Türkiye’ de kaynaştırma yoluyla sunulan eğitim hizmetlerinde BEP geliştirme birimine okul müdürü ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısı başkanlık eder ancak BEP geliştirme biriminde yer alan uzmanların görev ve sorumlulukları ÖEHY (2018)’ de BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları başlığında ele alınmıştır. Dolayısıyla BEP geliştirme biriminde yer alan uzmanların BEP hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi gibi süreçlerde yapılacak çalışmalarda eşit oldukları görülmektedir.

İşbirliği ortak hedeflere dayanır ve ÖEHY (2018)’e göre kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmaların belirlenmesi, BEP’te değişiklik ve düzenlemelerin yapılması gibi süreçler BEP geliştirme biriminin görevleridir ve dolayısıyla BEP geliştirme biriminin ortak kararı söz konusudur.

Katılım ve karar verme noktasında sorumluluğun paylaşılması iş birliğine katılan kişilere amaçları gerçekleştirmeye yönelik gerekli görevlerin eşit şekilde dağıtılması ya da kişilerin tam katılımı anlamına gelmekten ziyade kişiler arasında uygun iş bölümünün paylaşılmasını ifade etmektedir. BEP geliştirme birimindeki uzmanlarda kendi uzmanlıkları noktasında görev sorumluluklarını yerine getirmektedir, şöyle ki Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017)’ nde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme ekibinde rehberlik hizmetlerini yürütmek üzere görev alması gerektiği, ÖEHY (2018)’ de okul müdür ya da müdür yardımcılarının ise BEP geliştirme birimine başkanlık etmeleri uzmanların uzmanlıkları doğrultusunda sürece katılımlarının ve karar vermede sorumlulukları paylaşmalarını ifade etmektedir.

İşbirliği yapan kişiler olası kaynaklarını iş birliği yaptıkları kişilerle paylaşırlar. Ortak faaliyette bulunan kişilerin ortak hedeflere ulaşmaya katkı sağlayacak nitelikte kaynakları bulunmaktadır. Uzmanların kaynakları onların rollerine ve özel çalışma alanlarına bağlıdır ve bazı uzmanlar teknik bilgi noktasında kaynak paylaşımında bulunurken bazı uzmanlar ortak etkinliklerde yardımcı olabilecek kişilerle ya da kurumlara erişim noktasında katkı sağlayabilmektedir. Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında BEP geliştirme biriminin okul müdürü ya da müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen, ilgili alan öğretmenlerinden oluşması farklı uzmanlık alanları olan kişilerden oluşan bir ekip olduğunu

göstermektedir. Dolayısıyla BEP geliştirme birimi üyeleri kendi uzmanlık alanlarında katkı sunmaları ve kaynak paylaşımları söz konusudur. Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017)'nde rehber öğretmenin görev ve sorumlulukları arasında özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimine ilişkin BEP geliştirme birimine dahil olması ve rehberlik alanında çalışmalarını yürütmesi bu durumun yasal düzenlemelerde de yer verildiğine örnektir.

İşbirliğinin sonuçları olumlu ya da olumsuz olmasına rağmen tüm kişiler bu sonuçlardan sorumludur. İşbirliği içerisinde bir organizasyon yapılacağı varsayıldığında kişilerden birinin sorumluluğunu yerine getirmemesi organizasyonun yapılmamasına dolayısıyla ilerleyen bir tarihe ertelenmesine sebep olacaktır. Bu durum iş birliğinin özelliklerinden iş birliği süreci sonundaki çıktılara ilişkin hesap verme sorumluluğunun paylaşılması durumudur. ÖEHY (2018) BEP geliştirme biriminin görevleri arasında özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik BEP hazırlaması, uygulaması, izlemesi ve değerlendirmesini, öğretim ve değerlendirmede kullanılacak olan yöntem tekniklerle öğretim materyallerini belirleme gibi görevler yer almaktadır. Dolayısıyla tüm bu süreçlerde yapılan çalışmalardan ve çıktılarda hesap verme sorumluluğunun BEP geliştirme birimi üyelerine ait olduğunu göstermektedir.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında, kişilerin bir araya gelerek iş birliği kurmaları başarıya ulaşmada etkilidir (Ripley, 1997, Salend, 1998, Horn vd. 2004,). Ayrıca kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında başarı sağlamak, eğitimcilerle, diğer uzmanlar ve aileler arasındaki iş birliğinin, iletişimin ve uyumun kalitesine bağlıdır (Salend, 1998, p.114). Kişiler arasındaki iş birliğinin sadece eğitim sürecinde değil özel eğitim ihtiyacı olan bireyin tanı sürecinden başlayarak eğitim sürecine kadar her aşamada olması gerekmektedir (Ripley, 1997).

Kaynaştırma öğrencisine sunulacak hizmetlerin etkili olması için alanda çalışan uzmanlar arasında iş birliğinin olması gerektiği vurgulanmaktadır Diğer taraftan sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenin gerek sınıftaki bireysel farklılıklara karşı gerekse yaşayabileceği olası sorunların çözümüne yönelik özel eğitim öğretmenleri ve ailelerle iş birliği kurmaları önem taşımaktadır (Gürgür, 2015, s. 232).

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında iş birliğini alanda yapılan araştırmalarla birlikte yasal düzenlemeler de gerekli kılmaktadır. Türkiye'deki yasal düzenlemeler de kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında uzmanlar arasında iş birliği gerekli kılınmaktadır. ÖEHY (2018) özel eğitim ihtiyacı olan bireye yönelik BEP geliştirilmesini, BEP ile ilgili işlemlerin okulda oluşturulacak BEP geliştirme birimi tarafından yapılmasını

zorunlu kılınmaktadır. İlgili yönetmelikte BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları incelendiğinde, iş birliğinin yasal olarak da gerekli kılındığı görülmektedir. ÖEHY (2018)' de BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları arasında iş birliğine ilişkin maddeler şu şekildedir:

...Madde 48 – (1) BEP geliştirme biriminin görevleri şunlardır:

- a) BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak.
- c) Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak.
- ç) Okuldaki diğer birim ve kurullarla iş birliği yapmak.
- j) Okuldaki diğer kurul ve birimlerle iş birliği içinde çalışmak...

ÖEHY (2018)' de BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları dışında okullarda görev yapan uzmanların görev ve sorumluluklarında da iş birliğine ilişkin maddeler bulunmaktadır.

Bu maddeler şu şekildedir:

...Okul müdürünün görev ve sorumlulukları

MADDE 49 – (1) c) Okuldaki öğretmenlerin özel eğitim hizmetleri kapsamında iş birliği içinde çalışmalarını sağlar.

Müdür başyardımcısının görev ve sorumlulukları

MADDE 50 – (3) Özel eğitim hizmetlerinin verimli yürütülmesinde ilgili taraflar arasında koordinasyonu sağlar ve bu hizmetlerle ilgili okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirir.

Müdür yardımcısının görev ve sorumlulukları

MADDE 51 – (3) Özel eğitim hizmetlerinin verimli yürütülmesinde ilgili taraflar arasında koordinasyonu sağlar ve bu hizmetlerle ilgili okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirir.

Öğretmenlerin görev ve sorumlulukları

MADDE 57 – (2) a) BEP'in hazırlanmasında BEP geliştirme birimi ile iş birliği yapar.

ç) Öğrencilerin eğitim performansları doğrultusunda başka bir okula yönlendirilmesinde BEP geliştirme birimiyle iş birliği yapar.

g) Bireysel gelişim raporu, eğitsel değerlendirme istek formunun düzenlenmesinde diğer öğretmenler ile iş birliği yapar.

ğ) Özel yetenekli öğrencilerin danışman rehber öğretmeni veya öğretmenleriyle iş birliği içinde gelişimini takip eder...

Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2017) rehber öğretmenin görev ve görev ve sorumluluklarında iş birliğine ilişkin maddeler bulunmaktadır. Bu maddeler şu şekildedir:

...MADDE 34 – (1) Rehberlik öğretmeni aşağıdaki görevleri yapar:

- b) Sınıf rehberlik planlarının hazırlanmasında, uygulanmasında, sınıf içi rehberlik uygulamalarının geliştirilmesinde sınıf rehber öğretmenlerine rehberlik eder.

k) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme ekibinde rehberlik hizmetlerini yürütmek üzere görev alır.

l) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine yönelik eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.

m) Destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin gelişimini takip eder. Öğretmenlere bu konuda rehberlik eder.

ü) Mesleki yönelim faaliyetlerinde güncel veri ve gelişmelerden faydalanmak için ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.

cc) İhtiyaçlar doğrultusunda, ailelere, öğrencilere, öğretmenlere ve idarecilere yönelik ilgili kurum ve

kuruluşlarla iş birliği yaparak eğitim etkinlikleri gerçekleştirir.

çç) Çalışmalarını rehberlik ve araştırma merkezi ile iş birliği içerisinde yürütür.

ee) Eğitim kurumu idarecileri, öğretmenler, eğitim kurumu personeli ve ailelere yönelik rehberlik hizmetleri hakkında iş birliği sağlanması için müşavirlik yapar...

Sonuç olarak gerek alan yazındaki çalışmalar gerekse yasal düzenlemeler kaynaştırma uygulamalarında uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılacak olan veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılacak yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın amacı kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesidir. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Nitel araştırma, sosyal hayatta araştırma yapmak için çeşitli uygulama ve yöntemleri içeren çerçeve bir terimdir (Saldana, 2011, p. 1). Daha detaylı bir tanım yapacak olursak; nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıları ve olayları bağlı bulundukları çevre içerisinde ele alan nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 45). Ayrıca nitel araştırmalar sosyal bilimlerde gerçekleştirilecek araştırmalar için üretilmiş yeni yaklaşımlar ve kavramlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Eğitim bilimleri, kültürel çalışmalar, sosyoloji, antropoloji, psikoloji gibi disiplinlerde nitel araştırmaların giderek arttığı görülmektedir. Nitel araştırmalar nicel araştırmalardan farklı olarak süreç içerisinde etkileşimin, esnekliğin ve ilişkinin öne çıkmasına olanak sağlar (Balcı, 2015, s. 38). Bununla birlikte nitel araştırmalar araştırmacıya genel teoriler ya da açıklamalar yapmadan veya denemeden önce bireylerin ve grupların özel durumlarını ve deneyimlerini anlama ve tanımlama fırsatı sunar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015, s. 243). Bu nedenle araştırmada kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amaçlandığından nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili Pursaklar ilçesi birinci kademe (1, 2, 3 ve 4. sınıf) hafif düzeyde zihinsel engelli ve hafif düzeyde otizm tanısı bulunan kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar ve kaynaştırma öğrencilerinin aileleri oluşturmaktadır (Tablo 1).

Araştırma çalışma grubu, kaynaştırma öğrencilerine ve onlarla çalışma yapan uzmanlara erişebilirlik açısından kolaylık sağladığından Pursaklar ilçesinden seçilmiştir. Ayrıca araştırmada, özellikle okul yönetimi ve rehber öğretmen konusunda farklı uzmanlarla görüşme sağlamak amacıyla beş farklı ilkokul tercih edilmiştir. Belirlenen okullardan ise en fazla uzmana ve aileye erişim sağlanabilecek kaynaştırma öğrencileri tercih edilmiştir. Her bir kaynaştırma öğrencisi A, B, C, D, E harfleriyle kodlanmıştır.

Tablo 1.

Çalışma Grubu Bilgileri

UZMAN/ AİLE		ÖĞRENCİLER					GÖRÜŞME YAPILAN TOPLAM KİŞİ SAYISI
		A	B	C	D	E	
Devlet Okullarında Görev Yapan Uzmanlar	Okul Müdürü	1	1	1	1	1	5
	Müdür Yardımcısı	1	1	1	1	1	5
	Sınıf Öğretmeni	1	1	1	1	1	5
	Rehber Öğretmen	1	1	1	1	1	5
Destek Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Uzmanlar	Özel Eğitim Öğretmeni	1	1	1	1	1	5
	Psikolog	1	1	1	1	1	2
	Fizyoterapist	-	-	-	-	-	0
Aile	Aile	1	1	1	1	1	5
TOPLAM							32

Not: A,C,E öğrencilerinin psikologları aynı kişidir. B ve D öğrencilerinin psikologları aynı kişidir.

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışma grubunda her bir kaynaştırma öğrencisi için beş okul müdürü, beş müdür yardımcısı, beş sınıf öğretmeni ve beş rehber öğretmen olmak üzere devlet kurumlarında görev yapan toplam 20 uzmanla görüşme yapılmıştır. Destek eğitim kurumlarında görev yapan uzmanlardan ise her bir kaynaştırma öğrencisi için beş özel eğitim öğretmeni ve iki psikolog olmak üzere toplam yedi uzmanla görüşme yapılmıştır. Kaynaştırma öğrencilerinden hiçbirinin bedensel yetersizliği olmadığından ve bu konuda destek eğitim kararları bulunmadığından fizyoterapistlerle görüşme yapılmamıştır. Ayrıca her bir kaynaştırma öğrencisinin ailesi ile görüşme yapılmıştır. Dolayısıyla çalışma grubunda 27 uzman, beş aile olmak üzere toplam 32 uzman ve aile ile görüşme yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmıştır. Görüşme formlarının hazırlanmasında ÖEHY (2018)'de belirtilen BEP geliştirme biriminde bulunması gereken üyeler dikkate alınmıştır. Ayrıca BEP geliştirme biriminin görevleri arasında yer alan iş birliğine ilişkin süreçlerin gerçekleştirilmesi ve bu sürecin iş birliğinin tanımı, özellikleri ile uyuşmasına ilişkin verilerin elde edilmesini sağlayabilecek çok sayıda sorunun yer aldığı soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra bu sorular içerisinden uzman desteği alınarak her bir görüşme formu için uygun sorular seçilmiştir. Bu doğrultuda görüşmelerde kullanılmak üzere; “Devlet okullarında görev yapan uzmanlarla görüşme formu”, “Destek eğitim kurumlarındaki uzmanlar ile görüşme formu” ve “Aile ile görüşme formu” olarak üç farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formları hakkında uzman görüşü alınması amacıyla görüşme formları için kontrol listesi oluşturulmuştur ve bu kontrol listesi özel eğitim ve ölçme değerlendirme alanlarında çalışma yapan toplamda dört akademisyene gönderilerek akademisyenlerden görüşme formları hakkında uzman görüşü alınarak hazırlanmış olan görüşme formlarının ön uygulaması yapılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2.

Görüşme Formları Ön Uygulama Sonuçları

UZMAN ve AİLE GÖRÜŞME FORMLA RI	ÖN UYGULAMA YAPILAN KİŞİ SAYISI	ORTALAMA GÖRÜŞME SÜRESİ
Okul Müdürü/ Müdür Yardımcısı	2	16 dk
Rehber Öğretmen	2	
Sınıf Öğretmeni	6	
Özel Eğitim Öğretmeni		13 dk
Özel Eğitim Öğretmeni	4	
Psikolog	2	
Fizyoterapist	2	
Aile	3	

Tablo 2’de görüldüğü üzere ön uygulama iki müdür yardımcısı, iki rehber öğretmen, iki fizyoterapist, iki psikolog, altı sınıf öğretmeni, dört destek eğitim kurumunda çalışan özel eğitim öğretmeni olmak üzere toplamda on sekiz uzman ve üç aile ile yapılmıştır. Ön uygulamalar sonucunda her bir görüşme formunun ortalama uygulama süresi belirlenmiş ve görüşme formlarında yer alan bilgilendirme metinlerine eklenmiştir. Yapılan görüşmeler

sonucunda devlet okullarında görev yapan uzmanlarla yapılan görüşmenin ortalama 16 dakika sürdüğü, destek eğitim kurumlarında görev yapan uzmanlarla görüşmenin ortalama 13 dakika sürdüğü, aileler ile yapılan görüşmenin ortalama 15 dakika sürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Uzman görüşleri ve yapılan ön uygulamalar dikkate alınarak görüşme formlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Örneğin; ailelerin BEP toplantısını ifadesi yerine görüşme, veli toplantısı gibi ifadeler kullanabildikleri görülmüştür. Dolayısıyla ön uygulamalar neticesinde gerekli uyarlamalar yapılarak görüşme formlarına son şekli verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

GÖRÜŞME FORMLARI	GÖRÜŞME FORMLARI	FORMDAKİ SORU SAYISI
Devlet okullarında görev yapan uzmanlarla görüşme formu	Okul Müdürü/ Müdür Yardımcısı	EK1 5
	Rehber Öğretmen	EK2 6
	Sınıf Öğretmeni	EK3 7
	Özel Eğitim Öğretmeni	EK4 5
Destek eğitim kurumlarındaki uzmanlarla görüşme formu	Özel Eğitim Öğretmeni	EK5 5
	Psikolog	EK6 5
	Fizyoterapist	EK7 5
Aile ile görüşme formu	Aile	EK8 11

Tablo 3’de görüldüğü üzere devlet okullarında görev yapan uzmanlarla görüşme formunda; okul müdürü ve müdür yardımcısı (EK1), rehber öğretmen (EK2), sınıf öğretmeni (EK3) ve özel eğitim öğretmene (EK4) sorulmak üzere farklı başlıklar altında sorular yer almıştır. Okul müdürü ve müdür yardımcısına sorulmak üzere beş soru, rehber öğretmene sorulmak üzere altı soru, sınıf öğretmene sorulmak üzere yedi, özel eğitim öğretmene sorulmak üzere beş soru hazırlanmıştır. Devlet okullarında görev yapan uzmanlar için hazırlanan görüşme formunda yer alan sorularda kaynaştırma öğrencisinin eğitim öğretim sürecine ilişkin nelerin yapıldığını, bu doğrultuda uzmanların BEP toplantısı yapılıp yapılmadığını belirtmelerine göre BEP geliştirme biriminin oluşturulması ve BEP hazırlanmasına ilişkin sorulara yer verilmiştir. Ayrıca kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince sorun yaşanıp yaşanmadığı yönünde sorular sorularak olası sorunların çözümü konusunda

okulda görev yapan diğer uzmanlarla iş birliği kurulup kurulmadığına ilişkin bilgi edinmek amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra devlet okulundaki uzmanlara destek eğitim kurumunda kaynaştırma öğrencisi ile ne tür çalışmalar yapıldığına dair sorular yöneltilerek devlet kurumundaki uzmanlarla destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olup olmadığına dair bilgi edinmek amaçlanmıştır.

Destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlara sorulmak üzere özel eğitim öğretmeni (Ek-5), psikolog (Ek-6), fizyoterapist (Ek-7) için ayrı sorular hazırlanmıştır. Özel eğitim öğretmeni, psikolog ve fizyoterapiste sorulmak üzere beşer soru hazırlanmıştır. Devlet okulunda görev yapan uzmanlara yöneltilen sorularla benzer sorular destek eğitim kurumundaki uzmanlara yöneltilmiştir. Bu sorularla destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanların gerek birlikte görev yaptıkları uzmanlarla iş birliği içerisinde olup olmadıkları, gerekse devlet kurumunda görev yapan uzmanlarla iş birliği içerisinde olup olmadıkları bilgisini elde etmek amaçlanmıştır.

Ailelere (Ek-8) yönelik kullanılacak olan görüşme formu için on bir soru hazırlanmıştır. Görüşme formlarında yer alan sorulara ek olarak gerek görülmesi halinde görüşme sırasında ekte sorular da sorulmuştur. Aileler ile yapılacak görüşme formunda yer alan sorular; devlet okulunda çocuklarının eğitim öğretimi süresince ne tür çalışmalar yapıldığı, devlet okulundaki uzmanlarla aralarında ne tür bir iletişim süreci olduğu, destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla ne tür iletişim içerisinde oldukları ve destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet okulundaki uzmanlar arasında ne tür iletişim, iş birliği olduğuna dair ailenin görüşlerini, bilgilerini almayı amaçlayan sorulardır.

Görüşme formlarında yer alan sorulara ek olarak gerek görülmesi halinde görüşme sırasında ekte sorular da sorulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın uygulamasında görüşmeler beş farklı okuldan beş farklı kaynaştırma öğrencisi için yapılmıştır. Beş farklı kaynaştırma öğrencisinin her biri için okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen, özel eğitim öğretmeni, psikolog ve aile ile araştırmacı tarafından okul içerisinde müdür odası, müdür yardımcısı odası ve rehberlik odasında; destek eğitim kurumunda ise psikolog odasında ve veli görüşme odasında yüz yüze görüşme yapılmıştır. Toplamda beş okul müdürü, beş müdür yardımcısı, beş rehber öğretmen, beş sınıf öğretmeni, beş özel eğitim öğretmeni, beş aile ve iki psikologla görüşme

yapılmıştır. İki psikologla görüşme yapılmasının sebebi A, C, E harfleriyle kodlanan kaynaştırma öğrencilerinin psikologlarının ortak, B ve D harfleriyle kodlanan kaynaştırma öğrencilerinin psikologlarının ortak olmasıdır. Ayrıca hakkında görüşme yapılan kaynaştırma öğrencilerine yönelik fizik tedavi ile ilgili destek eğitim hizmeti kararı bulunmadığından destek eğitim kurumunda görev yapan fizyoterapistlerle görüşme yapılmamıştır. Görüşmeler süresince kayıt cihazı kullanılarak görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Ses kayıtları ile birlikte gerek duyulan noktalarda kağıt üzerine de kayıt alınmıştır. Katılımcılara, görüşmenin ortalama süresinin ne olacağı, görüşme süresince kayıt cihazı ile görüşmelerin kaydedileceği, kişilerin tüm bilgilerinin ve ses kayıtlarının gizli tutulacağı, istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları ve araştırmaya ilişkin kısa bilgiler verilmiştir. Görüşmelerin yapılabilmesi için Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda verilerin analizinde üç yol önerilmektedir. Birincisi toplanan verilerin olabildiğince orijinal haline bağlı kalınarak ve gerektiği yerlerde araştırmaya katılan bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntı yapılarak betimsel bir yaklaşımla verileri okuyuculara sunmaktır. Bu yaklaşımda veriler ve elde edilen sonuçlar anlatım olarak birbirlerine çok yakındır. Örneğin, görüşmelerden uzun aktarımlar yapılabilir ve özgün haline yakın bir şekilde gözlem notları betimlenebilir. İkincisi, birinci yaklaşımla birlikte, nedensel ve açıklayıcı sonuçlar elde edebilmek için sistematik analiz yapmaktır. Üçüncüsü ise araştırmacının birinci veya ikinci yaklaşımı temel alması ile birlikte veri analizi sürecine kendi yorumlarını dahil etmesidir (Wolcott'dan aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 253).

Betimsel analizde elde edilen veriler, açık bir biçimde betimlenir, yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256). Toplanan verilerin betimsel şekilde doğrudan sunulması güvenilirlik için önerilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 296). Ayrıca betimsel analiz tercih edildiğinde doğrudan alıntılara yer vermek ve buradan hareketle sonuçları belirtmek geçerlik için önemli bir husustur. (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 291). Bu araştırmada da elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amaçlanmıştır. Bu nedenle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen verilerin analizinde yukarıda belirtilen yaklaşımlardan ilki olan betimsel analiz kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde görüşme sorularından elde edilen bulgular amaçlardaki sırayla verilmiştir. Öncelikle her bir kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve ailelerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular verilmiş ve devamında görüşme yapılan uzman ve aile görüşleri detaylı şekilde ele alınmıştır.

4.1. Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki BEP Sürecindeki İş Birliğinin Gerçekleşmesine Yönelik Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanların ve Kaynaştırma Öğrencilerinin Ailelerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

4.1.1. A Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

A kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmede BEP toplantısının yapılma durumu ve BEP toplantısına kimlerin katıldığını belirlemek amacıyla sorulan soruya kişilerin vermiş olduğu cevaplarda BEP toplantısının yapıldığını belirten uzmanlar/aile, BEP toplantısına katıldığını belirttikleri uzmanlar/ailelere ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 4).

Tablo 4.

A Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler

Görüşme yapılan uzman/aile	BEP Toplantısını n yapıldığını ifade eden uzman/aile	BEP Toplantısına katıldığı ifade edilen uzman/aile				
		1.Kişi	2.Kişi	3.Kişi	4.Kişi	5.Kişi
Okul Müdürü	x					
Müdür Yardımcısı						
Sınıf Öğretmeni						
Rehber Öğretmen	x			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Aile						

Tablo 4 incelendiğinde A kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını sadece okul müdürü ve rehber öğretmenin belirttiği görülmektedir. Ancak toplantıya katılan uzmanlar ya da aileye ilişkin okul müdürünün bilgi vermediği görülmektedir. BEP toplantısına katılan uzmanlara ilişkin ise sadece rehber öğretmenin cevap verdiği görülmektedir. Rehber öğretmenin, BEP toplantısına kendisinin, sınıf öğretmenin ve ailenin katılım sağladığını belirttiği görülmektedir. Ancak rehber öğretmenin BEP toplantısına katıldığını belirttiği sınıf öğretmeni ve ailenin BEP toplantısına katılımı ilgili bilgi vermemiş olmaları dikkat çekmektedir.

Okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve ailenin BEP toplantısına hangi uzmanların ya da ailenin katılım durumuna ilişkin bilgi vermedikleri görülmektedir. Bu durum kaynaştırma öğrencisi için BEP'in hazırlanması konusunda iki şekilde yorum yapılmasına olanak vermektedir. Birincisi, BEP sadece rehber öğretmen tarafından hazırlanmış olabilir, ikincisi ise BEP hazırlanmamış olabilir. Dolayısıyla her iki seçeneğin de gerek alan yazında gerekse ÖEHY (2018) belirtilen BEP hazırlama sürecine uygun olmadığı düşünülmektedir.

A kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasında iş birliğini belirlemeye yönelik uzman ve aile ile yapılan görüşmelere uzmanların ve ailenin vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde; kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin ortak hedeflerin oluşturulması, hedef belirlemede ve karar almada sorumlukların paylaşılması, uzmanlar

arasında görev paylaşımının yapılması gibi iş birliğine ilişkin özelliklerin süreçte söz konusu olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla A öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular hem BEP hazırlanması ve uygulanması süreci bakımından hem de alan yazında yer alan iş birliği tanımı, özellikleri bakımından ele alındığında uzmanlar arasında iş birliğinin olmadığını düşündürmektedir.

4.1.1.1. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdürü görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Görüşme formunun birinci sorusuna okul müdürünün vermiş olduğu cevap daha çok kaynaştırma öğrencisinin okula kaydının nasıl yapıldığı, öğrencinin eğitim alacağı şubenin nasıl belirlendiği ve öğrencinin arkadaşlarıyla olan ilişkilerine yönelik cevaplar olmuştur. Okul müdürünün ilk soruya ilişkin vermiş olduğu cevapların bir bölümü şu şekildedir:

...Çocuk okula sistemden yönlendiriliyor zaten. Kaydı geliyor. Biz çocuğun şubesini belirliyoruz bakıyoruz sınıfın durumuna, sayısına. Sonra rehber öğretmene bir de sınıf öğretmenine söylüyoruz öğrencinin durumunu. Onlarda ilgileniyorlar sağ olsunlar. Arada bu çocuklar arkadaşlarıyla kavga falan edebiliyor ama ufak tefek şeyler, onları hallediyoruz.

Okul müdürünün ilk soruya vermiş olduğu cevapta öğrencinin kayıt işlemleri, şube belirleme gibi cevapların dışında BEP hazırlama, BEP toplantısının yapılması, aile görüşmeleri gibi iş birliğinin olduğu süreçlere ilişkin cevapların bulunmadığı görülmektedir. Okul müdürüne ilk soruda kaynaştırma öğrencisi ile ilgili sadece kayıt etme işlemleri ve şube yerleştirme işleminden bahsetmesinden dolayı öğrenci ile bir eğitim öğretim yılı süresince ne tür çalışmaların yapıldığını anlamak üzere ekte soru sorulmaya karar verilmiştir. Okul müdürünün ekte soruya vermiş olduğu cevap şu şekildedir:

Ekte Soru 1: *Kaynaştırma öğrencileri ile ne tür çalışmalar yapılmaktadır?*

Okul müdürü ekte sorulan soruya; kaynaştırma öğrencisi için öğretmenlerin BEP hazırladıklarını, program olarak da BEP'in takip edildiğini belirtmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul müdürü görüşme formunun ikinci sorusuna vermiş olduğu cevapta; sene başında yapılan toplantıda kaynaştırma öğrencisi olan öğretmenlere planlarını hazırlamalarını söylediğini belirtmiştir. Okul müdürünün ikinci soruya verdiği cevap, BEP hazırlama sürecinde okul müdürü olarak toplantılara katılım sağlamadığı izlenimi vermektedir.

Soru 3. BEP'lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?

Okul müdürü görüşme formunun üçüncü sorusuna BEP'lerin hazırlandıktan sonra kendilerine onaylatılmak üzere öğretmenler tarafından getirildiğini belirtmiştir.

Soru 4. BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Okul müdürü, görüşme formunun dördüncü sorusuna BEP'lerin uygulanması sürecinde bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir. Sadece bazı zamanlarda kaynaştırma öğrencisinin derse girmek istemediğini dile getirmiştir.

Soru 5. Bu sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

Okul müdürü görüşme formunun beşinci sorusuna; yaşanan sorunları öğretmenlerin çözdüğünü, sorunun kendisine iletilmeden çözüldüğünü belirtmiştir.

İşbirliğinin tanımı incelendiğinde, iş birliğinin en az iki eş-eşit kişi arasında, ortak hedefe yönelik ortak karar vermeyi ve gönüllülüğün olduğu etkileşim süreci olduğu belirtilmektedir (Friend and Cook, 2006). İşbirliğinde gönüllülikle birlikte iş birliği kuran kişiler arasında eşitliğin olması, ortak hedeflere dayanması, iş birliği sürecine katılımı ve verilecek kararlarda sorumluluğun kişiler arasında paylaşılması ve iş birliği yapan kişiler arasında sonuçlara ilişkin hesap verilebilirliğinin paylaşılması gibi durumlar söz konusudur (Friend and Cook, 2010).

Dolayısıyla okul müdürünün sorulara vermiş olduğu cevaplar iş birliğinin tanımında yer alan en az iki eş-eşit kişi arasında ortak hedeflere yönelik karar verme ve bu süreçte gönüllülüğün olmadığını düşündürmektedir. Okul müdürünün ilk soruda vermiş olduğu cevapta yer alan, rehber öğretmen ile sınıf öğretmenine öğrencinin durumu hakkında bilgi vermesi; ortak hedef belirleme, karar vermede sorumluluğun paylaşılması, kaynakların paylaşımı vb. iş birliği özelliklerini taşıyan bir süreç olmadığından okul müdürü ile öğretmenler arasında iş birliği olarak değil bilgi paylaşımı olarak değerlendirilebilir.

BEP; kaynaştırma öğrencisinin eğitsel performansı, çalışılacak amaçların neler olduğu, bu amaçların hangi yöntem ve tekniklerle ne kadar sürede çalışılacağı, hangi eğitim ortamlarında çalışılacağı gibi yapılacak olan çalışmalara ilişkin tüm kararları içerdiğinden

kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki iş birliğine yönelik çıkarımda bulunmak için BEP geliştirme birimine ve BEP geliştirme sürecine odaklanılabilir.

Okul müdürü yapılan görüşmede kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını belirtmiştir. Uzmanlar arasında iş birliğinin gerekli kılındığı bir süreç olan BEP toplantılarında okul müdürünün yer almadığı görülmektedir. Öğrenci için mevcut eğitim öğretim yılı için takip edilecek olan amaçları, bu amaçların ne zaman, nerede, ne kadar süreyle, kimler tarafından ve hangi yöntem ve tekniklerle çalışılacağını uzmanlar ve aile ile birlikte planlanıp karar verildiği BEP toplantılarında okul müdürünün yer almaması durumu okul müdürünün uzmanlarla iş birliği yapmadığını düşündürmektedir.

4.1.1.2. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdür yardımcısı görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede müdür yardımcısının birinci soruya vermiş olduğu cevaplarda müdür yardımcısının; öğrencinin kayıt işlemleri, ilgili evrak işlemleri, yaşanan sorunların çözümü noktasında çalışmalar yaptığı görülmüştür. Okul müdür yardımcısının birinci soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

... Hocam çocukların tüm işlerine ben bakıyorum kayıt, evrak işleri, sorun yaşarlarsa bana gelirler. Anneleri bir durum olduğunda benimle konuşurlar hocam böyle böyle bir sıkıntımız var diye. Bizde tabi müdür beyle konuşup yapacağımız ne varsa yaparız...

Okul müdür yardımcısına yöneltilen birinci soruya müdür yardımcısının vermiş olduğu cevap incelendiğinde müdür yardımcısının sadece kayıt ve evrak işleriyle, ailelerden gelen sorun vb. durumlarla ilgilendiği görülmektedir. Müdür yardımcısının BEP ekibinin oluşturulması, BEP hazırlanması gibi iş birliği süreçlerine ilişkin cevaplar vermemesinden dolayı ekte soru sorulma gereği duyulmuştur.

Ekte Soru 1: *Kaynaştırma öğrencisi okula geldikten sonra bir yıl süresince nasıl bir yol izliyorsunuz?*

Okul müdür yardımcısına yöneltilen ekte soruya müdür yardımcısının vermiş olduğu cevaplar da BEP ekibinin oluşturulması, BEP hazırlanması gibi iş birliğinin olduğu süreçlere ilişkin bilgi içermemiştir. Müdür yardımcısının ekte soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır:

... Dediğim gibi bu çocuklarla ilgili bir durum olursa ilgileniyorum. Yoksa rehber öğretmen bir de sınıf öğretmeni zaten en çok da sınıf öğretmeni ilgileniyor. Tüm öğrencilerin işleri bize baktığı için ayrı bir şey yapmıyoruz yapamıyoruz doğrusu.

Okul müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede müdür yardımcısının BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir ifade bulunmamasından dolayı görüşme formunda yer alan BEP geliştirme sürecine ilişkin sorular müdür yardımcısına sorulmamıştır.

Müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede müdür yardımcısının kaynaştırma öğrencileri ile ilgili herhangi bir sorun yaşandığında ailelerin kendisi ile görüştüğünü ve kendisinin de bu durumu okul müdürü ile görüşerek çözdüğünü belirtmiştir. Bu durum okul müdürü, müdür yardımcısı ve aile arasında sadece sorun yaşandığında bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Kaynaştırma öğrencisinin eğitimi noktasında uzmanlar ve ailenin iş birliğinin söz konusu olduğu BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP hazırlanmasına ilişkin yapılması gereken çalışmalarda müdür yardımcısının yer almadığı görülmektedir. Dolayısıyla müdür yardımcısı ile yapılan görüşme; iş birliğinin tanımında yer alan iş birliği kuran kişiler arasında eşitliğin olduğu, ortak hedeflerin belirlendiği, iş birliği sürecine katılımda ve karar vermede sorumluluğun paylaşıldığı bir sürecin gerçekleşmediğini düşündürmektedir.

4.1.1.3. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede sınıf öğretmeni, kaynaştırma öğrencisini normal gelişim gösteren akranları arasında kaynaşmayı sağlamak amacıyla kaynaştırma öğrencisini normal gelişim gösteren akranlarına tanıttığını belirtmiştir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin davranışlarına ilişkin normal gelişim gösteren akranlarına bilgi verdiğini, kaynaştırma

öğrencisinin zor bir çocuk olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmenin ilk soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

... Sınıfta ilk defa kaynaştırma okuttum. Bu çocuğun biraz özürlü olduğunu, bana bile karşı çıkabileceğini arkadaşlarıyla paylaştım. Daha sonra normal eğitim öğretim sürecini onu derslere katarak, benim yardımımı, benim zorlamamla yaptım. O ağır bir çocuk, ağır ve zor bir çocuk...

Sınıf öğretmenin ilk soruya vermiş olduğu cevapta iş birliğini içeren ve yasal olarak gerçekleştirilmesi gereken BEP sürecine ilişkin bilgi vermemiş olmasından dolayı ekte soru sorulmuştur. Sınıf öğretmene sorulan ekte soru ve öğretmenin soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: Çalışma yapmadan önce neler çalışacağınızı nasıl belirlediniz?

Sınıf öğretmenin ekte soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Ayrıca onun için bir şey yapmadım ben. Sadece derslere katmaya çalıştım çünkü anlıyor ve anlamazlıktan geliyor. Ayrıca destek eğitim de alıyor...

Sınıf öğretmeni kendisine yöneltilen ekte soruya da BEP ile ilgili bir cevap vermediğinden görüşme formunda yer alan BEP sürecine ilişkin sorular sorulmamıştır. Ancak eğitim öğretim faaliyetleri süresince sorun yaşandığında diğer uzmanlarla iş birliği yapılma durumunu belirlemeye yönelik ekte soru sorulmuştur. Sınıf öğretmene yöneltilen ekte soru ve öğretmenin soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 2: Eğitim öğretim süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni ekte soruya vermiş olduğu cevapta kaynaştırma öğrencisinin agresif tavırlarının olmadığını, çalışmaların yapılması noktasında kaynaştırma öğrencisinin istemesi durumunda çalışmaların yapılabildiği istemediği durumlarda çalışmaların yapılamadığını belirtmiştir.

Ekte Soru 3: Bu sorunu çözmek için neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni sorunları çözmek için aile ile görüşüğünü belirtmiştir. Sınıf öğretmenin görüşme yaptığını belirtmesinden hareketle uzmanlarla görüşme yapılma durumunu belirlemek amacıyla ekte soru sorulmuştur. Sorulan ekte soru ve sınıf öğretmenin ekte soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 4: Aile dışında görüşme yaptığınız kimse oldu mu?

...Rehber öğretmenle görüştim. Özel eğitimden bireysel gelişim raporu almaya geldiklerinde görüşüyoruz. Onun dışında birkaç defa daha rehber öğretmenle görüştim...

Soru 2. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Sınıf öğretmeni kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumunda öğrencisi ile okuma yazma ve matematik derslerine ilişkin çalışmaların yapıldığını belirtmiştir. Bu bilgileri nerden edindiğinin sorulmasına ise kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki özel eğitim öğretmenin okulu ziyarete geldiğinde edindiğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede elde edilen bulgular, sınıf öğretmenin birkaç defa rehber öğretmenle görüştüğünü, destek eğitim kurumundan gelen öğretmenle ve aile ile görüştüğünü göstermiştir. Ancak sınıf öğretmeni kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulması ve BEP hazırlanması sürecine ilişkin herhangi bir ifadede bulunmamıştır. Dolayısıyla yapılan bu görüşmeler kaynaştırma öğrencisinin eğitim öğretim sürecine ilişkin kararların alındığı, iş birliğinin olmasının gerektiği BEP hazırlama sürecine ilişkin görüşmeler değildir. Bu noktadan hareketle sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile geçirdiği eğitim öğretim yılı süresince BEP hazırlama süreci üzerinden diğer uzmanlarla ve aile ile iş birliği içerisinde olmadığı izlenimi edinilmektedir.

Diğer taraftan sınıf öğretmenin rehber öğretmen, aile ve destek eğitim kurumundan gelen öğretmen ile yaptığını belirttiği görüşmeler iş birliğinin özellikleri bakımından incelendiğinde kaynaştırma öğrencisi için ortak hedeflerin oluşturulması, iş birliği sürecine katılım ve karar vermede sorumluluğun paylaşılması, sonuçlara ilişkin sorumluluğun paylaşılması gibi durumların söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

4.1.1.4. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Rehber öğretmen görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Okul rehber öğretmeni ile yapılan görüşmede rehber öğretmenin görüşme formunun birinci sorusuna vermiş olduğu cevapta kaynaştırma öğrencisi için okulda BEP hazırlandığını,

amaçların belirlendiğini belirtmiştir. Rehber öğretmenin birinci soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

...Bu öğrencilerimizle ilgili çalışmaların yapılması şahsım adına beni mutlu ediyor. Çünkü biliyorsunuz bu çocuklar sistem içinde geride bırakılıyor arkada kalıyorlar. Biz okul olarak bu çocuklar okula gelince BEP hazırlıyoruz. Annesini çağırıyoruz. Ben, annesi, sınıf öğretmeni toplantı yapıyoruz. Sonra çalışılacak amaçları belirleyip Müdür Beye imzalatıyoruz...

Okul rehber öğretmenin birinci soruda BEP hazırlandığını söylemesi, BEP toplantısı yapıldığını söylemesi üzerine BEP hazırlama sürecinde neler yapıldığı, uzmanlar ve ailelerin bu süreçte ne rol aldığını belirlemek amacıyla görüşme formundaki ilgili diğer soruya geçilmiştir.

Soru 2. BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Okul rehber öğretmeni BEP hazırlama aşamasında aile ile sınıf öğretmeni için uygun olan bir zaman diliminin belirlendiğini ve o zaman diliminde toplantının yapıldığını belirtmiştir. Toplantı sürecinde sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisini daha iyi tanımasından dolayı BEP’te yer alacak amaçların sınıf öğretmeni tarafından hazırlandığını, sınıf öğretmenin söz konusu amaçları toplantıda kendileri ile paylaştığını belirtmiştir.

Okul rehber öğretmenin soruya vermiş olduğu cevapta okul müdürü ya da okul müdür yardımcısının toplantı sürecine dahil olmadıkları görülmektedir.

Daha sonra okul rehber öğretmenine BEP’te yer alan amaçların çalışılması sürecinde ne tür çalışmalar yapıldığı ve uzmanlar arasındaki iş birliğini belirlemek üzere görüşme formunun üçüncü sorusu yöneltilmiştir.

Soru 3. BEP’lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Okul rehber öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

...Onu zaten sınıf öğretmeni uyguluyor. Bazen etkinlik konusunda yardımcı oluyorum. Öğretmeni hocam bu sizce nasıl olur? Diye soruyor ben de yardımcı oluyorum. Olabildiği kadar basitleştirmeye çalışıyoruz anlayacağı seviyede olması için...

Okul rehber öğretmenin görüşme formunun üçüncü sorusuna vermiş olduğu cevapta sınıf öğretmenin çalışmaları yaptığı ve bazı zaman aralıklarında sınıf öğretmenine destek verdiği yönünde olmuştur.

Soru 4. *BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeninin ilgiye soruya vermiş olduğu cevapta BEP'lerin uygulanma sürecinde sorun yaşanmadığı yönünde olmuştur. Kaynaştırma öğrencisinin normal gelişim gösteren bir akranını eşyasını izinsiz aldığını ve bunun sorun olarak kendilerine geldiği yönünde bir beyanı olmuştur ve söz konusu durumu kaynaştırma öğrencisinin annesi ile görüşerek çözüldüğünü belirtmiştir.

Soru 5. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Okul rehber öğretmenine kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla ne tür iş birliği yaptıkları, aralarında görüşme yapılıp yapılmadığını belirlemek üzere ilgili soru yöneltilmiştir. Rehber öğretmen bu soruya kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki öğretmeni ile bireysel gelişim raporu almak amacıyla bir defa görüşme yaptıkları şeklinde cevap vermiştir. Rehber öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

...Oradaki öğretmenleri bir defa geldiler RAM'a gideceklermiş rapor almak için bizden. Onu hazırladık. Onun dışında ne çalıştıklarını bilemiyorum. Dediğim gibi çocuklarımız fazla olduğu için onlarla öğretmenlerinin görüşüp bilmesi gerek, bizim okulun tüm rehberlik işlerini yetiştirmemiz söz konusu...

Okul rehber öğretmeni ile yapılan görüşmeler neticesinde rehber öğretmenin kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını, BEP geliştirme biriminde rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve ailenin olduğunu belirtmiştir. Ayrıca rehber öğretmen kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki öğretmenin bireysel gelişim raporu almak amacıyla okula geldiğini ve görüştüklerini belirtmiştir. BEP toplantısında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin kararların alınması ve rehber öğretmenin, sınıf öğretmeninin ve ailenin katılımı ile toplantının gerçekleşmesi bu kişiler arasında BEP hazırlanması noktasında iş birliği olduğunu düşündürebilir. Ancak BEP'teki amaçların uygulanması sürecine ilişkin rehber öğretmene yöneltilen soruya rehber öğretmenin bu sürecin sadece sınıf öğretmeni tarafından sürdürüldüğü belirterek cevap vermesi, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve aile arasında iş birliğinin sadece toplantı sırasında olduğu yorumunu yaptırmaktadır. BEP toplantısında sınıf öğretmeninin kaynaştırma öğrencisi ile çalışılacak amaçlara ilişkin kendileriyle paylaşımında bulunması, bu doğrultuda karar alınması iş birliğinin özelliklerinden olan ortak hedeflerin belirlenmesine örnek olabilir.

Sonuç olarak rehber öğretmenle yapılan görüşme neticesinde BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP toplantısının yapılması, toplantıda rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve ailenin bulunması uzmanlar arasında iş birliğinin olduğu yönünde yorum yapılmasına olanak tanımaktadır. Ancak oluşturulan BEP geliştirme biriminde ÖEHY doğrultusunda okul müdürü ya da müdür yardımcısının başkanlık yapması gerekmektedir ve rehber öğretmenin belirttikleri doğrultusunda böyle bir durumun söz konusu olmadığı görülmektedir.

4.1.1.5. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumu/okulunda görev yapan uzmanlarla ve destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla aralarındaki iş birliğini belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır.

Kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim kurumunda çalışma yapan özel eğitim öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni ilk soruya kaynaştırma öğrencisi için RAM’ da verilen BEP formunu takip ettiklerini, BEP’teki amaçların çocuk için uygun olmayabildiği yönünde cevaplar vermiştir. Özel eğitim öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

...Öğrenci geldiği zaman raporunu inceliyorum, BEP teki amaçlarına bakıyorum .RAM’ dan gelen BEP’te bazı amaçlar çocuk için uygun olamayabiliyor. O biraz sıkıntı yaratıyor çünkü bizler bu plana uymak zorundayız ama yazılan rapor çocuğun gelişimine uygun olmuyor. Bir dahaki sefere çocuk değerlendirmeye giderken bunları belirtiyoruz formda. Onun dışında çocuğun durumuna göre çalışıyoruz. Amaçlarımızdan kazandırabildiğimiz kadarını kazandırmaya çalışıyoruz...

Soru 2. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni ilgili soruya kaynaştırma öğrencisinin çalışılan konuları untabildiği, evde yapılması için verilen çalışmaların yapılmadığı ve bu durumlar dışında herhangi bir sorun yaşanmadığı yönünde cevap vermiştir. Yaşanan bu sorunların çözümü noktasında ne tür çalışmalar yapıldığını belirlemek amacıyla bir sonraki soru sorulmuştur.

Soru 3. *Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni ilgili soruya vermiş olduğu cevapta sorunların çözümü noktasında kaynaştırma öğrencisinin ailesinin sürekli kurumda olduğu ve aile ile görüştüğünü belirtmiştir. Ailenin öğrenciye ders çalıştırmakta güçlük yaşadığı yönünde kendilerine bilgi verdiğini, kendilerinin de ödül sistemi kullanarak durumu çözmeleri yönünde aileye dönüt verdiğini belirtmiştir.

Soru 4. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Özel eğitim öğretmenin görüşme formunun dördüncü sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde devlet okulunu ziyaret ettikleri ve kaynaştırma öğrencisinin velisinin ziyaret ettiği görülmektedir. Özel eğitim öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bölümü şu şekildedir;

...Devlet okulunu ziyarete gittik. Öğretmeni okuma yazma çalışıyormuş ama ben defterine de bakıyorum arkadaşlarıyla benzer şeyleri çalışmışlardı. Ben çalıştığımız konuları anlattım. Daha basit düzeyde konular çalıştığımızı söyledim. Aslına bakarsanız bir de şöyle bir algı oluyor. Biz devlet kurumuyuz bizim çalıştığımız ya da işte bizim söylediğimiz daha doğru ya da özeldeki öğretmenleri gelsinler gibi şeyler oluyor. O da bizi olumsuz etkiliyor...

Özel eğitim öğretmenin vermiş olduğu cevap devlet kurumunda görev yapan öğretmenler ile özel eğitim öğretmeni arasında ortak karar alma ya da hedef koymadan ziyade kendilerince belirtilen görüşlerin doğruluğu noktasında baskın olma çabası olabildiğini düşündürmektedir.

Özel eğitim öğretmenin görüşme sorularına verdiği cevaplar incelendiğinde devlet okulundaki öğretmenlerle yapılan çalışmalar hakkında görüştükleri görülmektedir. Ancak bu görüşmelerin daha çok her iki taraf için de kendi yaptıkları çalışmayı karşı tarafa belirtme şeklinde olduğu, hatta yapılan çalışmalarda iş birliği kurularak karşılıklı sorumlulukların paylaşılmasından, ortak hedeflerin oluşturulmasından ziyade kendi yaptıkları çalışmanın doğru olduğunu ifade etmesi, uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni destek eğitim kurumundaki uzmanlarla da iş birliğine ilişkin herhangi bir ifadede bulunmamıştır.

4.1.1.6. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Psikolog görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Psikolog ile yapılan görüşmede kurum psikoloğunun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde aile ve öğrenci görüşmesi yaptığı, kurumun ve öğretmenlerin tanıtımı ile yapılan çalışmalara ilişkin bilgileri aileler ile paylaştığı, ailelerin sorunlarını kendileriyle paylaştığı yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Kurum psikoloğunun ilk soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü şu şekildedir;

... Çocuklarımız kurumumuza geldiklerinde özel eğitimci arkadaşlarımız RAM dan gelen raporlarını inceleyip o doğrultuda plan hazırlıyorlar. Bu planda yer alan hedeflere ulaşmak için kullanacakları materyalleri falan hazırlıyorlar. Ben ailelerle görüşüyorum. Kurumumuzu anlatıyorum, işleyişten, öğretmenlerimizden hepsini tanıtıyorum. Öğrencilerimle görüşüyorum, onları dinliyorum. Aileleri dinliyorum, sorunlarını, kaygılarını her şeylerini paylaşıyorlar ve bu da bizim için iyi oluyor. Yardımcı olmaya çalışıyoruz, öğrenci için neler yapabiliriz bize yol göstermiş oluyor, bizler de ona göre plan program yapıyoruz...

Soru 2. *Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun ikinci sorusuna okul açılma döneminde devlet okulunu ziyarete gittiğini belirterek; devlet kurumundaki öğretmenler ile kaynaştırma öğrencisinin ders durumu hakkında konuştukları ve destek eğitim kurumu olarak kendilerinin ne tür çalışmalar yaptıkları konusunda devlet kurumundaki öğretmenlere bilgi verdikleri yönünde cevap vermiştir. Ayrıca kurum ziyaretini pek sık yapamadıklarını senede sadece bir sefer yapabildiklerini ve bunun sebebinin de destek eğitim kurumunda gerek ailelere gerekse öğrencilere sürekli randevu vermeleri ve görüşme yapmaları olduğunu belirtmiştir.

Soru 3. Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Psikolog görüşme formunun üçüncü sorusuna; kurum içerisinde diğer uzmanlarla sürekli birlikte çalıştıklarını, yaptığı görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda öğretmene bilgi

verdiğini ve öğretmenin de gerekli durumlarda öğretim sürecinde uyarlama yaptığını belirtmiştir.

Soru 4. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Psikolog kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince kurum olarak herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir. Psikolog ile yapılan görüşme neticesinde psikoloğun daha çok ailelerle görüşme yaptığı, bu görüşmelerin kurumun ve öğretmenlerin ailelere tanıtımı ve ailelerin sorunları üzerine olduğu görülmektedir. Kurum psikoloğu bunun yanı sıra ailelerle yapılan görüşmeler doğrultusunda destek eğitim kurumundaki uzmanlarla da görüşmeler yaptığını, bu görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda destek eğitim kurumundaki uzmanların öğretim sürecinde uyarlama yaptığını ifade etmiştir. Dolayısıyla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında bir etkileşimin varlığından söz edilebilir. Ancak iş birliğinin tanımı incelendiğinde bu etkileşimin en az iki eş-eşit kişi arasında olması ve gönüllülüğe dayalı olarak ortak hedeflere yönelik ortak karar vermeyi gerektiren bir süreç olması gerektiği belirtilmektedir (Friend and Cook, 2006).

Psikoloğun destek eğitim kurumundaki diğer uzmanlarla etkileşimi incelendiğinde kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda amaçların belirlenmesi, kullanılacak yöntem tekniğin belirlenmesi, eğitim ortamına ve özelliklerine karar verilmesi, eğitim öğretim sürecinin izlenmesi ve olası sonuçların sorumluluğunun paylaşılmasından çok ailelerle yapılan görüşmeler neticesinde diğer uzmanlara gerekli durumlarda bilgi vermesi şeklinde olduğu görülmektedir.

4.1.1.7. A Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

ÖEHY (2018)'de belirtildiği üzere özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerinin eğitim sürecinde özellikle de BEP hazırlanması sürecinde katılım sağlaması gerektiğinden, BEP geliştirme birimi üyelerinden olmasından ve BEP geliştirme sürecinin BEP geliştirme birimi üyeleri arasında iş birliği ve etkileşimi zorunlu kılmasından dolayı uzmanlar arasında iş birliği ve etkileşimi belirlemek üzere aile görüşme formu hazırlanarak aile ile görüşme yapılmıştır.

Aile görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisinin aile görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde velinin sürekli okula gelip gittiği, öğretmeni ile görüştüğü yönünde cevaplar verdiği görülmüştür. Bunun yanı sıra kaynaştırma öğrencisinin eğitim aldığını belirttiği; ancak eğitim öğretim sürecine ilişkin detaylı bilgi vermediği görülmüştür.

Öğrenci velisi ile yapılan görüşmede velinin birinci soruya vermiş olduğu cevapta BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir ifade bulunmamasından dolayı görüşme formunda yer alan BEP geliştirme sürecine ilişkin sorular veliye sorulmamıştır.

Soru 2. *Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince herhangi bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

Soru 3. *Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?*

Öğrenci velisi aile görüşme formunun üçüncü sorusuna okula gelerek öğrencinin öğretmeni ile görüşme yaptığını belirtmiştir. Ayrıca ne kadar sıklıkla geldiğinin sorulması üzerine her gün geldiğini dile getirmiştir.

Soru 4. *Çocuğunuz devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisi ilgili soruya destek eğitim kurumu tarafınca belge hazırlanıp o belge çerçevesinde çalışmaların yapıldığını belirtmiştir. Belge/ belgelerin neler olduğu yönünde bilgi sahibi olmadığını dile getirmiştir.

Soru 5. *Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi aile görüşme formunun beşinci sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 6. *Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?*

Öğrenci velisi destek eğitim kurumundaki öğretmenlerin devlet kurumundaki öğretmenleri bir defa ziyarete geldiklerini, bazen telefonla görüştiklerini belirtmiştir. Öğrenci velisinin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

... Okula ziyarete geliyorlar, onlar nasıl ders yapıyorsa okulda da aynı şeyleri çalışıyorlar. Arada telefonla görüşüyorlar...

Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile yapılan görüşmede velinin sürekli okulda olduğu ve öğretmenle görüşme yaptığı ifadeleri görülmektedir. Bunun yanı sıra devlet kurumundaki öğretmen ile destek eğitim kurumundaki öğretmenlerin görüştüğü ifade edilmiştir. Benzer ifade sınıf öğretmeni, rehber öğretmen, özel eğitim öğretmeni ve psikolog tarafından da ifade edilmiştir. Dolayısıyla destek eğitim kurumundaki uzmanların devlet kurumunu ziyaret ederek buradaki uzmanlarla görüşme yapmaları konusundaki ifadeleri tutarlılık göstermiştir. Kaynaştırma öğrencisinin velisinin destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet kurumundaki uzmanların telefon aracılığı ile görüştiklerini belirtmesi ise sadece veli tarafından ifade edilmiştir, söz konusu uzmanlar böyle bir bilgi vermemiştir.

Aile ile yapılan görüşmede elde edilen bulgular incelendiğinde kaynaştırma öğrencisinin velisinin kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlanması noktasında ya da BEP toplantısının yapılması noktasında herhangi bir ifadede bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla velinin her gün okula gelmesinden dolayı sadece sınıf öğretmeninden bilgi aldığı, iş birliğinin olduğu BEP sürecine katılım sağlamadığı izlenimi edinilmektedir.

Gerek devlet kurumunda gerekse destek eğitim kurumunda kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin alınan kararlarda ailenin bir paydaş olarak yer almadığı, ortak karar alma ve hedef oluşturma, sorumlulukların paylaşılması gibi iş birliğine ilişkin süreçlerde yer almadığı söylenebilir.

4.1.2. B Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

B kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmede BEP toplantısının yapılma durumu ve BEP toplantısına kimlerin katıldığını belirlemek amacıyla sorulan soruya kişilerin vermiş olduğu cevaplarda BEP toplantısının yapıldığını belirten

uzmanlar/aile, BEP toplantısına katıldığını belirttikleri uzmanlar/ailelere ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 5).

Tablo 5.

B Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler

Görüşme yapılan uzman/aile	BEP Toplantısını n yapıldığını ifade eden uzman/aile	BEP Toplantısına katıldığı ifade edilen uzman/aile				
		1.Kişi	2.Kişi	3.Kişi	4.Kişi	5.Kişi
Okul Müdürü	X		Müdür Yardımcısı	Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Müdür Yardımcısı	X		Müdür Yardımcısı	Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Sınıf Öğretmeni	X		Müdür Yardımcısı	Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Rehber Öğretmen	X					
Aile	X		Müdür Yardımcısı	Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile

Not: Rehber öğretmen okula ikinci dönem geldiğinde BEP hazır olduğundan toplantıya ilişkin bilgi vermemiştir.

Tablo 5 incelendiğinde B kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı yönünde okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve ailenin olumlu yanıt verdiği görülmektedir. Rehber öğretmen ise normal şartlarda kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırladıklarını, bu okula eğitim öğretim yılının ikinci döneminde geldiği ve okula geldiğinde BEP'lerin hazırlanmış olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla B kaynaştırma öğrencisi için tüm uzmanlar/ailenin BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdiği görülmektedir. Ayrıca Tablo 5'te uzmanlar/ ailenin BEP toplantısına kimlerin katıldığını ilişkin vermiş oldukları bilgiler yer almaktadır. Rehber öğretmen dışında tüm uzmanların ve ailenin BEP toplantısına; müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katıldığını belirttikleri görülmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi görüşmelerin yapıldığı rehber öğretmenin BEP toplantılarının yapıldığı sırada söz konusu okulda görev yapmaması BEP toplantısına kimlerin katıldığı konusunda da bilgi vermemesine neden olmuştur. Ancak diğer uzmanların ve kaynaştırma öğrencisinin velisinin BEP toplantısına rehber öğretmenin katılım sağladığını belirtmeleri, okuldan ayrılan rehber öğretmenin BEP geliştirme biriminde yer aldığı ve toplantılara katıldığı yorumunu yaptırmaktadır.

B kaynaştırma öğrencisi için yapılan görüşmeler devlet okulunda BEP geliştirme biriminin oluşturulduğunu, uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılan BEP toplantılarının yapıldığını göstermektedir. Aynı zamanda BEP geliştirme biriminin üyelerine bakıldığında ÖEHY (2018) de belirtilen uzmanlardan ve aileden oluşturulduğu görülmektedir.

BEP toplantılarında söz konusu uzmanlar ve aile iş birliğinde kaynaştırma öğrencisi için ortak hedeflerin oluşturulduğu yorumu yapılabilir. Ancak söz konusu uzmanlarla yapılan görüşmelerde BEP'lerin uygulanması süresince sadece sınıf öğretmeninin çalışmalar yapması, BEP geliştirme biriminin diğer üyelerinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimi ile ilgili süreçte görev ve sorumluluk paylaşımı noktasında rol almadıklarını düşündürmektedir.

B kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP toplantılarının yapılması uzmanlar arasında iş birliği açısından olumlu çalışmalardır. Çünkü BEP toplantılarında kaynaştırma öğrencisinin eğitsel performansına ilişkin görüşlerin paylaşılması, bir eğitim öğretim yılı süresinde çalışılacak uzun dönemli ve kısa dönemli amaçların, kullanılacak yöntem tekniklerin vb. kararların verilmesi durumu söz konusudur. Ancak BEP'teki amaçlara ilişkin bir eğitim öğretim yılı süresince söz konusu BEP geliştirme birimi üyelerinin bir araya gelmemeleri, yaşanan sorunların çözümüne ilişkin iş birliği içerisinde olmamaları, yapılan çalışmalar noktasında her bir üyeye yönelik görev ve sorumluluğun belirlenmemiş olması söz konusu birimin sadece BEP hazırlanmasında rol aldığını; ancak BEP'in uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında iş birliğinin söz konusu olduğu bir çalışma yapmadığını düşündürmektedir.

4.1.2.1. B öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdürü görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde kaynaştırma öğrencisinin okula kaydının alınması, sınıfa yerleştirme işleminin yapılması ve öğretmenine bilgi verilmesi işlemlerinin yapıldığı yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Okul müdürünün kaynaştırma öğrencisinin eğitim öğretim süreci ile ilgili bilgi

vermemesinden, BEP hazırlama sürecinden bahsetmemesinden dolayı ekte soru sorulmuştur. Okul müdürüne sorulan ekte soru ve okul müdürünün ekte soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1. Kaynaştırma öğrencileri ile ne gibi çalışmalar yapılmakta?

Okul müdürü kendisine yöneltilen ekte soruya; kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlandığı, ayrı sınav soruları hazırlandığı, sosyal etkinliklere dahil edildikleri ve normal gelişim gösteren öğrencilerle kaynaşmalarının sağlandığı yönünde cevap vermiştir.

Okul müdürünün ekte soruya BEP hazırlandığı yönünde cevap vermesinden dolayı BEP hazırlama sürecine ilişkin detaylı bilgi almak amacıyla ikinci bir ekte soru sorulmuştur. Okul müdürüne sorulan ekte soru ve okul müdürünün ekte soruya vermiş olduğu cevap aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 2. BEP'i kimler hazırlamaktadır?

Okul müdürü ekte soruya BEP'in eğitim öğretim dönemi başında ya da kaynaştırma öğrencisi eğitim öğretim dönemi arasında gelirse ikinci dönem hazırlandığını, BEP toplantısının da müdür yardımcısı, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve aile tarafından hazırlandığını belirtmiştir.

Soru 2. BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Okul müdürü görüşme formunun ikinci sorusuna BEP hazırlama sürecinde sadece toplantıların yapılıp yapılmaması noktasında kontrolleri yaptığı yönünde cevap vermiştir.

Soru 3. BEP'lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?

Okul müdürü ilgili soruya sınıf teftişlerini yaptığı süreçte sınıf öğretmeninden kaynaştırma öğrencileri için hazırlanan BEP'leri ve çocukların durumuna ilişkin öğretmenden bilgi istediğini belirtmiştir.

Soru 4. BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Okul müdürü, görüşme formunun dördüncü sorusuna verdiği cevapta BEP'lerin uygulanması sürecinde bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

Okul müdürü ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliğini gerekli kılan BEP hazırlama süreci bakımından ele alındığında, okul müdürünün okul kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı, BEP toplantılarının yapıldığı ve okul müdürünün sınıfları ziyaret ederken BEP'lerin hazırlanıp hazırlanmadığını kontrol ettiğini belirttiği görülmektedir.

Ayrıca BEP toplantılarının rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve ailenin katılımı ile gerçekleştirildiği belirtmiştir. Dolayısıyla okul müdürünün BEP geliştirme biriminde yer almadığı, kaynaştırma öğrencine yönelik kararların alındığı ve uzmanlar arasında iş birliğinin olduğu BEP toplantılarına katılmadığını düşündürmektedir.

Okul müdürü ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular okul müdürünün diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara yönelik iş birliğinin özellikleri olan ortak hedeflerin belirlenmesi, çalışma süresince yapılacak çalışmalara yönelik görevlerin ve sorumlulukların paylaşılması, ortak kararların alınması gibi süreçleri içeren bir etkileşimde bulunmadığı düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

4.1.2.2. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdür yardımcısı görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede müdür yardımcısının birinci soruya vermiş olduğu cevaplarda; sınıf belirleme, destek eğitim odasında eğitimin planlanması, BEP toplantılarının yapıldığı yönünde cevaplar verdiği görülmüştür. Bu cevaplara ek olarak müdür yardımcısının ilk soruda rehber öğretmen ve sınıf öğretmeni ile ara ara görüştüklerini belirtmesi dikkat çekmektedir.

Müdür yardımcısı ilk soruda BEP toplantısı yapıldığına dair bilgi verdiği için BEP sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur.

Ekte Soru 1. *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Müdür yardımcısının kendisine sorulan ekte soruya vermiş olduğu cevap incelendiğinde BEP toplantısının eğitim öğretim yılında bir defa yapıldığı, kaynaştırma öğrencisinin kaydının okula gelmesinden sonra BEP toplantılarının planlandığı, BEP toplantılarına müdür yardımcısı olarak katılım sağladığını ancak iş yoğunluğundan dolayı hepsine katılamadığı yönünde cevaplar verdiği görülmüştür.

Ekte Soru 2. *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Müdür yardımcısı kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısına sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılım sağladığı, birkaç toplantıya da kendisinin katılım sağladığı yönünde cevap vermiştir.

Soru 2. BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Müdür yardımcısı BEP hazırlama sürecinde toplantı için yer ve zaman ayarlaması yaptığı yönünde bilgi vermiştir.

Soru 3. BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Müdür yardımcısı, görüşme formunun dördüncü sorusuna verdiği cevapta BEP'lerin uygulanması sürecinde bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

Müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede elde edilen bulgular müdür yardımcısının rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve aile ile birlikte BEP geliştirme biriminde yer aldığını, kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin kararların alındığı BEP toplantılarına katılım sağladığını göstermektedir. Müdür yardımcısının BEP geliştirme biriminde yer alarak BEP toplantılarına katılması BEP geliştirme biriminde yer alan üyelerle kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin kararların alınması ortak hedeflerin oluşturulması, sorumlulukların paylaşılması noktasında iş birliği yaptığını düşündürmektedir. Müdür yardımcısının vermiş olduğu cevaplarda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenle bazı zaman dilimlerinde kaynaştırma öğrencisi ile ilgili görüşmeler yapması da dikkat çekmektedir.

4.1.2.3. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede sınıf öğretmeni, kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını, kaynaştırma öğrencisi için ayrı çalışmalar ve sınav soruları hazırladığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenin kendisine yöneltilen soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Kaynaştırma öğrencilerime ayrı çalışmalar hazırlıyorum. BEP hazırlıyorum. Yazılı sorularını farklı daha kolay soruyorum. Performansları diğer çocuklardan daha düşük

oluyor. Bunun için daha kolay, basit çalışma kağıtları hazırlıyorum. Ama beni en çok zora sokan durum sınıf mevcudunun fazlalığı. Bir ders saatinde hem diğer çocuklarla hem de kaynaştırma öğrencisi ile çalışmak açıkçası olmuyor. Daha az öğrenci olsa sınıfta çalışmaların daha etkili olacağını düşünüyorum...

Sınıf öğretmeni ilk soruda BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdiği için ekte sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmenine sorulan ekte sorular ve ilgili cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?

Sınıf öğretmeni kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısının eğitim öğretim yılının başında ve eğitim öğretim yılı süresince bir defa yapıldığı yönünde cevap vermiştir.

Ekte Soru 2: BEP toplantısına kimler katılmaktadır?

Sınıf öğretmeni ekte soruya vermiş olduğu cevapta BEP toplantılarına müdür yardımcısı, rehber öğretmen, aile ve kendisinin katıldığını belirtmiştir.

Soru 2: BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP hazırlama aşamasında rehber öğretmenin programının müsait olduğu bir gün belirlediklerini, aile ile görüşüp onların da müsait olduğu günü belirleyerek toplantıya hazırlandıklarını belirtmiştir.

Soru 3: BEP'teki amaçları seçerken neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmenin kendisine yöneltilen soruya vermiş olduğu cevapta kaynaştırma öğrencisinin performansını dikkate alarak amaç belirlediğini, belirlenen amaçların birinci, ikinci sınıf düzeyinde olabildiğini belirtmiştir.

Soru 4. BEP'teki amaçları uygulama sürecinde neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni görüşme formunun dördüncü sorusuna kaynaştırma öğrencisi için basit çalışma sayfaları hazırladığı, farklı sınavlar yaptığı şeklinde cevap vermiştir. Sınıf öğretmeni bunlara ek olarak kaynaştırma öğrencisinin destek eğitim odasında matematik ve Türkçe derslerinden eğitim aldığını, bu derslerin kaynaştırma öğrencisi için faydalı olduğu yönünde bilgiler vermiştir.

Soru 5. BEP'teki amaçları uygularken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygulamada yaşadığı en büyük sorunun sınıfın kalabalık olması olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabı bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...En büyük sıkıntımız kalabalık olmamız. Otuz iki öğrencim var. Bir ders saatinde hem bu çocuklara ders vermek hem kaynaştırma öğrencime ders vermek gerçekten zor. Böyle bir uygulama yapılacaksa ya öğretmen desteği verilse ya da sınıf mevcudumuz az olsa daha etkili olur yaptıklarımız. Vicdanen bizlerin rahat etmesi mümkün olmuyor bu yüzden...

Soru 6. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Görüşme formunun son sorusuna sınıf öğretmeni destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin bilgisi olmadığı yönünde cevap vermemiştir.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşme neticesinde elde edilen bulgular sınıf öğretmenin BEP geliştirme biriminde yer aldığını, müdür yardımcısı, rehber öğretmen ve aile ile BEP toplantılarını gerçekleştirdiğini, BEP toplantıları öncesinde BEP geliştirme birimi üyeleri ile görüşmeler yaparak toplantıya ilişkin ortak karar aldıklarını göstermektedir. Sınıf öğretmenin bu süreç içerisinde yer alması kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin kararların alınmasında, görev ve sorumlukların paylaşılmasında, öğrenci için ortak hedeflerin oluşturulmasında BEP geliştirme birimi üyeleriyle iş birliği içerisinde olduğunu düşündürmektedir.

4.1.2.4. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Rehber öğretmen görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni ile yapılan görüşmede rehber öğretmen okula eğitim öğretim yılının ikinci döneminde geldiğini, okula geldiğinde BEP'in hazırlanmış olduğunu ve sadece rehberlik çalışmaları yaptığını belirtmiştir. Rehber öğretmenin görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Okula ikinci dönem geldim. Normalde BEP'lerini hazırlarım, rehberlik çalışmaları yaparım. Geldiğimde öğrencilerin BEP'leri hazır. Bu nedenle sadece rehberlik çalışmaları yapıyorum. Sınıflara rehberlik çalışmalarını hazırlarken kaynaştırma öğrencilerini dikkate alarak düzenlemeler yapıyorum. Bazı etkinlikleri sadece kaynaştırma öğrencileri için hazırlıyorum...

Rehber öğretmen BEP hazırlama sürecine katılmadığından BEP hazırlama sürecine ilişkin sorular sorulmamıştır. Bunun yerine rehber öğretmene BEP'in uygulanması sürecine ilişkin soru sorulmuştur.

Soru 2. BEP'lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Rehber öğretmenin BEP'lerin uygulanma sürecine ilişkin kendisine yöneltilen soruya vermiş olduğu cevap incelendiğinde rehber öğretmenin sadece rehberlik çalışmaları yaptığı, kaynaştırma öğrencilerini dahil edebileceği sosyal etkinlikler hazırladığına ilişkin bilgiler verdiği görülmüştür.

Rehber öğretmeni, okula eğitim öğretim yılının ikinci döneminde gelmesi sebebiyle ilk dönem yapılan BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP toplantılarının yapılması süreçlerine dahil olmamıştır. Dolayısıyla elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP'in hazırlanması ile ilgili işlemlere yönelik bilgi içermemiştir. Ancak rehber öğretmene diğer uzmanlarla arasındaki iş birliğini belirlemek amacıyla yöneltilen BEP'in uygulanması sürecinde yaptığı çalışmalara yönelik soruda elde edilen bulgular rehber öğretmenin sadece okul rehberlik çalışmalarını yaptığı yönünde olmuştur. Kaynaştırma öğrencileri için sosyal etkinlikler hazırlaması durumunda ise diğer uzmanlarla iş birliği içerisinde çalışıp çalışmadığı konusunda yorum yapmak mümkün olmamıştır.

Rehber öğretmenin BEP ile ilgili süreçlerde yer almaması ve vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin diğer uzman/uzmanlarla ortak hedefler belirleme, görev ve sorumlulukların paylaşılması gibi çalışmaların içinde yer almadığını düşündürmektedir.

4.1.2.5. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumu/okulunda görev yapan uzmanlarla ve destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla aralarındaki iş birliğini belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır.

Destek eğitim kurumunda görev yapan ve kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan özel eğitim öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma öğrencisi ile okuma yazma, matematik, hayat bilgisi derslerinde çalışmalar yaptığını, kaynaştırma öğrencisi için iletişim defteri ismini verdikleri ve yapılan çalışmaları düzenli olarak yazdıkları bir defter olduğunu belirtmiştir. Özel eğitim öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Kaynaştırma öğrencilerimle akademik beceriler çalışıyoruz. Çocukların iletişim defterleri var ve bu defterlere düzenli olarak neler çalıştığımızı yazıyoruz. Ben çalışmaya başladığımda da öğrencilerimin defterlerinde yazan konuları kaldıkları yerden çalışmaya başladım. Okuma- yazma, matematik, hayat bilgisi gibi temel derslerin konularını çalışıyorum. Ev ödevleri veriyorum, bazı derslerde belirli bir süreyi okulda verilen ödevlerini yapmaya ayırıyorum...

Soru 2. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Soru 3. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Özel eğitim öğretmeni devlet kurumunda kaynaştırma öğrencisi ile çalışan sınıf öğretmenin okuma yazma ve matematik derslerinde çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenin bu derslerden ödevler verdiğini; fakat bu ödevlerin kaynaştırma öğrencisinin seviyesine uygun olmadığını, sınıf öğretmenin vermiş olduğu ödevlerin kaynaştırma öğrencisinin performansının çok üstünde olduğunu ve dolayısıyla kaynaştırma öğrencisinin bu ödevleri yapamadığını dile getirmiştir.

Özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşmede elde edilen bulgularda özel eğitim öğretmenin iletişim defteri ismini verdikleri bir defter kullandıklarını belirttiği görülmektedir. Bu defterden devlet kurumundaki öğretmenlerin bahsetmemesi, destek eğitim kurumundaki diğer uzmanların bahsetmemesi defterin sadece özel eğitim öğretmeni tarafından kullanıldığı yorumunu yaptırmaktadır. Ayrıca özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşmede özel eğitim öğretmenin devlet kurumundaki uzmanlarla herhangi bir görüşmelerinin olduğuna dair ifadelerinin olmadığı görülmektedir. Devlet kurumundaki öğretmenin vermiş olduğu ödevlerin kaynaştırma öğrencisinin performansına uygun olmadığını belirtmesi yapılan çalışmalar konusunda özel eğitim öğretmeni ve devlet

kurumundaki öğretmen arasında kaynaştırma öğrencisine yönelik ortak hedeflerin olmadığını düşündürmektedir.

4.1.2.6. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Psikolog görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki Kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Kurum psikoloğunun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde kaynaştırma öğrencilerinin problem yaşanmayan öğrenciler olduğu, daha çok ailelerle çalışmalar yaptığına ilişkin bilgiler verdiği görülmüştür. Psikoloğun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapların bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

... Bu öğrencilerimiz sizlerin de bildiği üzere kuruma gelen öğrencilere göre normale en yakın öğrenciler. Çok fazla problem yaşamadığımız öğrenciler. Ben kurum psikoloğu olarak daha çok ailelerle çalışmalar yapıyorum. Randevu usulü ile ailelere randevu verip görüşmeler gerçekleştiriyoruz. Bu öğrencilerin sağlıklı bir eğitim alması, daha doğrusu sunulan eğitim hizmetleri ailelerin de desteklenmesi ile oluyor. Ailelerin dinlenmeye, paylaşım yapmalarına, uzman görüşü almaları gerekiyor. Bu ihtiyaçlarını da elimizden geldiği kadarıyla ben karşılamaya çalışıyorum. Ailelerden görüşmelere ilişkin oldukça güzel dönütler alıyorum. Kendi akrabalarıyla paylaşmadıklarını bizlerle paylaşıyorlar...

Soru 2. *Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun ikinci sorusuna eylül ekim aylarında okul ziyareti yaptıklarını ve öğretmenlerle görüşme yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Psikoloğun öğretmenlerle görüşme yaptığını belirtmesinden dolayı bu görüşmelere ilişkin detaylı bilgi edinmek amacıyla ekte soru sorulmuştur. Psikoloğa yöneltilen ekte soru ve soruya vermiş olduğu cevaba ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1. *Hangi amaçla ve ne kadar sıklıkla görüşüyorsunuz?*

Kurum psikoloğunun ekte soruya vermiş olduğu cevapta destek eğitim kurumunda yaptıkları çalışmaları devlet kurumundaki öğretmenlerle paylaştıkları, benzer şekilde devlet

kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin öğretmenlerden bilgi aldıkları yönünde bilgiler yer almıştır. Kurum psikoloğu, okulların açılmasından dolayı iş yükünün arttığını, aile görüşmelerinin arttığını ve dolayısıyla devlet kurumu ziyaretlerinin eylül, ekim aylarında bir defa yapılabildiğini belirtmiştir.

Soru 3. Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Kurum psikoloğu, görüşme formunun üçüncü sorusuna; kurumdaki öğretmenlerle toplantı yaptıkları, kaynaştırma öğrencileri ile pek problem yaşanmadığı ancak yaşanan problemleri nasıl çözecekleri konusunda toplantıda fikir alışverişi yaptıkları yönünde bilgiler vermiştir.

Soru 4. Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Psikolog kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince büyük sorunlar yaşamadıklarını, öğrencinin ders çalışmak istememe gibi durumlarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Psikoloğun görüşme formunun dördüncü sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Bir sorun yaşamıyoruz. Söylediğim gibi ufak şeyler oluyor. O da öğrenci bazen ders çalışmak istemiyor, pekiştireç falan işe yaramıyor. Öğretmenimizle bunları konuşuyoruz. Bazen de diğer çocuklarla serviste ya da bekleme odasında sürtüşme olabiliyor onları konuşuyoruz. Bunlar büyük düzeyde şeyler değil kesinlikle. Küçük şeyler yani...

Soru 5. Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Kurum psikoloğu yaşanan sorunları çözmek için öğretmenlerle görüşme yaptığını, bu görüşmeleri dikkate alarak aile görüşmelerinde önerilerde bulunduğunu belirtmiştir. Kurum psikoloğu ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular kurum psikoloğunun kaynaştırma öğrencilerinin eğitim sürecinde yaşanan sorunlar için kurumdaki diğer öğretmenlerle toplantılar yaptığı yönündedir. Ayrıca devlet kurumunu ziyaret etmeleri, kaynaştırma öğrencileri ile gerek devlet kurumunda gerekse destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerin paylaşılmasından dolayı iki kurum arasındaki uzmanlar arasında etkileşim olduğu söylenebilir. Ancak devlet kurumundaki uzmanlar destek eğitim kurumundaki uzmanların okula gelmeleri ve kendileri ile görüşme yapmaları konusunda herhangi bir bilgi vermemişlerdir. Benzer şekilde destek eğitim kurumunda görev yapan özel eğitim öğretmeni de kurum içerisinde kaynaştırma öğrencileri ile sorun

yaşanmadığını dile getirmiştir ve psikoloğun belirttiği toplantılara ilişkin bilgi vermemiştir. Dolayısıyla psikoloğun belirtmiş olduğu devlet kurumundaki uzmanlarla görüşme ve destek eğitim kurumundaki öğretmenlerle toplantılardan hareketle kaynaştırma öğrencinin eğitimine ilişkin psikoloğun içerisinde yer aldığı bir uzmanlar arasında iş birliği sürecinin olmadığı düşünülmektedir.

4.1.2.7. B Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Aile görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisinin aile görüşme formunun ilk sorusuna kaynaştırma öğrencisi ile daha çok birinci ve ikinci sınıf düzeyinde çalışmalar yapıldığı, okula gelip öğretmeni ile görüşme yaptığı yönünde cevap vermiştir. Ayrıca öğrenci velisi kendisi için ayrı toplantı yapıldığını belirtmiştir. Ayrı veli toplantısı şeklinde BEP toplantısını kastettiği anlaşılmaktadır. Öğrenci velisinin görüşme formunun ilk sorusunda vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Biz iki yıldır bu okuldayız. Okuldan memnunuz. Öğretmenimizden de memnunuz. Çocuğumla sürekli ilgileniyor. Yapabileceği ödevler veriyor. Ama üçüncü sınıf konusu gibi değil daha çok birinci, ikinci, sınıf derslerini yapıyorlar. Ben okula gidip geliyorum. Öğretmeni ile görüşüyorum. Ayrı veli toplantısı yapılıyor bize. Sadece ben geliyorum. Özele gidiyoruz oraya da gidip geliyorum. Çocuğumuzun eğitimi için her şeyi yapıyoruz...

Öğrenci velisinin BEP toplantısı yapıldığı yönünde bilgi vermesinden dolayı BEP sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur. Öğrenci velisine sorulan ekte sorular ve ekte sorulara verilen cevaplara ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Öğrenci velisi BEP toplantısını eğitim öğretim yılının hem ilk döneminin başlangıcında hem de ikinci dönemin başlangıcında yapıldığını belirtmiştir. Öğrenci velisi BEP toplantılarında kaynaştırma öğrencisinin durumuna ilişkin konuştuklarını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Öğrenci velisi ekte soruya vermiş olduğu cevapta BEP toplantılarına müdür yardımcısının, rehber öğretmenin, sınıf öğretmenin ve kendisinin katıldığını belirtmiştir.

Ekte Soru 3: *BEP hazırlama aşamasında neler yapılmaktadır?*

Öğrenci velisi kendisinin sadece toplantıya katıldığını, toplantıda kaynaştırma öğrencisinin durumunu konuştuklarını belirtmiştir.

Soru 2. *Çocuğunuz ile okulda BEP'teki amaçların çalışılması süresince siz neler yapıyorsunuz?*

Öğrenci velisi BEP'teki amaçların çalışılması süresince ilişkin kendisine yöneltilen soruya kaynaştırma öğrencisine ödevlerini yaptırdığını, bu süreçte de sorun yaşadığını belirterek cevap vermiştir. Öğrenci velisinin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Ev ödevlerini yaptırmaya çalışıyorum. Pek ders yapmak istemiyor. Defterlerimizin sayfalarını bazen yırtıyor. Yapma oğlum diyorum ama beni dinlemiyor. Babadan korkuyor. Babasına söyleyeceğimi duyunca biraz çalışıyor işte...

Soru 3. *Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi görüşme formunun üçüncü sorusuna devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 4. *Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?*

Öğrenci velisi aile görüşme formunun dördüncü sorusuna okula gelerek öğrencinin öğretmeni ile görüşme yaptığını belirtmiştir. Bunun yanında bazen sınıf öğretmenini arayarak görüştüklerini belirtmiştir. Okula ne kadar sıklıkla geldiğinin sorulması üzerine ise her gün geldiği yönünde cevap vermiştir.

Soru 5. *Çocuğunuz devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisi destek eğitim kurumundaki özel eğitim öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile matematik ve Türkçe derslerine ilişkin çalışmalar yaptığı, bazen kaynaştırma öğrencisinin devlet okulunda verilen ödevleri destek eğitim kurumundaki özel eğitim öğretmenleri ile yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 6. *Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi aile görüşme formunun altıncı sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 7. *Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?*

Öğrenci velisi görüşme formunun yedinci sorusuna verdiği cevapta destek eğitim kurumundaki öğretmenin devlet kurumundaki öğretmenin telefon numarasını istediğini, kendisinin de devlet okulundaki öğretmenin telefon numarasını destek eğitim kurumundaki öğretmene verdiğini ve öğretmenlerin bir defa telefonla görüştüklerini belirtmiştir.

Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile yapılan görüşmeler neticesinde kaynaştırma öğrencisi için BEP toplantısının her eğitim öğretim döneminin başlangıcında yapıldığı, BEP toplantılarına müdür yardımcısının, rehber öğretmenin, sınıf öğretmenin ve kendisinin katıldığı bilgileri elde edilmiştir. Ayrıca sorulan sorulara; öğrenci velisinin her gün okulda olduğu ve sınıf öğretmeni ile görüşme yaptıkları, destek eğitim kurumundaki öğretmene devlet okulundaki öğretmenin telefon numarasını verdiği ve bir defa telefonda görüştükleri yönünde cevaplar alınmıştır. Bu bilgiler neticesinde okulda BEP geliştirme biriminin oluşturulduğu, iş birliği sürecinin gerçekleştiği BEP toplantılarının yapıldığı söylenebilir. Ayrıca BEP toplantılarına katılım sağlayan uzmanlara ilişkin kaynaştırma öğrencisinin velisinin vermiş olduğu bilgilerin görüşme yapılan uzmanların vermiş olduğu bilgilerle tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

4.1.3. C Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

C kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmede BEP toplantısının yapılma durumu ve BEP toplantısına kimlerin katıldığını belirlemek amacıyla sorulan soruya kişilerin vermiş olduğu cevaplarda BEP toplantısının yapıldığını belirten uzmanlar/aile, BEP toplantısına katıldığını belirttikleri uzmanlar/ailelere ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 6).

Tablo 6.

C Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler

Görüşme yapılan uzman/aile	BEP Toplantısını n yapıldığını ifade eden uzman/aile	BEP Toplantısına katıldığı ifade edilen uzman/aile				
		1.Kişi	2.Kişi	3.Kişi	4.Kişi	5.Kişi
Okul Müdürü	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Müdür Yardımcısı	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	
Sınıf Öğretmeni	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	
Rehber Öğretmen Aile	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile

Tablo 6 incelendiğinde C kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı yönünde okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin olumlu yanıt verdiği görülmektedir. Ailenin ise BEP toplantısı yapıldığına dair bilgi vermediği görülmektedir. Dolayısıyla devlet kurumunda görev yapan uzmanların hepsinin BEP toplantısının yapıldığını ifade etmeleri, C kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı; ancak ailenin bu sürece dahil edilmediğini düşündürmektedir. Ayrıca Tablo 6’ da uzmanlar/ ailenin BEP toplantısına kimlerin katıldığına ilişkin vermiş oldukları bilgiler yer almaktadır. Söz konusu tablo incelendiğinde tüm uzmanların BEP toplantılarına rehber öğretmen ve sınıf öğretmenin katılımı konusunda vermiş oldukları bilgilerin tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Ancak okul müdürü ve rehber öğretmen sınıf öğretmeni ve rehber öğretmene ek olarak BEP toplantılarına ailenin de katıldığını belirtmişlerdir. Bu durumda okul müdürü ve rehber öğretmen ile müdür yardımcısı ve sınıf öğretmenlerinin BEP toplantılarına ailenin katılımı noktasında vermiş oldukları cevaplar tutarsızlık olduğu ortaya çıkmıştır. Bu tutarsızlığı aile ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgiler ortadan kaldırmaktadır. Çünkü Tablo 6 incelendiğinde ailenin ne BEP toplantısı yapıldığı yönünde ne de bu toplantıya katılım sağlayan uzmanlar/aile noktasında bilgi vermediği görülmektedir. Bu durumda BEP toplantılarına ailenin katılım sağlamadığı, dolayısıyla müdür yardımcısı ve sınıf öğretmenin vermiş oldukları bilgilerin aile ile tutarlılık gösterdiği ortaya çıkmaktadır.

C kaynaştırma öğrencisi için yapılan görüşmeler devlet okulunda BEP geliştirme biriminin okul müdürü ya da müdür yardımcısı ile aile olmadan oluşturularak, uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılan BEP toplantılarının yapıldığını göstermektedir. BEP geliştirme biriminde okul müdürü ya da müdür yardımcısı ile ailenin olmaması ÖEHY (2018)'nce eksiklik olarak kabul edilebilir. Çünkü ÖEHY (2018), okul müdürü ya da müdür yardımcısının başkanlığında oluşturulmasını ve aileyi BEP geliştirme biriminin bir üyesi olarak kabul etmektedir.

BEP toplantılarında söz konusu uzmanların iş birliğinde kaynaştırma öğrencisi için ortak hedeflerin oluşturulduğu yorumu yapılabilir. Sınıf öğretmeninin BEP'te yer alan amaçları çalıştığı, müdür yardımcısının da kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim odası programını yaptığı görev paylaşımı olarak düşünülebilir. Ancak BEP geliştirme biriminde yer alan diğer üyelerin herhangi bir çalışmalarının söz konusu olmadığı görülmektedir. Bu durum BEP geliştirme biriminde yer alan üyelerin iş birliğinin özelliklerinden olan görev ve sorumlulukların paylaşılması, olası sonuçların paylaşılması gibi durumların söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

Kaynaştırma öğrencisine yönelik ortak hedefler belirlenirken ailenin sürece dahil edilmediği görülmektedir. Ancak söz konusu uzmanlarla yapılan görüşmelerde BEP'lerin uygulanması süresince sadece sınıf öğretmeninin çalışmalar yapması, BEP geliştirme biriminin diğer üyelerinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimi ile ilgili süreçte görev ve sorumluluk paylaşımı noktasında rol almadıklarını düşündürmektedir. Okul müdürü ya da müdür yardımcısı ile ailenin BEP toplantılarına katılmaması bu kişilerin kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin kararların alınması sürecinin dışında kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla bu durum C kaynaştırma öğrencisi için söz konusu uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

Rehber öğretmen C kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim kurumundaki uzmanların bir defa okula geldiğini belirtmiştir ancak bu durumu ne devlet kurumundaki diğer uzmanlar ne de destek eğitim kurumundaki uzmanlar dile getirmiştir. Ayrıca aile de devlet kurumundaki uzmanlarla devlet kurumundaki uzmanlar arasında görüşme olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla iki kurum arasındaki uzmanlar arasında görüşmelerin dahi olmaması iş birliğine ilişkin yorum yapmayı güçleştirmektedir.

4.1.3.1. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdürü görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta; kaynaştırma öğrencisinin ilçe özel eğitim kurulunca okula yönlendirilmesi, kaynaştırma öğrencisinin ailesinin çocuğun gideceği okulun belirlenmesinde etkin rol aldığı, okullara kaynaştırma öğrencisi yönlendirilirken okullardaki sınıfların mevcuduna dikkat edilmediği yönünde bilgilerin yer aldığı görülmektedir. Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Bu öğrenciler ilçe kurul kararı ile okula geliyorlar. Tabi ailenin hangi okulu istediği de önemli. Genelde de ailenin isteğine göre gönderiyorlar. Aslında bu durum biraz sorun oluyor. Okuldaki BEP’li öğrenci sayısı ne kadar, sınıf mevcutları ne kadar bakmadan çocuk gönderiyorlar. Biz aileye durumu söylesek de benim çocuğum buraya gelsin hocam yakın ya da bu öğretmen iyiymiş diyor aileler. Bizde mecbur çocuk e- okuldan kaydı düştüğünde sınıfa veriyoruz. BEP’li öğrencilerin BEP’ini hazırlıyor öğretmenlerimiz. Gidip geliyorlar okula. Bazılarının anneleri de okulda oluyorlar yer ayarladık onlara...

Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna sadece kaynaştırma öğrencisinin okula yönlendirilmesi ile ilgili cevap verip, eğitim öğretim sürecine ilişkin cevap vermemesinden dolayı ekte soru sorulmuştur. Okul müdürüne yöneltilen ekte soru ve okul müdürünün ekte soruya vermiş olduğu cevaplara yönelik bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Ekte Soru 1. *Kaynaştırma öğrencileri ile ne gibi çalışmalar yapılmakta?*

Okul müdürü ekte soruya, kaynaştırma öğrencilerinin BEP’lerinin hazırlandığı, sınavlarda kaynaştırma öğrencilerine diğer akranlarına göre daha kolay sorular sorulduğu yönünde bilgiler içeren cevaplar vermiştir.

Ekte Soru 2. *BEP’i kimler hazırlamaktadır?*

Okul müdürü ekte soruya vermiş olduğu cevapta, BEP’i sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin ailesi ile görüşerek hazırladığını belirtmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul müdürü görüşme formunun ikinci sorusuna sınıf öğretmenin hazırlanmış olan BEP formunu onaylatmak için kendilerine getirdiklerini ve kendilerinin BEP formunu onayladıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 3. BEP'lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?

Okul müdürü ilgili soruya kaynaştırma öğrencilerinin normal gelişim gösteren akranları ile aynı konuları çalışmakta güçlük yaşadıklarını dolayısı ile sınıf öğretmenin BEP'i uygulamak durumunda olduğu yönünde cevap vermiştir. Buna ek olarak kaynaştırma öğrencisinin velisinin okula gelerek kaynaştırma öğrencisinin durumuna ilişkin bilgiler aldığını belirtmiştir.

Soru 4. BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Okul müdürü, görüşme formunun dördüncü sorusuna verdiği cevapta BEP'lerin uygulanmasında herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

Okul müdürü ile yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı, BEP'in sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve kaynaştırma öğrencisinin velisinin katılımı ile hazırlandığı bilgileri elde edilmiştir. Okul müdürünün vermiş olduğu bilgiler kaynaştırma öğrencisine yönelik BEP hazırlama sürecinde okul müdürünün yer almadığını göstermektedir. Okul müdürünün görüşmede vermiş olduğu bilgiler kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda okul müdürünün rol almadığını düşündürmektedir. Dolayısıyla C kaynaştırma öğrencisi için okul müdürünün yer aldığı bir uzmanlar arasında iş birliğinin olduğu bir süreçten bahsetmek okul müdürünün vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda oldukça güçtür.

4.1.3.2. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdür yardımcısı görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Okul müdür yardımcısı ile yapılan görüşmede müdür yardımcısının birinci soruya vermiş olduğu cevaplarda; kaynaştırma öğrencisinin okula kaydının alınması ya da mevcut

öğrencilerden birine kaynaştırma kararının alınması sürecine ilişkin bilgilerin yer aldığı görülmektedir. Buna ek olarak okul müdür yardımcısı ilgili soruya kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlanması, normal gelişim gösteren akranlarından ayrı sınav yapılması, kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim odasına yönelik programın hazırlanmasına ilişkin çalışmaların yapıldığı yönünde bilgiler vermiştir. Müdür yardımcısının görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...BEP'li öğrenciler sistem üzerinden okula ya nakil geliyor ya da bizim mevcut öğrencilerimizden gerekli görülen durumlarda aileyi ikna edip RAM' a yönlendirmemiz ile kaynaştırma kararı alıp geliyorlar. Çocuklara BEP hazırlanıyor, ayrı sınav yapılıyor. Ekim ayında BEP'li öğrencilerin destek eğitim odası eğitim programlarını hazırlıyorum. Bu programı hazırlamamız kasım ayını buluyor, çünkü çocuk okula gelebiliyor ama kararı sisteme ay sonunda düşüyor. Biz mecburen öğrencinin sistemde kaydının düşmesini bekliyoruz.

Müdür yardımcısı ilk soruda BEP toplantısı yapıldığına dair bilgi verdiği için BEP sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur.

Ekte Soru 1. *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Müdür yardımcısının kendisine sorulan ekte soruya vermiş olduğu cevap incelendiğinde BEP toplantısına rehber öğretmen, sınıf öğretmeninin katıldığı yönünde bilgi verdiği görülmektedir. Ancak müdür yardımcısı, BEP toplantısının kaç defa yapıldığında dair bilgi vermemiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Müdür yardımcısı kendisinin sadece kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim odası için programı yaptığı yönünde bilgi vermiştir. Okul müdür yardımcısı ile yapılan görüşmeler neticesinde C kaynaştırma öğrencisi için sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından BEP hazırlandığı, müdür yardımcısının destek eğitim odası için program hazırladığı bilgileri elde edilmiştir.

Kaynaştırma öğrenci için ortak hedef oluşturma, görev ve sorumlulukların paylaşılması gibi iş birliğine yönelik çalışmalara ilişkin müdür yardımcısının bilgi vermediği, iş birliğinin gerekli olduğu BEP toplantılarında yer almadığı görülmektedir. Dolayısıyla müdür yardımcısının vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda C kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda, içerisinde müdür yardımcısının yer aldığı uzmanlar arasında iş birliğinin olduğu bir sürecin gerçekleşmediğini düşündürmektedir.

4.1.3.3. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede sınıf öğretmeni görüşme formunun ilk sorusuna kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı, amaçlar belirlendiği ve bu amaçlar doğrultusunda çalışmalar yaptığı yönünde cevap vermiştir. Sınıf öğretmeninin görüşme formunun ilk sorusuna BEP toplantısının yapıldığı yönünde cevap vermesinden dolayı BEP hazırlama sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmenine yöneltilen ekte sorular ve sınıf öğretmeninin ekte sorulara vermiş olduğu cevaplara ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Sınıf öğretmeni BEP toplantılarını eğitim öğretim dönemlerinin başlangıcında ve sonunda yaptıklarını, bir eğitim öğretim yılında toplamda dört defa BEP toplantısı yaptıklarını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Sınıf öğretmeni kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısını rehber öğretmenle birlikte yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 2: *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni BEP hazırlama sürecinde ne tür çalışmalar yaptığı yönünde kendisine yönlendirilen soruya durum tespiti yaptıkları ve kaynaştırma öğrencisi için ulaşılabilir hedefler koydukları yönünde cevaplar vermiştir.

Soru 3: *BEP'teki amaçları seçerken neler yapıyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni görüşme formunun üçüncü sorusuna BEP'teki amaçları belirlerken hedeflerin kaynaştırma öğrencisinin yaşamını kolaylaştıracak hedefler olmasına dikkat ettiği yönünde cevap vermiştir.

Soru 4. *BEP'teki amaçları uygulama sürecinde neler yapıyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygulama sürecinde etkinlikler yaptığı ve bu etkinliklerin kaynaştırma öğrencisi için uygun etkinlikler olduğunu belirtmiştir.

Soru 5. *BEP'teki amaçları uygularken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygularken donanım ve materyal eksikliği yaşadıkları bu sorunları aşmak için de yedek defter kullandığı ve eğitim materyallerinin sınıfta tutulmasını sağladığı yönünde cevap vermiştir.

Soru 6. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Sınıf öğretmeni görüşme formunun son sorusuna sadece kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumunda okuma yazma çalışmalarının yapıldığını belirterek cevap vermiştir. Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşme neticesinde C kaynaştırma öğrencisi için sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin katılımı ile BEP toplantısı yapılarak BEP hazırlandığı bilgisi elde edilmiştir. BEP toplantısının bir eğitim öğretim yılında dört defa yapıldığını belirtmesi de dikkat çekmektedir. Sınıf öğretmenin BEP hazırlandığını söylemesi, bir eğitim öğretim yılı içerisinde dört defa BEP toplantısı yaptıklarını belirtmesi BEP geliştirme biriminin aktif bir eğitim öğretim süreci geçirdiği yorumunu yaptırabilir. Hatta sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin C kaynaştırma öğrencisine yönelik ortak hedefler belirledikleri, eğitim öğretim süresince toplantı yaparak değerlendirmelerde bulunduklarını düşündürebilir. Bu durum iş birliği açısından ortak hedef oluşturma, sorumlulukların paylaşılması, ortak kararların alınması gibi çalışmaların yapıldığı kanaati oluşturabilir.

Ancak bu BEP hazırlama sürecinde sadece rehber öğretmen ve sınıf öğretmenin yer alması BEP geliştirme biriminin eksik üyelerden oluşturulduğu anlamına gelmektedir. Bu durum ÖEHY (2018) de belirtilen BEP geliştirme biriminin tam anlamıyla oluşturulmadığı anlamına gelebilmektedir.

4.1.3.4. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Rehber öğretmen görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni ile yapılan görüşmede rehber öğretmeni görüşme formunun ilk sorusuna kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırladıkları, aile görüşmeleri yaptıkları, sosyal etkinliklerde kaynaştırma öğrencilerine yer verdikleri ve bu durumun normal gelişim gösteren akranlarının kaynaştırma öğrencilerine yönelik olumlu tutum sergilemelerini sağladığı yönünde cevaplar vermiştir. Rehber öğretmenin görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...BEP hazırlıyoruz ve aileler ile görüşmeler yapıyoruz. Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal etkinliklere katılmasına çok önem veriyorum. Mesela bu yıl müzik grubu koro oluşturdum sadece kaynaştırma öğrencilerinden. Bu çok etkili oldu. Diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerine karşı yaklaşımları da değişti. Daha yakın davranan arkadaşları oldu. Aslında diğer öğrenciler bu çocukları kolluyor ama çalışmalarda ilgilerini çekti normal çocukların...

Okul rehber öğretmenin birinci soruda BEP hazırlandığını söylemesi, BEP toplantısı yapıldığını söylemesi üzerine BEP hazırlama sürecinde neler yapıldığı, uzmanlar ve ailelerin bu süreçte ne rol aldığını belirlemek amacıyla ekte sorular sorulmuştur.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantılarının eğitim öğretim yılının başlangıcında yapıldığını, bazı kaynaştırma öğrencileri için BEP toplantılarının kaynaştırma öğrenci sayısının çok olmasından dolayı kasım ayına kadar sarkabildiğini ifade etmiştir. Ayrıca BEP toplantısının bir eğitim öğretim yılında sadece bir defa yapıldığını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantısını sınıf öğretmeni ve ailenin katılımı ile yapıldığını ifade etmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni BEP hazırlama aşamasında toplantı gününün ve saatinin belirlenmesi, BEP formlarının hazırlanmasına ilişkin çalışma yaptıklarını belirtmiştir. Kaynaştırma öğrencisinin değerlendirilmesinin sınıf öğretmeni tarafından yapıldığını ve bu doğrultuda BEP toplantısını yaparak kaynaştırma öğrencisinin BEP'ini hazırladıklarını ifade etmiştir.

Daha sonra okul rehber öğretmenine BEP’te yer alan amaçların çalışılması sürecinde ne tür çalışmaların yapıldığı ve uzmanlar arasındaki iş birliğini belirlemek üzere görüşme formunun üçüncü sorusu yöneltilmiştir.

Soru 3. BEP’lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Okul rehber öğretmeni ilgili soruya sadece okul rehberliği çalışmaları yaptığı, BEP’lerin uygulanması sürecine ilişkin çalışma yapmadığı yönünde cevap vermiştir.

Okul rehber öğretmenin BEP’lerin uygulanması sürecine ilişkin çalışma yapmadığı yönünde cevap vermesinden dolayı bu süreçte yaşanan sorunlara ilişkin görüşme formunda yer alan sorular kendisine yöneltilmemiştir. Bu sorular atlanarak okul rehber öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla iş birliğine yönelik bilgi edinmek amacıyla görüşme formunun son sorusuna geçilmiştir.

Soru 4. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Okul rehber öğretmeni görüşme formunun ilgili sorusuna kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanların bir defa okula geldikleri, kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim kurumunda okuma yazma çalışmalarının yapıldığına ilişkin bilgisinin olduğu ve destek eğitim kurumundaki uzmanların devlet okulunda verilen ödevlere ilişkin destek eğitim kurumunda çalışma yaptıkları yönünde bilgi vermiştir.

Rehber öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplarda sınıf öğretmeni, aile ve kendisinin katılımı ile BEP hazırladıklarını belirttiği görülmektedir. Sınıf öğretmeninden farklı olarak BEP toplantısını bir eğitim öğretim yılında sadece bir defa yaptıklarını belirtmesi sınıf öğretmeni ile arasında tutarsızlık yaratmıştır. Rehber öğretmenin vermiş olduğu bilgilerde destek eğitim kurumundaki uzmanların devlet okuluna gelerek kendileri ile görüşme yaptığı bilgisi de yer almıştır. Elde edilen bulgular rehber öğretmenin sadece kaynaştırma öğrencisi için hedeflerin belirlemesi noktasında sınıf öğretmeni ile toplantı yaptıkları, bunun dışında BEP’teki amaçların çalışılması süresince herhangi bir sorumluluk almadığını göstermektedir. Ayrıca destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanların devlet okulunu bir defa ziyaret etmeleri ve bunun dışında devlet okulundaki uzmanlarla etkileşimlerinin olmaması devlet okulundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında iş birliği olduğunu söylemeyi güçleştirmektedir.

4.1.3.5. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumu/okulunda görev yapan uzmanlarla ve destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla aralarındaki iş birliğini belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır.

Kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim kurumunda çalışma yapan özel eğitim öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni ilk soruya vermiş olduğu cevapta destek eğitime gelen tüm öğrenciler ile kaynaştırma öğrencisi için aynı süreci takip ettiklerini, RAM tarafından kaynaştırma öğrencisi için verilen modülleri takip ederek çalışma yaptıklarını ve dönem dönem kaynaştırma öğrencisini değerlendirip aileye bilgi verdiklerini belirtmiştir.

Soru 2. Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma uygulamaları sürecinde kaynaştırma öğrencisinin evde yapması için belirtilen çalışmaları yapmama, evde yapması için verilen etkinlik kağıtlarının kaybedilmesi gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Yaşanan bu sorunların çözümü noktasında ne tür çalışmalar yapıldığını belirlemek amacıyla bir sonraki soru sorulmuştur.

Soru 3. Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni ilgili soruya kaynaştırma uygulamalarında yaşanan sorunları çözmek için kaynaştırma öğrencisinin dikkatini çeken etkinlikleri seçtikleri ve pekiştireç kullanımına ağırlık verdikleri yönünde cevap vermiştir.

Özel eğitim öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği devlet okulundaki uzmanlarla arasındaki iş birliğine ilişkin bilgi edinmek amacıyla görüşme formunun son sorusu özel eğitim öğretmenine yöneltilmiştir.

Soru 4. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği devlet okulunda yapılan çalışmalara ilişkin bilgisinin olmadığını belirtmiştir. Özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgularda özel eğitim öğretmenin yaptığı çalışmalar ve

yaşadığı sorunlar yer almıştır. Bunun dışında destek eğitim kurumunda görev yapan diğer uzmanlarla C kaynaştırma öğrencisine ilişkin görüşmeleri, ortak çalışmaları, toplantıları vb. durumların söz konusu olmadığı görülmektedir. Ayrıca C kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği devlet okulunda kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlarla da aralarında herhangi bir etkileşimden bahsetmediği görülmüştür. Bu durum özel eğitim öğretmeninin vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda C kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasında özel eğitim öğretmeninin içerisinde yer aldığı bir iş birliği sürecinin gerçekleşmediğini düşündürmektedir.

4.1.3.6. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan kaynaştırma öğrencilerinden A-C-E aynı destek eğitim kurumuna devam etmektedir. Dolayısıyla destek eğitim kurumunun psikologları aynı uzman olduğundan bu üç öğrencinin psikolog görüşmelerindeki bulguları ortaktır.

Psikolog görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Psikolog ile yapılan görüşmede kurum psikoloğunun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde aile ve öğrenci görüşmesi yaptığı, kurumun ve öğretmenlerin tanıtımı ile yapılan çalışmalara ilişkin bilgileri aileler ile paylaştığı, ailelerin sorunlarını kendileriyle paylaştığı yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Kurum psikoloğunun ilk soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü şu şekildedir;

... Çocuklarımız kurumumuza geldiklerinde özel eğitimci arkadaşlarımız RAM dan gelen raporlarını inceleyip o doğrultuda plan hazırlıyorlar. Bu planda yer alan hedeflere ulaşmak için kullanacakları materyalleri falan hazırlıyorlar. Ben ailelerle görüşüyorum. Kurumumuzu anlatıyorum, işleyişten, öğretmenlerimizden hepsini tanıtıyorum. Öğrencilerimle görüşüyorum, onları dinliyorum. Aileleri dinliyorum, sorunlarını, kaygılarını her şeylerini paylaşıyorlar ve bu da bizim için iyi oluyor. Yardımcı olmaya çalışıyoruz, öğrenci için neler yapabiliriz bize yol göstermiş oluyor, bizler de ona göre plan program yapıyoruz...

Soru 2. *Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun ikinci sorusuna okul açılma döneminde devlet okulunu ziyarete gittiğini belirterek; devlet kurumundaki öğretmenler ile kaynaştırma öğrencisinin ders durumu hakkında konuştukları ve destek eğitim kurumu olarak kendilerinin ne tür çalışmalar yaptıkları konusunda devlet kurumundaki öğretmenlere bilgi verdikleri yönünde cevap vermiştir. Ayrıca kurum ziyaretini pek sık yapamadıklarını senede sadece bir sefer yapabildiklerini ve bunun sebebinin de destek eğitim kurumunda gerek ailelere gerekse öğrencilere sürekli randevu vermeleri ve görüşme yapmaları olduğunu belirtmiştir.

Soru 3. *Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun üçüncü sorusuna; kurum içerisinde diğer uzmanlarla sürekli birlikte çalıştıklarını, yaptığı görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda öğretmene bilgi verdiğini ve öğretmenin de gerekli durumlarda öğretim sürecinde uyarlama yaptığını belirtmiştir.

Soru 4. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Psikolog kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince kurum olarak herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir.

Psikolog ile yapılan görüşme neticesinde psikoloğun daha çok ailelerle görüşme yaptığı, bu görüşmelerin kurumun ve öğretmenlerin ailelere tanıtımı ve ailelerin sorunları üzerine olduğu görülmektedir. Kurum psikoloğu bunun yanı sıra ailelerle yapılan görüşmeler doğrultusunda destek eğitim kurumundaki uzmanlarla da görüşmeler yaptığını, bu görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda destek eğitim kurumundaki uzmanların öğretim sürecinde uyarlama yaptığını ifade etmiştir. Dolayısıyla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında bir etkileşimin varlığından söz edilebilir. Ancak iş birliğinin tanımı incelendiğinde bu etkileşimin en az iki eş-eşit kişi arasında olması ve gönüllülüğe dayalı olarak ortak hedeflere yönelik ortak karar vermeyi gerektiren bir süreç olması gerektiği, destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasındaki etkileşimin ise bu özellikleri göstermediği düşünülmektedir.

Psikoloğun destek eğitim kurumundaki diğer uzmanlarla etkileşimi incelendiğinde kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda amaçların belirlenmesi, kullanılacak yöntem

teknikğin belirlenmesi, eğitim ortamına ve özelliklerine karar verilmesi, eğitim öğretim sürecinin izlenmesi ve olası sonuçların sorumluluğunun paylaşılmasından çok ailelerle yapılan görüşmeler neticesinde diğer uzmanlara gerekli durumlarda bilgi vermesi şeklinde olduğu görülmektedir.

4.1.3.7. C Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

ÖEHY (2018) de belirtildiği üzere özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerinin eğitim sürecinde özellikle de BEP hazırlanması sürecinde katılım sağlaması gerektiğinden, BEP geliştirme birimi üyelerinden olmasından ve BEP geliştirme sürecinin BEP geliştirme birimi üyeleri arasında iş birliği ve etkileşimi zorunlu kılmasından dolayı uzmanlar arasında iş birliği ve etkileşimi belirlemek üzere aile görüşme formu hazırlanarak aile ile görüşme yapılmıştır.

Aile görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?*

Kaynaştırma öğrencisinin velisi görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta çocuğunuzun devam ettiği devlet kurumdan ve destek eğitim kurumundan memnun olduğunu, okulda matematik ve okuma yazma çalışmalarının yapıldığını belirtmiştir. Öğrenci velisinin vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Okuldan memnunum. Öğretmenimizden de memnunum. Çalışmalar yapıyorlar. Matematik çalışıyorlar, okuma yazma çalışıyorlar. Eve ödev veriyor öğretmeni. Ben her gün geliyorum okula. Burada bir oda ayarladılar orda bekliyorum, öğretmeni bir durum olursa haber ediyor hemen. Burdan çıkınca özele de gidiyoruz. Oradaki öğretmenlerimizde iyiler. Çok şükür burada da orada da bizlere yardımcı oluyorlar...

Öğrenci velisi ile yapılan görüşmede velinin birinci soruya vermiş olduğu cevapta BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir ifade bulunmamasından dolayı görüşme formunda yer alan BEP geliştirme sürecine ilişkin sorular veliye sorulmamıştır.

Soru 2. *Çocuğunuz ile okulda BEP'teki amaçların çalışılması süresince siz neler yapıyorsunuz?*

Öğrenci velisi öğretmenin evde yapılmasını istediği çalışmaları yaptırmada kaynaştırma öğrencisinin ablasının destek olduğunu, okulda geçen zaman diliminde kaynaştırma öğrencisinin zaman zaman derse girmek istemediği, sınıf öğretmeni ve kendisinin bu durumda çaresiz kaldıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 3. *Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi kaynaştırma öğrencisinin zaman zaman derse girmek istememesi ve öğretmenin evde yapılmak üzere verdiği çalışmaların yaptırılmasında sorun yaşadıklarını dile getirmiştir.

Soru 4. *Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?*

Öğrenci velisi önceki soruda belirtilen sorunları aşmak için kaynaştırma öğrencisine derse girmesi durumunda kantinden istediği nesneyi alma, parka götürme gibi pekiştireçler verdiğini, evde yapılan çalışmalarda da babadan destek aldığını, kaynaştırma öğrencisinin babası ile daha etkili çalıştığını belirterek cevap vermiştir.

Soru 5. *Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?*

Öğrenci velisi görüşme formunun beşinci sorusuna her gün okulda bulunduğu ve ders çıkışlarında sınıf öğretmeni ile konuştukları yönünde cevap vermiştir.

Soru 6. *Çocuğunuz devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisinin ilgili soruya vermiş olduğu cevap incelendiğinde destek eğitim kurumundaki öğretmenden memnun oldukları, kaynaştırma öğrencisinin öğretmeni ile ders yapmayı sevdiği ve öğretmenin pekiştireç olarak bilgisayarda oyun oynamayı kullandığı yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Öğrenci velisinin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

... Özeldeki öğretmenimiz de çok iyi. Birlikte güzel çalışıyorlar. Bundan önceki öğretmeni ile uyuşmamışlardı. Çocuk ders yapmak istemiyordu, gitmek istemiyordu. Ama şimdiki öğretmeni ile güzel çalışıyorlar. Dersine gitmek istiyor. Öğretmeni dersi güzel yaparsa bilgisayar açıyor oyun oynuyor, ondan bu da seviyor dersi, öğretmeni. Özelde okuma yazma, matematik çalışıyorlar...

Soru 7. *Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi aile görüşme formunun beşinci sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 8. *Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?*

Öğrenci velisi destek eğitim kurumundaki öğretmenlerin devlet kurumundaki öğretmenleri ile görüşmediklerini belirtmiştir.

Aile ile yapılan görüşmede elde edilen bulgular incelendiğinde kaynaştırma öğrencisinin velisinin kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlanması noktasında ya da BEP toplantısının yapılması noktasında herhangi bir ifadede bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla velinin, iş birliğinin olduğu BEP sürecine katılım sağlamadığı söylenebilir. Ayrıca destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet kurumundaki uzmanların görüşmedikleri yönünde bilgi verdikleri görülmektedir.

Gerek devlet kurumunda gerekse destek eğitim kurumunda kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin alınan kararlarda ailenin bir paydaş olarak yer almadığı, ortak karar alma ve hedef oluşturma, sorumlulukların paylaşılması gibi iş birliğine ilişkin süreçlerde yer almadığı düşünülmektedir.

4.1.4. D Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

D kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmede BEP toplantısının yapılma durumu ve BEP toplantısına kimlerin katıldığını belirlemek amacıyla sorulan soruya kişilerin vermiş olduğu cevaplarda BEP toplantısının yapıldığını belirten uzmanlar/aile, BEP toplantısına katıldığını belirttikleri uzmanlar/ailelere ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 7).

Tablo 7.

D Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler

Görüşme yapılan uzman/aile	BEP Toplantısının yapıldığını ifade eden uzman/aile	BEP Toplantısına katıldığı ifade edilen uzman/aile				
		1.Kişi	2.Kişi	3.Kişi	4.Kişi	5.Kişi
Okul Müdürü	X	Okul Müdürü		Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Müdür Yardımcısı						
Sınıf Öğretmeni	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Rehber Öğretmen	X	Okul Müdürü		Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Aile						

Tablo 7 incelendiğinde D kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı yönünde okul müdürü, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin olumlu yanıt verdiği görülmektedir. Müdür yardımcısı ve ailenin ise BEP toplantısı yapıldığına dair bilgi vermediği görülmektedir. Dolayısıyla müdür yardımcısı dışında devlet kurumunda görev yapan uzmanların BEP toplantısının yapıldığını ifade etmeleri, D kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı; ancak ailenin bu sürece dahil edilmediğini düşündürmektedir. Ayrıca Tablo 7’de uzmanlar/ailenin BEP toplantısına kimlerin katıldığına ilişkin vermiş oldukları bilgiler yer almaktadır. Söz konusu tablo incelendiğinde müdür yardımcısı dışında tüm uzmanların BEP toplantılarına rehber öğretmen ve sınıf öğretmenin ve ailenin katılmaları konusunda vermiş oldukları bilgilerin tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Ancak okul müdürü ve rehber öğretmen toplantıya okul müdürünün katıldığını belirttiği görülürken, sınıf öğretmenin toplantıya okul müdürünün katıldığına dair bilgi vermediği görülmektedir. Ayrıca müdür yardımcısı dışında tüm uzmanlar BEP toplantısına ailenin katıldığını belirtmişlerdir; ancak ailenin ne BEP toplantısının yapıldığı ne de katılım sağladıkları yönünde görüşü olmuştur. Tablo 7’de uzmanlar ve ailenin vermiş oldukları bilgiler arasında tutarsızlık olduğu açıkça görülmektedir.

D kaynaştırma öğrencisi için yapılan görüşmeler devlet okulunda BEP geliştirme biriminin aile olmadan oluşturularak, uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılan BEP toplantılarının

yapıldığını göstermektedir. Ayrıca sınıf öğretmenin BEP toplantılarına okul müdürünün katılmasına ilişkin bilgi vermemesi, ailenin de gerek BEP toplantısının yapımı gerekse katılım sağlayan uzmanlar hakkında bilgi vermemesi BEP geliştirme biriminin ÖEHY (2018)' de belirtildiği şekilde oluşturulmadığını düşündürmektedir.

Eksik üyelerden oluşturulan BEP geliştirme biriminde var olan uzmanların iş birliğinde kaynaştırma öğrencisi için ortak hedeflerin oluşturulduğu yorumu yapılabilir. Ancak uzmanlarla yapılan görüşmelerde sınıf öğretmeni dışında BEP'teki amaçların çalışılması süresince ve sınıf öğretmeni dahil hiçbir uzmandan ya da aileden çalışmalara ilişkin değerlendirmelerin yapılması noktasında bir bilgi elde edilememiştir. Bu durum BEP geliştirme biriminde yer alan üyelerin iş birliğinin özelliklerinden olan görev ve sorumlulukların paylaşılması, olası sonuçların paylaşılması gibi durumların söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

D kaynaştırma öğrencisi için yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan devlet kurumundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında herhangi bir etkileşime ilişkin bulgu elde edilememiştir. Sadece kurum psikoloğu devlet kurumuna giderek uzmanlarla görüşme yaptıklarını belirtmiştir ancak bu durumdan devlet kurumundaki uzmanlar, destek eğitim kurumundaki uzmanlar ve aile bahsetmemiştir. Buradan hareketle devlet kurumundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında iş birliğinden bahsetmek oldukça güçtür.

4.1.4.1. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdürü görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta:

Kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı, destek eğitim odasında bireysel eğitim hizmeti verildiği, okulda kaynaştırma öğrenci sayısının ve normal gelişim gösteren öğrenci sayısının fazla olduğu dolayısıyla kaynaştırma öğrencilerinin şubelere yerleştirilmesinde zorlandıkları yönünde cevap vermiştir.

Okul müdürünün görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta BEP hazırlandığını belirtmesi üzerine BEP hazırlama sürecine ilişkin ekte soru okul müdürüne yönlendirilmiştir.

Ekte Soru 1. *BEP’i kimler hazırlamaktadır?*

Okul müdürü ekte soruya vermiş olduğu cevapta, BEP’i kendisinin katılımı ile sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve kaynaştırma öğrencisinin ailesi ile hazırlandığını belirtmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul müdürü görüşme formunun ikinci sorusuna vermiş olduğu cevapta sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisini iyi tanıdığını bu doğrultuda toplantıda görüş alışverişinin yapıldığını ve kaynaştırma öğrencinin BEP’inin hazırlandığını belirtmiştir.

Soru 3. *BEP’lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?*

Okul müdürü ilgili soruya BEP’lerin uygulanması sürecinde sorun yaşanmadığını dolayısıyla kontrol süreci olmadığını belirtmiştir.

Soru 4. *BEP’lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Okul müdürü, BEP’lerin uygulanmasında herhangi bir sorun yaşamadıklarını; ancak destek eğitim odası programının hazırlanmasında sorun yaşadıklarını belirtmiştir.

Okul müdürü ile yapılan görüşmeler neticesinde okul müdürü, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve ailenin katılımı ile BEP hazırlandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum iş birliğini gerekli kılan BEP toplantılarının yapıldığını, bu toplantılarda kaynaştırma öğrencisi ile ilgili tüm kararların alınmasından dolayı BEP geliştirme birimindeki uzmanların kaynaştırma öğrencisinin eğitime ilişkin ortak kararlar verdikleri yorumunu yaptırmaktadır.

İşbirliğinin tanımında yer alan iki eş ya da eşit kişi arasında ortak kararların alınması durumu dikkate alındığında okul müdürünün BEP geliştirme biriminde yer alması da kaynaştırma öğrencisi için kararların alınması noktasında diğer üyelerle iş birliği içerisinde olduğunu düşündürmektedir.

4.1.4.2. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdür yardımcısı görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdür yardımcısı görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta kaynaştırma öğrenci sayılarının fazla olduğu ve kendisinin sadece öğrenci kaydının yapılması, öğrenci naklinin yapılması işlerini yaptığını belirtmiştir.

Okul müdür yardımcısı; kaynaştırma öğrencisi ile eğitim öğretim sürecinde yapılan çalışmalar, BEP hazırlama sürecine ilişkin çalışmalar hakkında herhangi bir bilgi vermemiştir. Kendisine yöneltilen görüşme formunun diğer sorularına verdiği cevaplar da ilk soruya vermiş olduğu cevabı tekrar ederek görüşmeyi kısa sürede bitirmiştir.

Müdür yardımcısı ile yapılan görüşme neticesinde müdür yardımcısının bir iş birliği süreci olan BEP toplantılarına ilişkin bilgi vermemesi, bu toplantılar dışında kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalara ilişkin bilgi vermemesi, müdür yardımcısının kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda yer almadığını, dolayısıyla diğer uzmanlarla iş birliği içerisinde olmadığını düşündürmektedir.

4.1.4.3. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Sınıf öğretmeni kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırladıklarını belirtmiştir. Ayrıca belirli gün ve haftalarda kaynaştırma öğrencisine sorumluluk verdiğini, bu durumun kaynaştırma öğrencisinin özgüvenini artırdığını ve normal gelişim gösteren akranlarının kaynaştırma öğrencisine yönelik olumlu yaklaşımlarını sağladığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmenin görüşme formunun ilk sorusuna BEP hazırlandığı yönünde cevap vermesinden dolayı BEP hazırlama sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmenine yöneltilen ekte sorular ve sınıf öğretmenin ekte sorulara vermiş olduğu cevaplara ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Sınıf öğretmeni BEP toplantılarını eğitim öğretim yılının başlangıcında yaptıklarını; ancak nakil gelen öğrenci olursa nakil geldiği zaman diliminde de yaptıklarını, bir eğitim öğretim yılında bir defa BEP toplantısı yaptıklarını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: BEP toplantısına kimler katılmaktadır?

Sınıf öğretmeni kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısını rehber öğretmen, kaynaştırma öğrencisinin velisi ile birlikte yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 2: BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP hazırlama sürecinde kaynaştırma öğrencisini tanımaya yönelik çalışma yaptığını, kaynaştırma öğrencisinin neleri yapıp neleri yapamadığını belirlediğini, daha sonra bu değerlendirmeye ilişkin bilgileri BEP toplantısına aile ile paylaştığını ve ailenin de onayı alınarak BEP’i hazırladıklarını belirtmiştir. Buna ek olarak sınıf öğretmeni nakil gelen kaynaştırma öğrencisi için öğrenciyi tanımada güçlük yaşadığını, tanıma sürecinde geçen zamanın kaybolmaması adına kaynaştırma öğrencisinin nakil geldiği okuldan bir raporun ya da değerlendirme bilgilerinin gelmesinin faydalı olacağını belirtmiştir. Sınıf öğretmenin ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Öğrenci yeni ise tanımakta güçlük yaşıyoruz. Çocuğu tanımamızda geçen süre boşuna gitmiş oluyor. Aslında çocuğun geldiği okuldan bir çocukla ilgili bir rapor ya da değerlendirme gelse bizlerde zaman kaybetmeden BEP’i hazırlayıp çalışmalara başlarız. Bundan dolayı çocuğu tanımaya çalışıyoruz, neleri yapıyor yapmıyor belirliyorum. Sonra bunları BEP toplantısında aile ile de görüşerek ailede onay verirse amaçlarımıza yazıyoruz...

Soru 3: BEP’teki amaçları seçerken neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP’teki amaçları kaynaştırma öğrencisinin neleri yapıp neleri yapamadığı yönünde değerlendirerek belirlediğini belirtmiştir.

Soru 4. BEP’teki amaçları uygulama sürecinde neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP’teki amaçları uygulama sürecinde basit çalışma sayfaları hazırladığı, evde yapılmak üzere çalışmalar hazırladığı, normal gelişim gösteren akranlarından kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmalarını istediği yönünde cevaplar vermiştir.

Soru 5. BEP’teki amaçları uygularken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygularken sınıf mevcudunun fazla olmasının sorun oluşturduğunu dile getirmiştir. Sınıf mevcudunun fazlalığının kaynaştırma öğrencisine ayrılan zamanın azalmasına neden olduğunu; ancak destek eğitim odasında yapılan çalışmaların bu olumsuzlukları kısmen ortadan kaldırdığını belirtmiştir.

Soru 6. Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni sorunları çözmek için normal gelişim gösteren akranlarından destek alarak akran eğitimi yaptığını belirtmiştir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin destek eğitim odasında eğitim almasının ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinden eğitim almasının bu sorunların olası olumsuz sonuçlarını en aza indirmede yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Soru 7. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Sınıf öğretmeni görüşme formunun son sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin bilgisinin olmadığı yönünde cevap vermiştir.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığı ve bu toplantıya kendisinin, rehber öğretmenin ve ailenin katılım sağladığı görülmektedir. Bir iş birliği süreci olan BEP toplantılarının yapılması ve toplantılarda rehber öğretmen, aile ve sınıf öğretmeninin olması kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin bu uzmanların ortak karar aldıkları yorumunu yaptırabilir. BEP'teki amaçların çalışılması noktasında elde edilen bulgular sadece sınıf öğretmenin çalışmasıyla göstermektedir. Dolayısıyla ortak karar alma dışında görev ve sorumlulukların iş birliği kuran kişiler arasında paylaşılması, olası sonuçlara ilişkin sorumlulukların paylaşılması gibi durumlardan söz etmek pek mümkün olmamaktadır.

4.1.4.4. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Rehber öğretmen görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Okul rehber öğretmenine kendisine yöneltilen görüşme formunun ilk sorusuna verdikleri cevapta okulda kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırladıklarını belirtmiştir. Ayrıca okulda

kaynaştırma öğrenci sayısının fazlalığından ve her sınıfta iki ya da üç sayıda kaynaştırma öğrencisinin varlığından bahsetmiştir.

Okul rehber öğretmeni kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını belirtmesinden dolayı BEP hazırlama sürecine ilişkin neler yapıldığı, uzmanlar ve ailelerin bu süreçte ne rol aldığını belirlemek amacıyla ekte sorular sorulmuştur. Okul rehber öğretmenine yöneltilen ekte sorular ve bu sorulara ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantılarının eğitim öğretim yılının başlangıcında yapıldığını ve her eğitim öğretim yılında bir defa yapıldığını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantısını okul müdürünün, sınıf öğretmenin ve ailenin katılımı ile yapıldığını ifade etmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni BEP hazırlama aşamasında aile görüşmeleri yaptığını, iletişim bilgilerinin kaynaştırma öğrencisinin velilerinde olduğunu ve bu kanalla da iletişim sağladıklarını belirtmiştir.

Okul rehber öğretmenine BEP’te yer alan amaçların çalışılması sürecinde ne tür çalışmalar yapıldığı ve uzmanlar arasındaki iş birliğini belirlemek üzere görüşme formunun üçüncü sorusu yöneltilmiştir.

Soru 3. *BEP’lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni BEP’lerin uygulanma sürecinde herhangi bir çalışma yapmadığını, sadece okuldaki rehberlik çalışmalarını yaptığını belirtmiştir.

Okul rehber öğretmenin BEP’lerin uygulanması sürecine ilişkin çalışma yapmadığı yönünde cevap vermesinden dolayı bu süreçte yaşanan sorunlara ilişkin görüşme formunda yer alan sorular kendisine yöneltilmemiştir. Bu sorular atlanarak okul rehber öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla iş birliğine yönelik bilgi edinmek amacıyla görüşme formunun son sorusuna geçilmiştir.

Soru 4. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni görüşme formunun ilgili sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin bilgisi olmadığı yönünde cevap vermiştir.

Rehber öğretmen ile yapılan görüşmeler neticesinde kaynaştırma öğrencisi için okul müdürü, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılımı ile BEP hazırlandığı bilgisi elde edilmiştir. BEP toplantısında kaynaştırma öğrencisi için çalışılacak amaçların neler olduğu, ne kadar süreyle çalışılacağı gibi kararların alınması BEP geliştirme birimindeki üyelerin kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin ortak hedef belirledikleri dolayısıyla birim üyeleri arasında iş birliği olarak yorumlanabilir. Ancak iş birliğinin özelliklerinden olan görev ve sorumlulukların kişiler arasında paylaşılması, olası sonuçlara ilişkin sorumlulukların paylaşılması gibi durumların olmadığı düşünülmektedir. Çünkü rehber öğretmen ile yapılan görüşme neticesinde BEP'teki amaçların çalışılması süresince kaynaştırma öğrencisine yönelik rehber öğretmenin herhangi bir çalışma yapmaması ya da sene sonunda yapılan çalışmaların değerlendirilerek olası sorumlulukların birim üyeleri arasında paylaşılması rehber öğretmenin içerisinde yer aldığı bir uzmanlar arasında iş birliği sürecinden bahsetmeyi güç kılmaktadır.

4.1.4.5. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumu/okulunda görev yapan uzmanlarla ve destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla aralarındaki iş birliğini belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır.

Kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim kurumunda çalışma yapan özel eğitim öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni ilgili soruya verdiği cevapta kaynaştırma öğrencisinin kuruma gelme sürecine, öğrenci ile yapılan çalışmalara ilişkin bilgilere yer vermiştir. Ders sırasında kaynaştırma öğrencisinin dikkatini çeken materyalleri tercih ettiğini, pekiştirici kullandığını, dersten sonra ailelere derse ilişkin bilgi verdiğini belirtmiştir.

Soru 2. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma uygulamaları sürecinde herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği devlet okulundaki uzmanlarla arasındaki iş birliğine ilişkin bilgi edinmek amacıyla görüşme formunun son sorusu özel eğitim öğretmene yöneltilmiştir.

Soru 4. *Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?*

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği devlet okulunda kaynaştırma öğrencisi ile normal gelişim gösteren akranları ile çalışılan konuların çalışıldığını, bu çalışmaları devlet okulundan öğrenciye evde yapması için verilen etkinlik kağıtlarını inceleyerek tespit ettiğini belirtmiştir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni devlet okulunda çalışılan konuların kaynaştırma öğrencisi için uygun olmayan amaçlar olduğunu ve dolayısıyla kaynaştırma öğrencisinin çalışılan konuları edinmede sorun yaşadığını belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşme neticesinde elde edilen bulgularda özel eğitim öğretmenin devlet kurumunda kaynaştırma öğrencisi ile çalışılan konuların uygun olmadığını belirttiği görülmektedir. Ayrıca özel eğitim öğretmeni devlet kurumundaki uzmanlarla görüşme noktasında herhangi bir bilgi vermediği görülmektedir. Dolayısıyla özel eğitim öğretmeni ile devlet kurumundaki uzmanlar arasında gerek görüşmelerin olmaması, gerekse kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalara ilişkin görüş farklılığının olması devlet kurumundaki uzmanlarla özel eğitim öğretmeni arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

4.1.4.6. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan kaynaştırma öğrencilerinden B-D aynı destek eğitim kurumuna devam etmektedir. Bundan dolayı destek eğitim kurumunun psikologları aynı uzman olduğundan bu iki kaynaştırma öğrencisi için psikolog görüşmelerindeki bulguları ortaktır.

Psikolog görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Kurum psikoloğunun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde kaynaştırma öğrencilerinin problem yaşanmayan öğrenciler olduğu, daha çok ailelerle çalışmalar yaptığına ilişkin bilgiler verdiği görülmüştür. Psikoloğun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapların bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

... Bu öğrencilerimiz sizlerin de bildiği üzere kuruma gelen öğrencilere göre normale en yakın öğrenciler. Çok fazla problem yaşamadığımız öğrenciler. Ben kurum psikoloğu olarak daha çok ailelerle çalışmalar yapıyorum. Randevu usulü ile ailelere randevu verip görüşmeler gerçekleştiriyoruz. Bu öğrencilerin sağlıklı bir eğitim alması, daha doğrusu sunulan eğitim hizmetleri ailelerin de desteklenmesi ile oluyor. Ailelerin dinlenmeye, paylaşım yapmalarına, uzman görüşü almaları gerekiyor. Bu ihtiyaçlarını da elimizden geldiği kadarıyla ben karşılamaya çalışıyorum. Ailelerden görüşmelere ilişkin oldukça güzel dönütler alıyorum. Kendi akrabalarıyla paylaşmadıklarını bizlerle paylaşıyorlar...

Soru 2. Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Psikolog görüşme formunun ikinci sorusuna eylül, ekim aylarında okul ziyareti yaptıklarını ve öğretmenlerle görüşme yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Psikoloğun öğretmenlerle görüşme yaptığını belirtmesinden dolayı bu görüşmelere ilişkin detaylı bilgi edinmek amacıyla ekte soru sorulmuştur. Psikoloğa yöneltilen ekte soru ve soruya vermiş olduğu cevaba ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1. *Hangi amaçla ve ne kadar sıklıkla görüşüyorsunuz?*

Kurum psikoloğunun ekte soruya vermiş olduğu cevapta destek eğitim kurumunda yaptıkları çalışmaları devlet kurumundaki öğretmenlerle paylaştıkları, benzer şekilde devlet kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin öğretmenlerden bilgi aldıkları yönünde bilgiler yer almıştır. Kurum psikoloğu, okulların açılmasından dolayı iş yükünün arttığını, aile görüşmelerinin arttığını ve dolayısıyla devlet kurumu ziyaretlerinin eylül, ekim aylarında bir defa yapılabilirdiğini belirtmiştir.

Soru 3. *Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Kurum psikoloğu, görüşme formunun üçüncü sorusuna; kurumdaki öğretmenlerle toplantı yaptıkları, kaynaştırma öğrencileri ile pek problem yaşanmadığı; ancak yaşanan problemleri nasıl çözecekleri konusunda toplantıda fikir alışverişi yaptıkları yönünde bilgiler vermiştir.

Soru 4. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Psikolog kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince büyük sorunlar yaşamadıklarını, öğrencinin ders çalışmak istememe gibi durumlarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Psikoloğun görüşme formunun dördüncü sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Bir sorun yaşamıyoruz. Söylediğim gibi ufak şeyler oluyor. O da öğrenci bazen ders çalışmak istemiyor, pekiştireç falan işe yaramıyor. Öğretmenimizle bunları konuşuyoruz. Bazen de diğer çocuklarla serviste ya da bekleme odasında sürtüşme olabiliyor onları konuşuyoruz. Bunlar büyük düzeyde şeyler değil kesinlikle. Küçük şeyler yani...

Soru 5. *Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?*

Kurum psikoloğu yaşanan sorunları çözmek için öğretmenlerle görüşme yaptığını, bu görüşmeleri dikkate alarak aile görüşmelerinde önerilerde bulunduğunu belirtmiştir.

Kurum psikoloğu ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular kurum psikoloğunun kaynaştırma öğrencilerinin eğitim sürecinde yaşanan sorunlar için kurumdaki diğer öğretmenlerle toplantılar yaptığı yönündedir. Ayrıca devlet kurumunu ziyaret etmeleri, kaynaştırma öğrencileri ile gerek devlet kurumunda gerekse destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerin paylaşılmasından dolayı iki kurum arasındaki uzmanlar arasında etkileşim olduğu söylenebilir. Ancak devlet kurumundaki uzmanlar destek eğitim kurumundaki uzmanların okula gelmeleri ve kendileri ile görüşme yapmaları konusunda herhangi bir bilgi vermemişlerdir.

Destek eğitim kurumunda görev yapan özel eğitim öğretmeni kurum içerisinde kaynaştırma öğrencileri ile sorun yaşanmadığını dile getirmiştir ve psikoloğun belirttiği toplantılara ilişkin bilgi vermemiştir. Dolayısıyla psikoloğun belirtmiş olduğu devlet kurumundaki uzmanlarla görüşme ve destek eğitim kurumundaki öğretmenlerle toplantılardan hareketle kaynaştırma öğrencinin eğitimine ilişkin psikoloğun içerisinde yer aldığı bir uzmanlar arasında iş birliği sürecinin olmadığı düşünülmektedir.

4.1.4.7. D Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

ÖEHY (2018)' de belirtildiği üzere özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerinin eğitim sürecinde özellikle de BEP hazırlanması sürecinde katılım sağlaması gerektiğinden, BEP geliştirme birimi üyelerinden olmasından ve BEP geliştirme sürecinin BEP geliştirme birimi üyeleri arasında iş birliği ve etkileşimi zorunlu kılmasından dolayı uzmanlar arasında iş birliğini belirlemek üzere aile görüşme formu hazırlanarak aile ile görüşme yapılmıştır.

Aile görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?*

Kaynaştırma öğrencisinin velisi görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevapta ailenin öğrencinin eğitim sürecine aktif katılım sağladığı, anne ile birlikte baba ve abinin de kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin çalışmalar yaptığı, ailenin öğretmen ile iletişim halinde olduğu ve öğretmenin belirttiği çalışmaları yaptığı anlaşılmaktadır. Öğrenci velisinin vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Biz bu çocuğun üstüne çok düşüyoruz. Evde babası abisi hepsi üstüne titriyor. Onun için en iyi şekilde eğitim almasını istiyoruz. Okuldaki öğretmenlerine söylüyorum 'Hocam bunu öğrenir mi, okumada çok iyi değiliz nasıl öğrenir, biz ne yapalım' hep soruyorum. Öğretmenler de Allah var ellerinden geleni yapıyorlar. Evde sık sık okuma yaptırın, matematikten toplama çıkarma işlemi yaptırın gibi söylüyorlar bana. Kendileri eve etkinlik gönderiyorlar, yaptırıyorum evde. Bazen ödevlerini özelde yapıyor öğretmenleriyle. Bilmiyorum yani biz elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Bir kitap, kart lazım deseler hemen alıyoruz. Babası sinemaya götürüyor, birlikte alışverişe gidiyorlar. En iyi şekilde bir şeyler yapmaya çalışıyoruz...

Öğrenci velisi ile yapılan görüşmede velinin birinci soruya vermiş olduğu cevapta BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir ifade bulunmamasından dolayı görüşme formunda yer alan BEP geliştirme sürecine ilişkin sorular veliye sorulmamıştır.

Soru 2. *Çocuğunuz ile okulda BEP'teki amaçların çalışılması süresince siz neler yapıyorsunuz?*

Öğrenci velisi ilgili soruya vermiş olduğu cevapta öğretmenin belirttiği çalışmaları yaptığını, okuma yazma çalışmaları, matematik dersine ilişkin çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Ayrıca milli bayramlarda öğretmenin sorumluluk vermesi halinde öğrenci ile çalışmalar yaparak öğrenciyi milli bayramdaki gösterilere hazırladığını belirtmiştir.

Soru 3. *Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince herhangi bir sorun yaşanmadığını dile getirmiştir.

Soru 4. *Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?*

Öğrenci velisi haftanın iki ya da üç gününü okulda geçirdiği, bazı haftalarda ise hafta boyunca okulda olduğunu dile getirmiştir.

Soru 5. *Çocuğunuz devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?*

Öğrenci velisi ilgili soruya vermiş olduğu cevapta destek eğitim kurumunda okuduğunu anlama ve toplama işlemi çalışıldığını belirtmiştir. Ayrıca okuldaki öğretmenin evde yapması için verdiği etkinliklerin bazen kurumda yapıldığını; ancak destek eğitim kurumundaki öğretmenin devlet kurumunda yapılan çalışmaların kaynaştırma öğrencisi için uygun olmadığını belirttiğini, bunu devlet kurumundaki öğretmene aile tarafından iletmelerinin fayda sağlayacağı yönünde söylevlerde bulunduğunu belirtmiştir.

...Biz iki yıldır kuruma gidiyoruz. Orda birebir çalışıyorlar, 45 dk. Servis okuldan alıyor bizi, cumartesi günü de iki saat dersimiz var. Evden alıyorlar o gün. Dersi yaptıktan sonra eve bırakıyorlar. Hafta sonu babası izinde olduğu için o gidiyor kuruma. Hafta içi okuldan sonra ben gidiyorum. Öğretmeni ile okuduğunu anlama, toplama falan çalışıyorlar. Okulda verilen ödevine bazen öğretmeni bakıyor ama o bizden farklı çalışıyorlar diyor. Bize söylüyor okuldaki öğretmene söylememiz için ama olmuyor bizim öğretmene bir şey söylememiz uygun olmuyor hocam...

Soru 6. *Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci velisi, aile görüşme formunun beşinci sorusuna servisle ilgili sorun olabildiği ve sorunun kurum tarafından çözüldüğü; ancak en önemli sorunun çok sık öğretmen değişikliğinin olması olduğunu belirtmiştir.

Soru 7. *Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?*

Öğrenci velisi servis sorunun destek eğitim kurumu tarafından çözüldüğünü; ancak öğretmen değişikliğine destek eğitim kurumunun da bir şey yapamadığını belirtmiştir.

Soru 8. *Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?*

Öğrenci velisi destek eğitim kurumundaki öğretmenlerin devlet kurumundaki öğretmenlerinin arasında iletişim olmadığını, aslında birlikte çalışmalar yapılırsa öğrenci için iyi olacağını belirtmiştir.

D kaynaştırma öğrencisinin ailesi ile yapılan görüşmede ailenin iş birliğini gerekli kılan BEP toplantılarına ilişkin bilgi vermediği görülmüştür. Dolayısıyla BEP toplantılarına katılım sağlayan uzmanlar hakkında da bilgi vermemiştir. Ailenin içerisinde yer almadığı bir BEP geliştirme birimi ve gerçekleştirilen BEP toplantısı ÖEHY (2018)' nce uygun düşmemektedir.

Ayrıca aile açıkça destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumunda görev yapan uzmanlar arasında iletişim olmadığını belirtmiştir. Buradan hareketle aile görüşlerine dayalı olarak D kaynaştırma öğrencisi için ailenin içerisinde yer aldığı bir BEP geliştirme biriminin varlığından, BEP toplantılarının yapılmasından, kaynaştırma öğrencisine yönelik ortak hedeflerin belirlenmesinden, uzmanlar arasında görev ve sorumlulukların paylaşılmasından, yapılan çalışmalara ilişkin olası sonuçlara yönelik sorumlulukların paylaşılmasından söz etmek güçtür.

4.1.5. E Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalışma Yapan Uzmanların ve Öğrencinin Ailesinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

E kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmede BEP toplantısının yapılma durumu ve BEP toplantısına kimlerin katıldığını belirlemek amacıyla sorulan soruya kişilerin vermiş olduğu cevaplarda BEP toplantısının yapıldığını belirten uzmanlar/aile, BEP toplantısına katıldığını belirttikleri uzmanlar/ailelere ilişkin bulgular yer almaktadır (Tablo 8).

Tablo 8.

E Öğrencisi İçin Her Bir Uzmanın/Ailenin BEP Toplantısına Katıldığını Belirttiği Uzman/Aileler

Görüşme yapılan uzman/aile	BEP Toplantısını n yapıldığını ifade eden uzman/aile	BEP Toplantısına katıldığı ifade edilen uzman/aile				
		1.Kişi	2.Kişi	3.Kişi	4.Kişi	5.Kişi
Okul Müdürü	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile
Müdür Yardımcısı	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	
Sınıf Öğretmeni	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	
Rehber Öğretmen Aile	X			Sınıf Öğretmeni	Rehber Öğretmen	Aile

Tablo 8 incelendiğinde E kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını tüm uzmanların belirttiği görülmektedir. Ancak BEP toplantısının yapıldığına ilişkin ailenin bilgi vermediği görülmektedir. BEP toplantısına katılan uzmanlar ya da aileye ilişkin tüm uzmanların bilgi verdiği görülmektedir. Tüm uzmanlar toplantıya sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin katılımı noktasında aynı cevabı verirken, ailenin katılımı noktasında farklı cevaplar vermişlerdir. Okul müdürü ve rehber öğretmenin BEP toplantısına ailenin katıldığını belirttikleri görülürken müdür yardımcısı ve sınıf öğretmenin böyle bir bilgi vermediği görülmektedir. Bu durum BEP toplantısına hangi uzmanların ya da ailenin katılımı noktasında uzmanlar arasında tutarsızlık olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca ailenin BEP sürecine dahil edilmediği görülmektedir ve bu durum BEP toplantısının ÖEHY (2018)' de belirtildiği şekilde yapılmadığı anlamına gelmektedir. BEP geliştirme birimi üyeleri arasında iş birliğinin gerekli kılındığı ve kaynaştırma öğrencisinin eğitime ilişkin tüm kararların alındığı BEP toplantılarına katılan uzmanlara ilişkin uzmanlar arasında tutarsızlığın olması, BEP geliştirme biriminin gerekli tüm üyelerden oluşmaması durumunda uzmanlar arasında iş birliğinden bahsetmek güç olmaktadır.

E öğrencisi için destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet okulundaki uzmanların kaynaştırma öğrencisi ile farklı çalışmaları yapmaları, kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin ortak karar almamaları, görev ve sorumlulukları paylaşmamaları, olası

sonuçlara ilişkin sorumlulukları paylaşmamaları durumu bu iki grup arasında da iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

E kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasında iş birliğini belirlemeye yönelik uzman ve aile ile yapılan görüşmelere uzmanların ve ailenin vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde; kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin ortak hedeflerin oluşturulması, hedef belirlemede ve karar almada sorumlulukların paylaşılması, uzmanlar arasında görev paylaşımının yapılması gibi iş birliğine ilişkin özelliklerin süreçte söz konusu olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla E öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular hem BEP hazırlanması ve uygulanması süreci bakımından hem de alan yazında yer alan iş birliği tanımı, özellikleri bakımından ele alındığında uzmanlar arasında iş birliğinin olmadığı düşünülmektedir.

4.1.5.1. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdürü ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdürü görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdürü ile yapılan görüşmede okul müdürünün kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlandığı, ayrı sınavlar yapıldığı ve kaynaştırma öğrencileri ile akranlarının arasındaki iletişimin artması için kaynaştırma öğrencisine görev ve sorumluluklar verdiklerine dair bilgi verdiği görülmektedir. Okul müdürünün ilgili soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Oklumuzda kaynaştırma öğrencilerine çok önem veriyoruz. Bu çocuklarımıza gerekli ilgiyi gösterdiğimizde gayet güzel öğreniyorlar ve bu çocuklarımız çok sıcak kanlılar. Çocuklarımıza BEP hazırlanıyor. Sınavları ayrı yapıyor öğretmenlerimiz. Kendilerine olan güvenleri artsın diye, diğer arkadaşları ile kaynaşsın diye görev ve sorumluluklar veriliyor...

Okul müdürünün BEP hazırlandığı yönünde cevap vermesinden dolayı BEP hazırlama sürecine ilişkin detaylı bilgi almak amacıyla ekte soru sorulmuştur. Okul müdürüne sorulan ekte soru ve okul müdürünün ekte soruya vermiş olduğu cevaba ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1. *BEP'i kimler hazırlamaktadır?*

Okul müdürü ekte soruya BEP'i sınıf öğretmeninin değerlendirme yapması sonucunda sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılımı ile yapıldığını belirtmiştir.

Soru 2. BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Okul müdürü BEP hazırlama sürecinde durumunun müsait olduğu durumlarda toplantıya katılım sağladığını, ailelerle görüşmeler yaptığını özellikle de velinin okula gelmek istememesi durumunda kendisinin veli ile görüşüp okula gelmesini sağladığını belirtmiştir.

Soru 3. BEP'lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?

Okul müdürü ilgili soruya verdiği cevapta sınıf teftişlerini yaptığı süreçte BEP'teki amaçların ne kadarının kazandırıldığını incelediğini belirtmiştir.

Soru 4. BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Okul müdürü, destek eğitim odasının programının hazırlanmasında, destek eğitim odasında derse girecek öğretmen bulmada sorun yaşadıklarını belirtmiştir.

Soru 5. Bu sorunlara yönelik çözüm yöntemleriniz nelerdir?

Okul müdürü sorunları çözmek için öğretmenlerle görüştiklerini ve bu doğrultuda mümkün olduğunca destek eğitim odası planlamasını yaptıklarını belirtmiştir.

Okul müdürü ile yapılan görüşmeler neticesinde kaynaştırma öğrencisi için sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve aileden oluşan BEP geliştirme biriminin oluşturularak BEP toplantısı yapıldığı yönünde bilgilerine ulaşılmıştır. BEP geliştirme biriminin oluşturularak BEP toplantılarının yapılması, kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin tüm kararların alınmasında bu birimin ortak karar aldığını düşündürebilir. Ancak okul müdürünün BEP geliştirme birimine dahil olmadığını, bu süreç dışında kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla kaynaştırma öğrencisine yönelik BEP toplantısında alınan kararlarda okul müdürünün bir paydaş olmadığını düşündürmektedir.

Okul müdürünün gerek BEP toplantısına katılmaması gerekse kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin diğer uzmanlarla görüşmelerinin olmaması, bağımsız çalışmalarının olmadığını düşündürmektedir. Bu noktadan hareketle okul müdürünün dâhil olduğu E kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin iş birliğinin özelliklerinden olan ortak hedef oluşturma, görev ve sorumlulukların paylaşılması gibi durumların söz konusu olduğu bir süreçte yer almadığı düşünülmektedir.

4.1.5.2. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Okul Müdür Yardımcısı ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Okul müdür yardımcısı görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul müdür yardımcısı kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını ve kaynaştırma öğrencisinin velisi ile diğer öğrencilerin velilerine oranla daha sık görüştüklerini belirtmiştir.

Müdür yardımcısı ilk soruda BEP toplantısı yapıldığına dair bilgi verdiği için BEP sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur.

Ekte Soru 1. *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Müdür yardımcısının kendisine sorulan ekte soruya vermiş olduğu cevapta BEP toplantısını sınıf öğretmenin yaptığı ve BEP toplantısı için ayarlamaların da sınıf öğretmeni tarafından yapıldığını belirtmiştir. Eğitim öğretim sürecinde kaç defa yapıldığına dair ise herhangi bir cevap vermemiştir.

Ekte Soru 2. *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Müdür yardımcısı kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısına sınıf öğretmeni, rehber öğretmenin katıldığını belirtmiştir.

Müdür yardımcısı kendisi ile yapılan görüşmede kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin kararların alındığı BEP toplantısının sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından yapıldığını belirtmiştir. Bu durum BEP geliştirme biriminin ÖEHY (2018)'de belirtildiği şekilde oluşturulmadığını düşündürmektedir.

Müdür yardımcısının kaynaştırma öğrencisi ile kendisinin yer aldığı bir çalışmaya ilişkin bilgi vermediği görülmektedir. Bu durum kaynaştırma öğrencisi ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin karar almada, çalışma sürecinde, çalışmaların değerlendirilmesinde rol almadığını ve diğer uzmanlarla iş birliği içerisinde olmadığını düşündürmektedir.

4.1.5.3. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Sınıf Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Sınıftaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Sınıf öğretmeni, kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını, BEP'teki amaçları çalıştıklarını ancak çalışmalarını istedikleri düzeyde yapamadıklarını belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni ilk soruda BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdiği için ekte sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmenine sorulan ekte sorular ve ilgili cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?

Sınıf öğretmeni kendisine yöneltilen ekte soruya BEP toplantısının eğitim öğretim dönemlerinin başlangıcında dolayısıyla bir eğitim öğretim yılında toplamda iki defa BEP toplantısı yaptıkları yönünde cevap vermiştir.

Ekte Soru 2: BEP toplantısına kimler katılmaktadır?

Sınıf öğretmeni ekte soruya vermiş olduğu cevapta BEP toplantılarına, rehber öğretmen ve kendisinin katıldığını belirtmiştir.

Soru 2: BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP hazırlama aşamasında kaynaştırma öğrencisinin performansını dikkate alarak rehber öğretmenle fikir alışverişi yaptıklarını, bu doğrultuda BEP hazırladıklarını belirtmiştir.

Soru 3: BEP'teki amaçları seçerken neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmenin BEP'teki amaçları öğrencinin performansına göre seçtiklerini belirtmiştir.

Soru 4. BEP'teki amaçları uygulama sürecinde neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni görüşme formunun ilgili sorusuna kaynaştırma öğrencisi ile mümkün olabildiğince BEP'teki amaçları bire bir çalıştıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 5. BEP'teki amaçları uygularken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygulamada ders süresince kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapmak için zaman yetiştirmede sorun yaşadığını, bunun sebebinin de sınıf mevcudunun fazlalığı olduğunu belirtmiştir.

Soru 6. Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni BEP'teki amaçları uygularken yaşadıkları sorunları çözmek için kaynaştırma öğrencisine evde yapabileceği etkinlikler, çalışma sayfaları verdiğini belirtmiştir.

Soru 6. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Sınıf öğretmeni ilgili soruya vermiş olduğu cevapta destek eğitim kurumundaki öğretmenlerin kendileri ile aynı doğrultuda çalışma yapmaları gerektiği; ancak bunun pek uygulanmadığı yönünde bilgi vermiştir.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgularda BEP toplantılarının sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen ile yapıldığı görülmektedir. Bu durum BEP geliştirme biriminin ÖEHY (2018)' de belirtilen BEP geliştirme birimine uygun olmadığı, birimin eksik üyelerden oluşturulduğunu göstermektedir. Sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin BEP hazırlaması, iki uzmanın kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin ortak karar almaları olarak yorumlanabilir.

4.1.5.4. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Rehber Öğretmen ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Rehber öğretmen görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni kaynaştırma öğrencilerinin okula gelmesinden sonra BEP hazırlamaya yönelik çalışmalar yaptığını, kaynaştırma öğrencisinin seviyesine göre amaçlar belirlediklerini belirtmiştir. Ayrıca normal gelişim gösteren öğrencilerle yaptıkları rehberlik ve sosyal etkinliklerde de kaynaştırma öğrencileriyle çalıştığını dile getirmiştir. Rehber öğretmen okuldaki öğrenci sayısının fazla olmasının kaynaştırma öğrencileri ile yaptıkları çalışmaları olumsuz etkilediğini, BEP toplantılarını yapmalarının iki ay kadar sürdüğünü

belirtmiştir. Rehber öğretmeninin görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevabın bir bölümü aşağıda yer almaktadır.

...Ben rehber öğretmen olarak çocuğa BEP hazırlama aşamasında çalışmaya başlıyorum. Tabi diğer çocuklarla yaptığımız rehberlik ve sosyal etkinliklerde de kaynaştırma çocukları ile çalışıyorum. Bu çocuklar için BEP hazırlıyoruz. Çocuğun seviyesine göre amaçlar belirliyoruz. Kaynaştırma çocukları ile yaptığımız çalışmaları genel olarak öğrenci sayısının fazla olması olumsuz etkiliyor. Toplantıları yapmamız bir nerdeyse bir ay iki ay sürüyor...

Rehber öğretmen BEP hazırlama sürecine ilişkin bilgi verdiğinden BEP hazırlama sürecine ilişkin ekte sorular sorulmuştur. Okul rehber öğretmenine yöneltilen ekte sorular ve bu sorulara ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Ekte Soru 1: *BEP toplantısı ne zaman ve kaç defa yapılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantılarının eğitim öğretim döneminin başlangıcında yapıldığını ve her eğitim öğretim yılında iki defa yapıldığını belirtmiştir.

Ekte Soru 2: *BEP toplantısına kimler katılmaktadır?*

Okul rehber öğretmeni BEP toplantısının kendisinin, sınıf öğretmeninin ve ailenin katılımı ile yapıldığını ifade etmiştir.

Soru 2. *BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni BEP hazırlama aşamasında gerekli olan evrakları hazırladığını, okul idaresi ile görüşerek toplantıyı yapacakları tarihi belirlediğini, daha sonra aile görüşmeleri yaptığını ve belirlenen tarihin aile için uygun olup olmadığını belirledikten sonra toplantıyı yaptıklarını belirtmiştir.

Okul rehber öğretmenine BEP’te yer alan amaçların çalışılması sürecinde ne tür çalışmaların yapıldığı ve uzmanlar arasındaki iş birliğini belirlemek üzere görüşme formunun üçüncü sorusu yöneltilmiştir.

Soru 3. *BEP’lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Okul rehber öğretmeni sadece BEP toplantısının planlanmasında ve yapılmasında çalışmalar yaptığını, BEP’lerin uygulanma sürecinde herhangi bir çalışma yapmadığını, sadece okuldaki rehberlik çalışmalarını yaptığını belirtmiştir. BEP’lerin uygulanma sürecine ilişkin

çalışma yapamamasının nedeni olarak da okuldaki öğrenci sayısının fazla olması, okulun rehberlik çalışmalarını yapması olarak göstermiştir.

Okul rehber öğretmeninin BEP'lerin uygulanması sürecine ilişkin çalışma yapmadığı yönünde cevap vermesinden dolayı bu süreçte yaşanan sorunlara ilişkin görüşme formunda yer alan sorular kendisine yöneltilmemiştir. Bu sorular atlanarak okul rehber öğretmeninin kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla iş birliğine yönelik bilgi edinmek amacıyla görüşme formunun son sorusuna geçilmiştir.

Soru 4. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Okul rehber öğretmeni görüşme formunun ilgili sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalara ilişkin bilgisi olmadığı yönünde cevap vermiştir. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile nitelikli çalışma yapabilmeleri için öğrenci sayısının fazla olmaması gerektiği yönünde görüşlerini dile getirmiştir.

Rehber öğretmenle yapılan görüşmelerde sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılımı ile BEP toplantılarının yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. BEP toplantılarının yapılması BEP geliştirme biriminde yer alan üyelerin kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin ortak karar aldıkları anlamına gelebilir. Ayrıca rehber öğretmenin BEP toplantılarının organizasyonu konusunda, kaynaştırma öğrencisi ile sosyal etkinlikler noktasında çalışmalar yaptığını belirttiği görülmektedir. Dolayısıyla rehber öğretmenin BEP toplantılarında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin ortak karar alma sürecine dahil olduğu, görev ve sorumlulukların paylaşılması noktasında toplantıların organizasyonunun yapılması ve kaynaştırma öğrencilerinin sosyal etkinliklere katılımı gibi çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bu çalışmalar iş birliğinin özelliklerinden olan ortak hedef belirleme, görev ve sorumlulukların paylaşımı olarak düşünülebilir.

4.1.5.5. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Özel Eğitim Öğretmeni ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet kurumu/okulunda görev yapan uzmanlarla ve destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla aralarındaki iş birliğini belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır.

Destek eğitim kurumunda görev yapan ve kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan özel eğitim öğretmenin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar aşağıda yer almaktadır.

Soru 1. Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni kaynaştırma öğrencisi ile yaptıkları çalışmalarda RAM'ın vermiş olduğu amaçları izlediklerini belirtmiştir. Bu amaçlar dışında eğer devlet kurumundan evde yapması için etkinlik ya da çalışma sayfası verildiyse dersin bir bölümünde bu çalışmaları yaptıklarını belirtmiştir.

Soru 2. Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni kurum olarak yaptıkları çalışmada herhangi bir sorun yaşamadıklarını; ancak devlet okulunda yapılan çalışmalar ile kendilerinin yaptıkları çalışmalar arasında tutarsızlık olduğunu belirtmiştir.

Soru 3. Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Özel eğitim öğretmeni sorunları aşmak için devlet okuluna yaptıkları ziyarette dile getirdiğini ancak devlet okulundaki öğretmenin destek eğitim kurumunda yapacakları çalışmalarda kendilerini takip etmelerini istediğini belirtmiştir. Böylelikle ortak bir çalışma yapamadıklarını ifade etmiştir.

Soru 4. Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Özel eğitim öğretmeni devlet kurumunda kaynaştırma öğrencisi ile çalışan sınıf öğretmenin normal sınıf müfredatını biraz daha basitleştirerek çalışmalar yaptığını belirtmiştir.

Özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşmede özel eğitim öğretmeni devlet okulundaki yapılan çalışmalarla kendilerinin yapmış oldukları çalışmaların farklı olduğunu belirtmiştir. Devlet kurumundaki uzmana ortak çalışmalar yapmalarının iyi olacağını belirttiklerini ve bunun kabul görmediğini dile getirmiştir. Ancak devlet okulundaki uzmanlar destek eğitim kurumundaki uzmanlarla görüştikleri yönünde herhangi bir bilgi vermemiştir. Özel eğitim öğretmeni ile yapılan görüşme neticesinde destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet okulundaki uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisi ile yaptıkları çalışmalar noktasında iş birliğinden bahsetmek güçtür.

4.1.5.6. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Psikolog ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan kaynaştırma öğrencilerinden A-C-E aynı destek eğitim kurumuna devam etmektedir. Dolayısıyla destek eğitim kurumunun psikologları aynı uzman olduğundan bu üç öğrencinin psikolog görüşmelerindeki bulguları ortaktır.

Psikolog görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. *Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki Kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?*

Psikolog ile yapılan görüşmede kurum psikoloğunun görüşme formunun ilk sorusuna vermiş olduğu cevap incelendiğinde aile ve öğrenci görüşmesi yaptığı, kurumun ve öğretmenlerin tanıtımı ile yapılan çalışmalara ilişkin bilgileri aileler ile paylaştığı, ailelerin sorunlarını kendileriyle paylaştığı yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Kurum psikoloğunun ilk soruya vermiş olduğu cevabın bir bölümü şu şekildedir;

... Çocuklarımız kurumumuza geldiklerinde özel eğitimci arkadaşlarımız RAM dan gelen raporlarını inceleyip o doğrultuda plan hazırlıyorlar. Bu planda yer alan hedeflere ulaşmak için kullanacakları materyalleri falan hazırlıyorlar. Ben ailelerle görüşüyorum. Kurumumuzu anlatıyorum, işleyişten, öğretmenlerimizden hepsini tanıtıyorum. Öğrencilerimle görüşüyorum, onları dinliyorum. Aileleri dinliyorum, sorunlarını, kaygılarını her şeylerini paylaşıyorlar ve bu da bizim için iyi oluyor. Yardımcı olmaya çalışıyoruz, öğrenci için neler yapabiliriz bize yol göstermiş oluyor, bizler de ona göre plan program yapıyoruz...

Soru 2. *Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun ikinci sorusuna okul açılma döneminde devlet okulunu ziyarete gittiğini belirterek; devlet kurumundaki öğretmenler ile kaynaştırma öğrencisinin ders durumu hakkında konuştukları ve destek eğitim kurumu olarak kendilerinin ne tür çalışmalar yaptıkları konusunda devlet kurumundaki öğretmenlere bilgi verdikleri yönünde cevap vermiştir. Ayrıca kurum ziyaretini pek sık yapamadıklarını senede sadece bir sefer yapabildiklerini ve bunun sebebinin de destek eğitim kurumunda gerek ailelere gerekse öğrencilere sürekli randevu vermeleri ve görüşme yapmaları olduğunu belirtmiştir.

Soru 3. *Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?*

Psikolog görüşme formunun üçüncü sorusuna; kurum içerisinde diğer uzmanlarla sürekli birlikte çalıştıklarını, yaptığı görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda öğretmene bilgi verdiğini ve öğretmenin de gerekli durumlarda öğretim sürecinde uyarılama yaptığını belirtmiştir.

Soru 4. *Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?*

Psikolog kaynaştırma öğrencileri ile yapılan çalışmalar süresince kurum olarak herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir.

Psikolog ile yapılan görüşme neticesinde psikoloğun daha çok ailelerle görüşme yaptığı, bu görüşmelerin kurumun ve öğretmenlerin ailelere tanıtımı ve ailelerin sorunları üzerine olduğu görülmektedir. Kurum psikoloğu bunun yanı sıra ailelerle yapılan görüşmeler doğrultusunda destek eğitim kurumundaki uzmanlarla da görüşmeler yaptığını, bu görüşmeler neticesinde gerekli durumlarda destek eğitim kurumundaki uzmanların öğretim sürecinde uyarılama yaptığını ifade etmiştir. Dolayısıyla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında bir etkileşimin varlığından söz edilebilir. Ancak özel eğitim öğretmeni bu durumdan bahsetmemiştir.

Psikoloğun destek eğitim kurumundaki diğer uzmanlarla etkileşimi incelendiğinde kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalarda amaçların belirlenmesi, kullanılacak yöntem tekniğin belirlenmesi, eğitim ortamına ve özelliklerine karar verilmesi, eğitim öğretim sürecinin izlenmesi ve olası sonuçların sorumluluğunun paylaşılmasından çok ailelerle yapılan görüşmeler neticesinde diğer uzmanlara gerekli durumlarda bilgi vermesi şeklinde olduğu görülmektedir.

Psikolog da özel eğitim öğretmeni gibi devlet okulunu ziyaret ettiklerini ve devlet okulundaki uzmanlarla görüşme yaptıklarını belirtmiştir. Ancak devlet okulundaki uzmanların böyle bir bilgi vermedikleri görülmektedir. Dolayısıyla destek eğitim kurumundaki uzmanlarla devlet okulundaki uzmanlar arasında bu konuda bir tutarsızlık söz konusudur.

4.1.5.7. E Öğrencisi için Uzmanlar Arası İş Birliğini Belirlemeye Yönelik Aile ile Yapılan Görüşmeye İlişkin Bulgular

Aile görüşme formunda yer alan her bir soruya ilişkin bulgular ayrı başlıklar altında sıralanmıştır.

Soru 1. Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?

Öğrenci velisi kaynaştırma öğrencisinin destek eğitim odasında bire bir eğitim aldığını, ayrıca destek eğitim kurumuna gittiğini ve orada da bireysel ders aldığını dile getirmiştir. Sınıf öğretmeninin kaynaştırma öğrencisi ile yaptığı çalışmalara ilişkin kendilerine bilgi verdiğini, ayrıca okuma yazmaya ilişkin kitaplar aldıklarını ve çalışmalarda bu kitapları takip ettiklerini belirtmiştir.

Soru 2. Çocuğunuz ile okulda BEP'teki amaçların çalışılması süresince siz neler yapıyorsunuz?

Öğrenci velisi BEP'teki amaçların çalışılması süresince evde yapılmak üzere verilen çalışmaları yaptıklarını bunun dışında bir şey yapmadıklarını belirtmiştir.

Soru 3. Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Öğrenci velisi görüşme formunun üçüncü sorusuna devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 4. Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?

Öğrenci velisi aile görüşme formunun dördüncü sorusuna haftada bir defa okula gelerek öğrencinin öğretmeni ile görüşme yaptığını belirtmiştir.

Soru 5. Çocuğunuzun devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?

Öğrenci velisi destek eğitim kurumunda kaynaştırma öğrencisi ile bireysel ders yapıldığını, kaynaştırma öğrencinin küfür etme problem davranışının olduğunu ve bu davranışın sağaltımına ilişkin çalışma yapıldığını ifade etmiştir.

Soru 6. Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Öğrenci velisi aile görüşme formunun altıncı sorusuna destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince sorun yaşamadıkları yönünde cevap vermiştir.

Soru 7. Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?

Öğrenci velisi ilgili soruya destek eğitim kurumundaki özel eğitim öğretmenin eğitim öğretim yılının başlangıcında bir defa devlet kurumuna giderek kaynaştırma öğrencisinin sınıf öğretmeni ile görüştüğünü, bu görüşme dışında aralarında görüşme olup olmadığına ilişkin bilgisinin olmadığını ifade etmiştir.

Aile ile yapılan görüşme neticesinde ailenin BEP geliştirme birimine dahil edilmediği dolayısıyla BEP toplantılarına katılmadığı görülmektedir. Bu durum ÖEHY (2018)' de belirtilen BEP geliştirme biriminin gerektiği şekilde oluşturulmadığını düşündürmektedir. Aile ile yapılan görüşmelerde devlet okulundaki uzmanlar arasında iş birliğine olup olmadığına yönelik bilgi edinilmemiştir. Ancak destek eğitim kurumundaki uzmanların devlet okulundaki uzmanlarla eğitim öğretim yılının başlangıcında görüştükleri bilgisi edinilmiştir. Bu durum görüşme yapılan destek eğitim kurumundaki uzmanların devlet okulundaki uzmanlarla görüştiklerini söylemeleriyle tutarlılık göstermiştir. Bu görüşme devlet okulundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanların kaynaştırma öğrencisi için ortak hedef belirleme, görev ve sorumluluk paylaşımı gibi iş birliği sürecine ilişkin özellikleri göstermemektedir. Yapılan görüşmelerde gerek destek eğitim kurumundaki uzmanlar gerekse devlet okulundaki uzmanlar yapılan çalışmalar konusunda ortaklığın olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum devlet okulundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

4.2. Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Devlet Okullarında Görevli Uzmanların ÖEHY (2018)'de Belirtilen BEP Sürecindeki İş Birliğini Gerçekleştirmede Yaşanan Sorunlara ve Sorunların Çözümlerine Yönelik Devlet Okullarında Görevli Uzman Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmada BEP sürecinden bahseden uzmanlara BEP sürecindeki iş birliğini gerçekleştirmede yaşanan sorunlara ve sorunların çözümlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla sorular yöneltilmiştir. Tablo 9 yapılan görüşmelerde sorun yaşadığına dair görüş bildiren uzmanları göstermektedir.

Tablo 9.

Sorun Yaşandığı Konusunda Görüş Belirten Uzmanlar

Devlet kurumundaki uzman	Kaynaştırma Öğrencisi				
	A	B	C	D	E
Okul Müdürü	x			x	x
Müdür Yardımcısı					
Sınıf Öğretmeni	x	x	x	x	x
Rehber Öğretmen	x				

Tablo 9 incelendiğinde görüşme yapılan okul müdürlerinden üçünün, sınıf öğretmenlerinden beşinin, rehber öğretmenlerden ise bir tanesinin sorun yaşadıklarını belirten ifadeler yer verdikleri görülmektedir. Uzmanlar kendilerine yöneltilen soruya sadece BEP’lerin uygulanma süresince yaşadıkları sorunları belirten cevaplar vermemişlerdir. BEP uygulama süreci dışında da sorun belirtmişlerdir.

Araştırma bulguları incelendiğinde uzmanların yaşanan sorunlara ilişkin vermiş oldukları cevaplarda, destek eğitim programının hazırlanması, sınıfların kalabalık olması, materyal eksikliği, öğrencinin derse girmek istememesi vb. sorunları dile getirdikleri görülmektedir.

Görüşme yapılan uzmanlardan sadece bir sınıf öğretmeni yaşadığı sorunu çözmek için rehber öğretmenle görüştüğünü ifade etmiştir. Diğer uzmanlardan ise belirtmiş oldukları sorunlara ilişkin çözüm konusunda okuldaki diğer uzmanlarla görüşmeleri konusunda herhangi bir ifadede bulunmamışlardır. Buradan hareketle uzmanların BEP’lerin uygulanması sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin çok fazla bilgi vermemesi sorun yaşanmadığı ve dolayısıyla başarılı bir kaynaştırma yoluyla eğitim süreci geçirildiği düşüncesini ortaya çıkarabilir. Ancak araştırmada elde edilen; uzmanların kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin BEP hazırlanması, BEP’teki hedeflerin uygulanması, hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespit edilmesi gibi konularda uzmanlar arasında

yetersiz iş birliğı olduğı bulguları dikkate alındığında başarılı bir kaynaştırma yoluyla eğitim süreci gerçekleşmesinden dolayı sorun belirtmemeleri arasında ilişki olmadığını düşündürmektedir. Bu noktadan hareketle uzmanların BEP sürecinde sorun yaşadıklarını belirtmemeleri, araştırma bulgularında BEP hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi gibi süreçlerde uzmanlar arasında iş birliğı olmadığını düşündüren bulguların olması, BEP süreci dışında belirttikleri sorunların çözümüne ilişkin okuldaki diğer uzmanlarla ya da BEP geliştirme birimi üyeleri ile etkileşim kurarak sorunların çözümüne ilişkin çalışma yapmamaları uzmanlar arasında iş birliğı olmadığını düşündürmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada elde edilen bulgulara ilişkin sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada tüm kaynaştırma öğrencileri için uzmanlar arasındaki iş birliğine yönelik bilgi edinmek amacıyla devlet okulundaki uzmanlardan; okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, destek eğitim kurumundan ise özel eğitim öğretmeni ve psikologla görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca bu uzmanların yanı sıra ailelerle de görüşme yapılarak veri toplanmıştır. Tüm kaynaştırma öğrencileri için devlet okulundaki uzmanlarla yapılan görüşmelerde iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlanma ve BEP'teki amaçların gerçekleştirilmesi sürecine odaklanılmıştır.

İşbirliği en az iki eş-eşit kişi arasında, ortak hedefe yönelik ortak karar verme ve gönüllülüğün olduğu etkileşim süreci olarak tanımlanmıştır (Friend and Cook, 2006). İşbirliğinin özelliklerinde ise gönüllülikle birlikte iş birliği kuran kişiler arasında eşitliğin olması, ortak hedeflere dayanması, iş birliği sürecine katılımı ve verilecek kararlarda sorumluluğun kişiler arasında paylaşılması ve iş birliği yapan kişiler arasında sonuçlara ilişkin hesap verilebilirliğinin paylaşılması söz konusudur (Friend and Cook, 2010). Kaynaştırma öğrencisinin eğitimine yönelik tüm kararlar BEP geliştirme birimi tarafından BEP toplantılarında alınmaktadır. Bu noktadan hareketle kaynaştırma öğrencisinin eğitimine

yönelik ortak hedeflerin oluşturulması ve kararların verilmesi, iş birliği sürecine katılımda ve verilecek kararlarda sorumluluğun paylaşılması gibi durumların BEP geliştirme biriminin yapmış olduğu BEP toplantılarında gerçekleşmesi söz konusudur. Dolayısıyla devlet okulundaki kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğine yönelik bilgi edinmek için alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı, özellikleri BEP süreci üzerinden ele alınmıştır. Devlet okulundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasındaki iş birliğine yönelik ise elde edilen bulgular alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı, özellikleri ile karşılaştırılarak ele alınmıştır.

Tablo 10 görüşme yapılan devlet kurumundaki dört uzmanın BEP toplantılarına kimlerin katıldığı yönünde kendilerine yöneltilen soruya vermiş oldukları cevapta belirttikleri ortak uzmanları göstermektedir.

Tablo 10.

BEP Toplantısına Katılan Uzmanlar ve Aileler

		ÖĞRENCİ				
	UZMANLAR ve AİLE	A	B	C	D	E
Devlet Okulundaki Uzmanlar	Okul Müdürü					
	Okul Müdür Yardımcısı		X			
	Sınıf Öğretmeni		X	X		X
	Rehber Öğretmen		X	X		X
	Aile		X			

Not: Görüşme yapılan dört uzmanında BEP toplantısına kimlerin katıldığı yönünde kendilerine yöneltilen soruya vermiş oldukları cevapta belirttikleri ortak uzmanlar yukarıdaki tabloda işaretlenmiştir.

Tablo 11 BEP toplantısının yapıldığını belirten uzmanları ve aileleri göstermektedir.

Tablo 11.

BEP Toplantısı Yapıldığını İfade Eden Uzmanlar ve Aileler

Uzman ve Aile	Öğrenci				
	A	B	C	D	E
Okul Müdürü	X	X	X	X	X
Okul Müdür Yardımcısı		X	X		X
Sınıf Öğretmeni		X	X	X	X
Rehber Öğretmen	X	X	X	X	X
Aile		X			

A kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlama, BEP'teki amaçların çalışılması noktasında ele alınmıştır. Tablo 11'de okul müdürü ile rehber öğretmenin BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdikleri, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve ailenin ise BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir bilgi vermedikleri görülmüştür. BEP toplantısına katılım noktasında rehber öğretmenin; sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılım sağladığı bilgisini verdiği okul müdürünün ise BEP hazırlandığını belirtmesine rağmen toplantılara katılım sağlayan uzman/aile konusunda bilgi vermediği görülmüştür (Bkz.Tablo 4). Bu durum A kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP hazırlanması süreçlerinin ÖEHY (2018)' de belirtildiği şekliyle gerçekleştirilmediğini düşündürmektedir. Dolayısıyla uzmanlar arasındaki iş birliğinin olup olmama durumu BEP geliştirme ve BEP'in uygulanması süreci üzerinden ele alındığında, A kaynaştırma öğrencisi için ÖEHY (2018)' de belirtilen kişilerden oluşan BEP geliştirme biriminin oluşturulmamış olması, BEP toplantılarının gerekli uzman/aile katılımı ile gerçekleşmemiş olması A kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasında iş birliğinin olmadığı düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Devlet okulunda görev yapan uzmanlarla yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin BEP toplantıları dışında aralarında etkileşimin olduğuna yönelik herhangi bir bilgi edinilmemiştir. A kaynaştırma öğrencisi için uzmanlar arasında iş birliği olarak tanımlanabilecek etkileşimleri belirlemek amacıyla elde edilen bulgular alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı ve özellikleri ile karşılaştırılmıştır. Bu noktadan hareketle BEP

geliştirme biriminin gerekli uzmanlardan ve aileden oluşturulmaması, BEP toplantılarının yapıldığına ve toplantıya katılım sağlayan uzmanlara dair uzmanlardan alınan bilgilerin tutarsızlığı, BEP geliştirme sürecinin ÖEHY (2018)' de belirtildiği şekilde gerçekleştirilmemesi alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı, özellikleri ile örtüşen bir BEP geliştirme ve uygulama süreci gerçekleşmediğini düşündürmektedir (Bkz. Tablo 11 ve Tablo 4).

Elde edilen bulgular destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin herhangi bir etkileşimin olmadığını göstermiştir. Bu durum destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

B kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlama, BEP'teki amaçların çalışılması noktasında ele alınmıştır. Tablo 11' de BEP hazırlanması konusunda okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni ve ailenin BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdikleri görülmüştür. BEP toplantısına katılım noktasında okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve aile BEP toplantılarına müdür yardımcısının, sınıf öğretmenin, rehber öğretmenin ve ailenin katılım sağladığını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 5). BEP toplantılarına katılım noktasında rehber öğretmenin bilgi vermemesinin sebebi daha önce de belirtildiği gibi okul rehber öğretmenin değişmesidir. Yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular B kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP hazırlanması süreçlerinin ÖEHY' de belirtildiği şekliyle gerçekleştirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla uzmanlar arasındaki iş birliğinin olup olmama durumu BEP geliştirme ve BEP'in uygulanması süreci üzerinden ele alındığında, B kaynaştırma öğrencisi için ÖEHY' de belirtilen kişilerden oluşan BEP geliştirme biriminin oluşturulmuş olması, BEP toplantılarının gerekli uzman/aile katılımı ile gerçekleşmiş olması B kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan devlet okulundaki uzmanlar arasında iş birliğinin olduğunu düşündürmektedir.

B kaynaştırma öğrencisi için de devlet okulunda görev yapan uzmanlarla yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin BEP toplantıları dışında aralarında iş birliği olduğuna yönelik herhangi bir bilgi edinilmemiştir. B kaynaştırma öğrencisi için uzmanlar arasında iş birliği olarak tanımlanabilecek etkileşimleri belirlemek amacıyla elde edilen bulgular alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı, özellikleri ve etkili bir iş birliği

sürecini belirlemek adına sürece ilişkin sorulabilecek sorularla karşılaştırılmıştır. B kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme birimi gerekli uzmanlardan/aileden oluşturulduğundan, BEP toplantısının bu uzmanların katılımı ile gerçekleştirildiğinden kaynaştırma öğrencisinin eğitime ilişkin tüm kararların bu uzmanların katılımı doğrultusunda alındığı söylenebilir. Bu durum alan yazında yer alan iş birliğinin tanımında ve özelliklerinde yer alan ortak hedeflere ilişkin ortak kararların verilmesi şeklinde yorumlanabilir. B kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP toplantılarının yapılması uzmanlar arasında iş birliği açısından dikkat çeken çalışmalardır. Çünkü BEP toplantılarında kaynaştırma öğrencisinin eğitsel performansına ilişkin görüşlerin paylaşılması, bir eğitim öğretim yılı süresinde çalışılacak uzun dönemli ve kısa dönemli amaçların, kullanılacak yöntem tekniklerin vb. kararların verilmesi durumu söz konusudur. Ancak BEP'teki amaçlara ilişkin bir eğitim öğretim yılı süresince söz konusu BEP geliştirme birimi üyelerinin bir araya gelmemeleri, yaşanan sorunların çözümüne ilişkin iş birliği içerisinde olmamaları, yapılan çalışmalar noktasında her bir üyeye yönelik görev ve sorumluluğun belirlenmemiş olması ve sadece sınıf öğretmeninin çalışmalar yapması, söz konusu birimin sadece BEP hazırlanmasında rol aldığını; ancak BEP'in uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında iş birliğinin söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular B kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin herhangi bir etkileşimin olmadığını göstermiştir. Bu durum destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

C kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlama, BEP'teki amaçların çalışılması noktasında ele alınmıştır. Tablo 11' de BEP hazırlanması konusunda okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni BEP hazırlandığı yönünde bilgi verirken, ailenin BEP toplantılarının yapılmasına ilişkin bilgi vermediği görülmüştür. BEP toplantısına katılım noktasında okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin BEP toplantılarına sınıf öğretmenin ve rehber öğretmenin katılımı noktasında vermiş oldukları cevaplar tutarlılık gösterirken okul müdürü ile rehber öğretmenin BEP toplantılarına ailenin katılımı konusunda verdikleri cevap sınıf öğretmeni ve müdür yardımcısı ile tutarsızlık göstermiştir (Bkz. Tablo 6). Bu durum daha önce de belirtildiği gibi aile ile yapılan görüşme neticesinde ailenin BEP toplantısına katılmadığı bilgisinin

doğrulanmasıyla sonuçlanmıştır. Tüm bunlardan hareketle C kaynaştırma öğrencisi için oluşturulan BEP geliştirme biriminin ÖEHY’ de belirtilen kişilerden oluşmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

C kaynaştırma öğrencisi için de devlet okulunda görev yapan uzmanlarla yapılan görüşmelerde kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin BEP toplantıları dışında aralarında etkileşimin olduğuna yönelik herhangi bir bilgi edinilmemiştir. BEP geliştirme biriminin ÖEHY’ de belirtilen uzmanlardan oluşmasa da iş birliğinin en az iki kişi arasında olabileceğinden hareketle BEP toplantısına katılan uzmanlar arasındaki etkileşime ilişkin elde edilen bulgular iş birliğinin tanımı ve özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu durumda BEP toplantısının yapılması iş birliğinin tanımında ve özelliklerinde yer alan ortak hedeflere yönelik ortak kararların alındığı yorumunu yaptırmaktadır. Ancak BEP’teki amaçlara ilişkin bir eğitim öğretim yılı süresince söz konusu BEP geliştirme birimi üyelerinin bir araya gelmemeleri, yaşanan sorunların çözümüne ilişkin iş birliği içerisinde olmamaları, söz konusu birimin sadece BEP hazırlanmasında rol aldığını; ancak BEP’in uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında iş birliğinin söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular C kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin herhangi bir etkileşimin olmadığını göstermiştir. Dolayısıyla bu durum destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

D kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlama, BEP’teki amaçların çalışılması noktasında ele alınmıştır. Tablo 11’de BEP hazırlanması konusunda okul müdürü, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdikleri, müdür yardımcısı ve ailenin ise BEP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir bilgi vermedikleri görülmüştür. BEP toplantısına katılım noktasında okul müdürü, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin; sınıf öğretmeni, rehber öğretmen ve ailenin katılım sağladığı bilgisini verdikleri görülmüştür; ancak okul müdürü ile rehber öğretmenin BEP toplantılarına bu kişilere ek olarak okul müdürünün de katıldığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenin ve ailenin ise okul müdürünün BEP toplantısına katılımı noktasında bilgi vermediği görülmüştür (Bkz. Tablo 7). BEP toplantısına katılım noktasında dikkat çeken bir diğer nokta söz konusu uzmanların toplantıya ailenin katılım sağladığını belirtmesine rağmen ailenin BEP toplantısının yapımı ve katılım sağlayan uzmanlara ilişkin bilgi vermemiş olmasıdır. Bu durum toplantılara

ailenin katılım sağlamadığını, dolayısıyla BEP geliştirme biriminin ÖEHY belirtildiği şekliyle oluşturulmadığı düşündürmektedir.

BEP geliştirme birimi ÖEHY belirtilen kişilerden oluşmamasına rağmen en iki uzmandan olduğu yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkmıştır. İşbirliğinin tanımında iş birliğinin en iki kişi arasında olabileceğinden hareketle D öğrencisi için oluşturulan BEP geliştirme birimindeki mevcut uzmanlar arasındaki etkileşimin iş birliği özelliği taşıyıp taşımadığına bakılabilir. BEP toplantısının yapılmış olması BEP geliştirme birimindeki uzmanların iş birliğinde kaynaştırma öğrencisi için ortak hedeflerin oluşturulduğu yorumu mümkün kılmaktadır. Ancak uzmanlarla yapılan görüşmelerde sınıf öğretmeni dışında BEP'teki amaçların çalışılması süresince ve sınıf öğretmeni dahil hiçbir uzmandan ya da aileden çalışmalara ilişkin değerlendirmelerin yapılması noktasında bir bilgi elde edilememiştir. Bu durum BEP geliştirme biriminde yer alan üyelerin iş birliğinin özelliklerinden olan görev ve sorumlulukların paylaşılması, olası sonuçların paylaşılması gibi durumların söz konusu olmadığını düşündürmektedir. BEP geliştirme biriminin gerekli uzmanlardan ve aileden oluşturulmaması, BEP toplantılarının yapıldığına ve toplantıya katılım sağlayan uzmanlara dair uzmanlardan alınan bilgilerin tutarsızlığı, BEP geliştirme sürecinin ÖEHY (2018)' de belirtildiği şekilde gerçekleştirilmemesi alan yazında yer alan iş birliğinin tanımı, özellikleri ile örtüşen bir BEP geliştirme ve uygulama süreci gerçekleşmediğini düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin herhangi bir etkileşimin olmadığını göstermiştir. Bu durum destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

E kaynaştırma öğrencisi için uzmanlarla ve aile ile yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular iş birliği sürecini gerekli kılan BEP hazırlama, BEP'teki amaçların çalışılması noktasında ele alınmıştır. Tablo 11'de BEP hazırlanması konusunda okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen ve sınıf öğretmenin BEP hazırlandığı yönünde bilgi verdikleri görülmüştür. Aile ise BEP hazırlanması noktasında bilgi vermemiştir. BEP toplantısına katılım noktasında okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen BEP toplantılarına sınıf öğretmenin ve rehber öğretmenin katılım sağladığını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 8). Bu noktada dikkat çeken durum okul müdürü ve rehber öğretmenin BEP toplantılarına ailenin katılım sağladığını belirtmelerine karşı sınıf öğretmeni ve müdür yardımcısının ailesinin katılımı noktasında bilgi vermemeleridir. Bu tutarsızlığı aile ile

yapılan görüşme neticesinde elde edilen bulgular ortadan kaldırmaktadır; çünkü aile BEP toplantılarının yapılması noktasında ve toplantılara katılım noktasında bilgi vermemiştir. Bu durum ailenin toplantılara katılım sağlamadığı yorumunu yaptırmaktadır. Dolayısıyla E kaynaştırma öğrencisi için de BEP geliştirme birimi ÖEHY belirtildiği şekilde oluşturulmadığını, ailenin sürecin dışında kaldığını düşündürmektedir. D kaynaştırma öğrencisinde olduğu gibi BEP geliştirme birimi ÖEHY belirtilen kişilerden oluşmamasına rağmen en iki uzmandan olduğu yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkmıştır. İşbirliğinin tanımında iş birliğinin en iki kişi arasında olabileceğinden hareketle oluşturulan BEP geliştirme birimindeki mevcut uzmanlar arasındaki etkileşimin iş birliği özelliği taşıyıp taşımadığına bakılabilir. BEP toplantısının söz konusu uzmanların katılımı ile gerçekleştirilmesi kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin tüm kararların bu uzmanların katılımı doğrultusunda alındığı söylenebilir. Bu durum alan yazında yer alan iş birliğinin tanımında ve özelliklerinde yer alan ortak hedeflere ilişkin ortak kararların verilmesi şeklinde yorumlanabilir. Ancak BEP'teki amaçlara ilişkin bir eğitim öğretim yılı süresince söz konusu BEP geliştirme birimi üyelerinin bir araya gelmemeleri, yaşanan sorunların çözümüne ilişkin iş birliği içerisinde olmamaları, yapılan çalışmalar noktasında her bir üyeye yönelik görev ve sorumluluğun belirlenmemiş olması, sınıf öğretmenin amaçları çalışmakta zorlandığını belirtmesi söz konusu birimin sadece BEP hazırlanmasında rol aldığını; ancak BEP'in uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında iş birliğinin söz konusu olmadığını düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular E kaynaştırma öğrencisi için destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitim sürecine ilişkin herhangi iş birliği özelliği taşıyan bir etkileşimin olmadığını göstermiştir. Bu durum destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulunda görev yapan uzmanlar arasında iş birliği olmadığını düşündürmektedir.

E kaynaştırma öğrencisi ile çalışma yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin BEP süreci dışında herhangi bir etkileşim olmadığı yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla uzmanlar arasındaki etkileşimlerin iş birliğinin tanımı ve özellikleri bakımından incelenmesi sadece BEP geliştirme süreci üzerinden olmuştur.

Her bir kaynaştırma öğrencisi için görüşme yapılan devlet kurumunda görev yapan uzmanlardan hiçbiri BEP geliştirme biriminin oluşturulmasında, BEP hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi süreçlerde sorun yaşadıklarına dair görüş

belirtmemiştir. Ayrıca yapılan görüşmelerde uzmanlar ÖEHY (2018)' de belirtilen BEP geliştirme biriminin iş birliğine ilişkin yürütecekleri süreçlere ilişkin de sorun yaşadıklarına dair görüş belirtmemişlerdir. Buna rağmen sadece bir kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme birimi ÖEHY (2018)' de belirtilen uzmanlardan ve aileden oluşturulmuştur. Diğer dört kaynaştırma öğrencisi için ise BEP geliştirme biriminin eksik uzmanlardan oluşturulduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum aslında BEP geliştirme biriminin iş birliğine ilişkin yürütecekleri süreçlerde hem uzmanların hem de ailelerin yönetmelik bazında bilgi eksikliklerinin olduğunu düşündürmektedir.

5.2. Tartışmalar

Bu araştırmada kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP hazırlama süreci, uygulama süreci ile birlikte iş birliğinin tanımı ve özellikleri bakımından incelenmiştir.

Bu araştırmada görüşme yapılan beş okul müdürünün tamamı kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını belirtmiştir. Ancak hiçbir okul müdürünün görüşmede, BEP geliştirme biriminde yer almadıkları, BEP hazırlama aşamasına katılım sağlamadıkları ve BEP'teki amaçların uygulanması sürecinde görev ve sorumluluk almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul müdürlerinin BEP'e ilişkin süreçlerde yer almamanın yanı sıra okuldaki diğer uzmanlarla arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitime ilişkin iş birliği olmadığı bulgulanmıştır. Okul müdürünün kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla da aralarında iş birliğinin olmadığı görülmüştür. Oysaki ÖEHY (2018) kaynaştırma öğrencileri için BEP geliştirme birimi oluşturularak BEP hazırlanmasını ve BEP geliştirme birimine okul müdürünün ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlık yapmasını gerekli kılmaktadır. Okul müdürlerinin BEP geliştirme birimi başkanlığını yapmayıp BEP toplantılarına katılmaması görevlendireceği bir müdür yardımcısının BEP geliştirme birimine başkanlık yapması ve toplantıları gerçekleştirmesi ile ÖEHY (2018)' de belirtilen hususlara uygun olabilir. Ancak yapılan görüşmelerde beş okul müdür yardımcısından sadece birinin BEP geliştirme birimine dahil olduğu görülmektedir. Bu durumda görüşme yapılan beş okul müdürünün tamamının BEP geliştirme birimine başkanlık yapmadıkları, dört okul müdürünün BEP geliştirme birimine başkanlık yapması için müdür yardımcısı görevlendirmedikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca görüşme

yapılan tüm okul müdürlerinin öğretmenlerin iş birliği içinde çalışmalarını sağlayacak faaliyetlere ilişkin bilgi vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum ÖEHY (2018)'de okul müdürünün görev ve sorumlulukları arasında bulunan okuldaki öğretmenlerin özel eğitim hizmetleri kapsamında iş birliği içinde çalışmalarını sağlamasını belirten maddenin uygulanmadığı yorumunu yaptırmaktadır. Yapılan bir araştırmada okul yöneticilerinin kaynaştırma uygulamalarını kendilerinin görevi olarak görmedikleri, sonucuna ulaşılmıştır (Özengi, 2009). Araştırmada elde edilen bulgular okul müdürlerinin BEP geliştirme sürecinde, BEP'lerde yer alan amaçların çalışılması ve değerlendirilmesi süreçlerinde yer almadıklarını dolayısıyla kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin okuldaki ve destek eğitim kurumundaki uzmanlarla iş birliği içinde olmadıklarını göstermektedir. Araştırma sonuçlarının daha önce yapılan araştırma bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Görüşme yapılan beş okul müdür yardımcısından üçünün kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ancak görüşmede, okul müdür yardımcılarında sadece bir tanesinin BEP toplantılarına katılım sağladığı görülmüştür. Okul müdür yardımcılarının BEP hazırlanması süreci dışında kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin devlet okulundaki öğretmenlerle aralarında iş birliği olmadığı bulgulanmıştır. Araştırma bulguları okul müdür yardımcılarının kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla aralarında kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin iş birliği olmadığını göstermektedir. ÖEHY (2018)' e göre okul müdürü müdür yardımcısını BEP geliştirme birimine başkanlık yapması için görevlendirebilir. Yapılan görüşmelerde müdür yardımcılardan sadece birinin BEP toplantısına katılım sağlaması, dördünün ise BEP geliştirme sürecinde yer almaması bu dört müdür yardımcısının görev yaptığı kurumda okul müdürünün BEP geliştirme biriminde yer aldığı ve başkanlık yaptığı düşüncesini ortaya çıkarabilir. Ancak yapılan görüşmelerde hiçbir okul müdürünün BEP geliştirme birimine dahil olmadığı ve başkanlık yapmadığı sonucuna ulaşılmıştır. ÖEHY (2018)' e göre müdür yardımcısı özel eğitim hizmetlerinin verimli yürütülmesi noktasında taraflar arasında koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür. Ancak araştırmada elde edilen bulgular müdür yardımcılarının özel eğitim hizmetlerinde sınıf öğretmeni, rehber öğretmen, ilgili alan öğretmenleri, aile, okul yönetimi gibi paydaşlar arasında koordinasyon sağlamaya yönelik çalışmaların olmadığını göstermektedir. Oysaki okul müdürlerinin ya da müdür yardımcılarının BEP geliştirme biriminde yer almaları ve BEP toplantılarında bulunmaları BEP geliştirme biriminin kaynaştırma öğrencisinin

eğitimine ilişkin alacağı kararların fiziksel evre düzenlenmesi, materyal ihtiyaçlarının giderilmesi, okul dışı planlanacak etkinliklerin gerçekleştirilmesi gibi süreçlerde BEP geliştirme birimindeki uzmanlarla işbirliği ile gerçekleştirilebilir hedefler alınmasında etkili olabileceği düşünülebilir. Aksi takdirde okul müdürü ya da müdür yardımcısının bulunmadığı bir BEP geliştirme biriminin yapacağı toplantılarda gerek hedef belirlemede gerekse bu hedeflere yönelik yapılacak çalışmalarda bir takım eksiklikler olabilir. rnek verilecek olursa kaynaştırma ğrencisi için belirlenen hedefler mali, fiziksel değişiklik vb. konularda düzenlemeler gerektiriyorsa bu düzenlemelerin okul kaynaklarınca sağlanıp sağlanamayacağı gibi süreçler okul idaresi ile iş birliği ile netlik kazanabilir.

Görüşme yapılan beş sınıf öğretmeninden dördünün kaynaştırma ğrencisi için BEP hazırlandığını ifade ettiği sonucuna ulaşılırken, BEP toplantılarına sadece üç sınıf öğretmeninin katılım sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları sınıf ğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin okuldaki öğretmenlerle ve idarecilerle BEP toplantısı dışında aralarında iş birliği olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde sınıf ğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimi konusunda kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlarla aralarında iş birliği olmadığı bulgulanmıştır. ÖEHY (2018)' e göre sınıf ğretmeni BEP geliştirme biriminin üyesidir ve BEP geliştirme biriminin görev sorumluluklarını arasında bulunan BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi gibi süreçlerde iş birliği yapmak durumundadır. Bu durum elde edilen bulguların sınıf öğretmenlerinden iki tanesinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimi süresince ÖEHY (2018)'de belirtildiği şekilde BEP geliştirme sürecinde toplantılara katılım sağlamadığı, yine sınıf ğretmenlerinin tamamının BEP'in uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi iş birliğinin olduğu süreçlerde yer almadıkları bulgulanmıştır. Karaca (2018) yaptığı araştırmada kaynaştırma ğrencisi bulunan sınıfta görev yapan ğretmenlerin BEP hazırlama, uygulama ve değerlendirme ile ilgili yeterli bilgilerinin olmadığını, kaynaştırma ğrencisi ile çalışan personelin görev ve sorumluluklarına ilişkin bilgi birikimlerinin olmadığını, ilgili personelin meslektaşlarıyla iş birliğine yönelik eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Söz konusu araştırma bulgularının bu araştırmada elde edilen bulgularla tutarlı olduğu görülmektedir. Sınıf ğretmenlerinin BEP geliştirme biriminde bulunmaları, kaynaştırma ğrencisi ile alınan hedefleri yoğunlukla sınıf ğretmeni çalıştığından kaynaştırma ğrencisi ile yapılacak çalışmalara ilişkin alınacak tüm kararlar bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca sınıf ğretmenlerinin diğer uzmanlarla

iş birliği içerisinde olması BEP’te yer alan hedeflerin çalışılması süresince gerekli durumlarda diğer uzmanlardan destek alması bakımından önemlidir.

Görüşme yapılan beş rehber öğretmenin tamamı kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını ifade etmiştir. Ancak BEP toplantılarına katılım noktasında sadece üç rehber öğretmenin katılım sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları, BEP toplantıları dışında rehber öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin eğitimi konusunda okuldaki diğer öğretmenlerle ve okul idaresiyle aralarında iş birliği olmadığını göstermektedir. Kaynaştırma öğrencilerinin devam ettiği destek eğitim kurumlarında görev yapan uzmanlarla da aralarında iş birliği olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. ÖEHY (2018)’ de rehber öğretmen BEP geliştirme biriminin üyesi olarak BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi gibi süreçlerde iş birliği yapmak durumundadır. Bu durum elde edilen bulguların rehber öğretmenlerden iki tanesinin kaynaştırma öğrencisinin eğitimi süresince ÖEHY (2018)’de belirtildiği şekilde BEP geliştirme sürecinde toplantılara katılım sağlamadığı, rehber öğretmenlerin tamamının BEP’in uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi iş birliğinin olduğu süreçlerde yer almadıkları bulgulanmıştır. Özengi (2009) yaptığı araştırmada rehber öğretmenlerin BEP hazırlanması, uygulanması konusunda sınıf öğretmenleri ile yaptıkları çalışmaların sınırlı olduğu belirtmiştir. İlgili araştırma bulgularının bu araştırmada elde edilen bulgularla tutarlı olduğu görülmektedir. Rehber öğretmenin BEP geliştirme biriminde yer alması ve toplantılara katılım sağlaması sınıf öğretmenlerinin, ailelerin, yöneticilerin kaynaştırma uygulamaları süresince gerekli durumlarda uzmanlara/ailelere rehberlik etmesi, özellikle ailelerin eğitim öğretim sürecinde BEP geliştirme biriminin bir üyesi olarak okul ile etkili iletişim sağlamaları konusunda fayda sağlayabilir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin normal gelişim gösteren akranları tarafından kabulünün sağlanması konusunda da rehber öğretmenin sınıf öğretmeni ile iş birliği içerisinde olması kaynaştırma süreci adına fayda sağlayabilir.

BEP geliştirme birimi üyelerinden olan ve bu araştırmada görüşülen ailelerden sadece bir aile kaynaştırma öğrencisi için BEP hazırlandığını ifade etmiştir ve yine sadece bir aile BEP toplantısına katılım sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Avcıoğlu (2009) yaptığı araştırmada BEP geliştirme ile ilgili BEP hazırlama sürecinde ailenin gereksinimlerinin dikkate alınmadığı, BEP’in nasıl hazırlanacağı konusunda yeterli kaynak olmadığı gibi benzer bulgular elde etmiştir. Aslında ÖEHY (2018)’de ailenin BEP geliştirme biriminde bulunması gerektiği yasal olarak zorunlu kılınmasına rağmen uygulamalarda ailelerin olmaması dikkat çekmektedir. Oysaki ailelerin BEP geliştirme biriminde yer alması

kaynaştırma öğrencisi için belirlenecek hedeflerde aile görüşlerinin dikkate alınması, belirlenen hedeflerin öğrencinin kültürel özelliklerine uygun olarak sosyal yaşamı içerisinde işlevsel olması, BEP’ te yer alan hedeflerin çalışılması süresince öğretmenlerle ailelerin iş birliği yapmalarını neticesinde hedeflere ulaşmada etkili olabileceği düşünülebilir. Ailelerle yapılan görüşmeler neticesinde devlet okulunda görev yapan uzmanlarla kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin iş birliği olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulguları sadece bir kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin ÖEHY’ de belirtilen uzmanlardan ve aileden oluşturulduğunu göstermektedir. Diğer dört kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin ÖEHY’ de belirtilen uzmanlardan oluşturulmadığı dolayısıyla eksik üyelerden oluşturulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları her bir kaynaştırma öğrencisi için BEP geliştirme biriminin oluşturulmasında, BEP geliştirme biriminin ÖEHY (2018)’de belirtilen iş birliğine ilişkin süreçleri gerçekleştirmelerine engel bir durum olmadığını, uzmanların bu konuda sorun yaşamadıklarını göstermektedir. Ancak ÖEHY (2018) kaynaştırma öğrencilerinin eğitim öğretim hizmetlerinde BEP geliştirme biriminin oluşturulmasını, BEP hazırlanmasını zorunlu kılmasına ve bu süreçlere ilişkin sorun yaşamamalarına rağmen araştırma sonuçları BEP geliştirme biriminin yönetmelikte belirtildiği şekilde oluşturulmadığını, dolayısıyla yönetmelikte belirtilen şekilde BEP hazırlanmadığını göstermektedir. Tüm kaynaştırma öğrencileri için oluşturulan BEP geliştirme birimlerinin sadece BEP hazırlama sürecinde görev yaptıkları, eğitim öğretim faaliyetleri süresince sadece sınıf öğretmenlerinin çalışma yaptıkları ve bu süreçte eksik üyelerden oluşan BEP geliştirme biriminde yer alan uzmanların aralarında BEP’in hazırlandığı toplantı dışında iş birliği olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çuhadar (2006) yaptığı çalışmada kaynaştırma öğrencisi bulunan okullarda BEP geliştirme biriminin oluşturulmadığı, BEP hazırlanmadığı, sınav ve yanıtlar ile çalışmaların sürdürüldüğünü belirtmiştir. Bir diğer çalışmada kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan okul müdürleri, sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenlerin ve diğer okul personelinin kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında yetersiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Balo, 2015). Araştırmanın bulguları yapılan tüm bu çalışmalarda elde edilen bulgularla tutarlılık göstermektedir.

ÖEHY (2018)’de madde 48’de BEP geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları arasında uzmanlar arasında iş birliğinin gerekliliğini belirten maddeler yer almaktadır. Ayrıca madde 49, 50, 51 ve 57’de uzmanlar arasında iş birliğinin olmasını gerekli kılan maddelere yer

verilmiştir. Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017)' nde ise rehberlik öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarının verildiği Madde 34' de iş birliğine ilişkin maddelere yer verilmiştir. Dolayısıyla yasal düzenlemelerin uzmanlar arasında iş birliğini gerekli kılmaktadır. Genel eğitim ve özel eğitim işbirlikçi ekip çalışması sürecinin öğrencilerin genel eğitim sınıflarına akademik ve sosyal katılımı üzerindeki etkililiğinin araştırıldığı çalışmada ekip üyelerinin hazırlanan destek planları iş birliği içinde tutarlı bir şekilde uygulamasının öğrencilerin akademik becerilerindeki başarılarının artışı, sınıf etkinliklerine katılımı, akranları ile etkileşimi ve öğrenci tarafından başlatılan etkileşimlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hunt, Soto, Maier & Doering, 2003). Ancak yapılan araştırma bulgularında BEP geliştirme biriminin yönetmelikte belirtilen üyelerden oluşturulmaması, eksik üyelerden oluşturulan BEP geliştirme birimlerinin eğitim öğretim yılı süresince BEP toplantısı dışında bir araya gelerek kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin etkileşimlerde bulunmaması uzmanlar arasında iş birliğinin olmadığını ve yasa ve yönetmeliklerdeki şekliyle birimlerin oluşturulmadığını, iş birliğinin gerçekleştirilmediği izlenimini oluşturmaktadır.

Sonuç olarak hakkında ilgili uzmanlarla ve ailelerle görüşmeler yapılan kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan devlet okulundaki uzmanlar arasında kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin iş birliği uygulamalarının olmadığı izlenimi edinilmektedir. Devlet okulundaki uzmanlarla kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasında da kaynaştırma öğrencisinin eğitimine ilişkin iş birliği olmadığı düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

- Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında uzmanlar arasındaki iş birliğine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Uzmanlar arasındaki iş birliğini artıracak eğitim programları uzmanlara sunularak programın etkililiği araştırılabilir.
- Kaynaştırma öğrencisinin devam ettiği destek eğitim kurumunda görev yapan uzmanlarla devlet okulundaki uzmanlar arasındaki iş birliğine yönelik çalışmalar yapılabilir.

- Kaynaştırma yoluyla eğitim konusunda devlet okulunda görev yapan öğretmenlerin ve idarecilerin bilgi düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- BEP geliştirme biriminin oluşturulması, BEP hazırlanması gibi konularda uzmanların bilgi düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Devlet okulundaki uzmanlarla destek eğitim kurumundaki uzmanlar arasındaki etkileşimi ve iş birliğini artıracak farkındalık seminerleri gerçekleştirilip olası sonuçları araştırılabilir.
- Üniversitelerde sınıf ğretmenliği alanında eğitim alan ğretmen adaylarının kaynaştırma yoluyla eğitime ilişkin uygulamalı eğitim almalarına yönelik olarak öğretmenlik uygulaması dersleri yeniden düzenlenebilir.
- Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarına ilişkin yasal düzenlemelerde yer alan ilgili uzmanların görev ve sorumlulukları hakkında ğretmen ve idarecilerin bilgi düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Kaynaştırma ğrencilerinin ailelerine yönelik yasal haklar, ailenin çocuğun eğitimi sürecinde rol ve sorumlulukları gibi konularda aile eğitimi düzenlenebilir.
- İleriye yönelik araştırmalarda kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlara BEP geliştirme sürecine ilişkin seminerler düzenlenerek uzmanlar üzerindeki etkililiği incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akçamete A. G. (Ed.). (2010). *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Ankara: Kök.
- Avcıoğlu, H. (2009). Rehberlik ve araştırma merkez (RAM) Müdürlerinin tanılama, yerleştirme-izleme, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) Geliştirme ve kaynaştırma uygulamasında karşılaşılan sorunlara ilişkin algıları. *Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 2009-2031.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem.
- Balo, E. D. (2015). *İlkokullardaki kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Batu, E. S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(04).
- Batu, E. S. (2011). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim* (s. 89-107). Ankara: Pegem.
- Batu, E. S. (2014). Erken çocukluk eğitiminde kaynaştırma. İ.H. Diken (Ed.), *Erken çocukluk eğitimi* (s. 520-536). Ankara: Pegem.
- Batu, E. S. (2014). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim H. Diken (Ed.) *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim* (s. 89-107). Ankara: Pegem.
- Batu, S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(4), 35-45.

- Batu, S., & Uysal, A. (2010). Günümüz sınıflarına engelli çocukların katılımını destekleme. A. Gönül Akçamete (Ed.), *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* (s. 113-139). Ankara: Kök.
- Batu, S., & Uysal, A. (2015). Günümüz sınıflarına engelli çocukların katılımını destekleme. A. Gönül Akçamete (Ed.), *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* (s. 113-140). Ankara: Kök.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Cankaya Ö. & Korkmaz, İ. (2012). Zihin İlköğretim I. kademedeki kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-16.
- Cavkaytar, A. (2012). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim. İbrahim H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* (s. 1-28). Ankara: Pegem.
- Çerezci, Ö. (2015). *Okulöncesi eğitim kurumlarında yapılan kaynaştırma eğitimi uygulamalarının kaynaştırma kriterleri açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çuhadar, Y., (2006). *İlköğretim okulu 1-5. sınıflarda kaynaştırma eğitimine tabi olan öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Diken, İ.H. (Ed.) & Batu, S. (2010). Kaynaştırmaya giriş. İbrahim H. Diken (Ed.), *İlköğretimde kaynaştırma* (s. 2-23). Ankara: Pegem.
- Eripek, S. (2012). *Zihinsel yetersizliği olan bireyler ve eğitimleri*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Friend, M. & Cook, L. (2006). *Interactions: collaboration skills for school professionals*. New York: Allyn and Bacon.
- Friend, M. & Cook, L. (2010). *Interactions: collaboration skills for school professionals*. Boston: Pearson.

- Gable, R. A., & Korinek, L., & McLaughlin, V. L. (2000). Collaboration in the schools: ensuring success. Joyce S. Choate (Eds.), *Successful inclusive teaching proven ways to detect and correct special needs* (p. 450-470). Needham Heights: Allyn and Bacon.
- Gezer, M. S., (2017). *Sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik rol algılarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gürgür, H. (2013). İşbirliği süreci. İbrahim H. Diken (Ed.), *İlköğretimde Kaynaştırma* (s. 232-254). Ankara: Pegem.
- Gürgür, H. (2015). İşbirliği süreci. İbrahim H. Diken (Ed.), *İlköğretimde Kaynaştırma* (s. 232-256). Ankara: Pegem.
- Gürsel, O. & Vuran, S. (2015). Değerlendirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarını geliştirme. İbrahim H. Diken (Ed.), *İlköğretimde kaynaştırma* (s. 193-230). Ankara: Pegem.
- Hunt, P., Soto, G., Maier, J., & Doering, K. (2003). Collaborative teaming to support students at risk and students with severe disabilities in general education classrooms. *Exceptional children*, 69(3), 315-332.
- Karaca, M. A., (2018). *Kaynaştırma eğitimi programının öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarındaki mesleki yeterliliklerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kargın T. (2010). Özel gereksinimli öğrencilerin yerleştirilmesi ve BEP. A. Gönül Akçamete (Ed.), *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* (s. 77-109). Ankara: Kök.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kargın, T. (2015). Özel gereksinimli öğrencilerin yerleştirilmesi ve BEP. A. Gönül Akçamete (Ed.), *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* (s. 77-109). Ankara: Kök.
- Kargın, T., Acarlar, F., & Sucuoğlu, B. (2005). Öğretmen, yönetici ve anne-babaların kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 4(02), 55-76.

- Kaya, Ö. (2013). Özel eğitimde roller ve sorumluluklar. S.Vuran (Ed.), *Özel eğitim* (s. 31-54). Ankara: Maya.
- Kellyman, C. N. (2014). *Perceptions of collaboration among high school general education and special education teachers in inclusive classrooms*. Doctor of Philosophy, Capella University, Minneapolis.
- Kennedy, C. H. & Horn, E. M. (2004). *Including students with severe disabilities*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kırcaali- İftar G. & Uysal, A. (1999). Zihin özürlü öğrencilere özel eğitim danışmanlığı aracılığıyla uygulanan resimli fişlerle okuma-yazma öğretiminin etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(3), 3-13.
- Kırcaali- İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 1(16), 45-50.
- Kozaryn-Miskavitch, R. A. (2006). *A qualitative study examining collaboration between general education and special education teachers in inclusive classrooms*. Doctor of Education, University of Hartford.
- MEB. (1997). *Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname*. (Resmi Gazete. 23011).
- MEB. (2004). *Bireyselleştirilmiş eğitim programı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2010). *Neden nasıl niçin kaynaştırma*. Ankara: MEB.
- MEB. (2016). *Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim*. Ankara, https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2017). *Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim*. Ankara, https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2017). *Rehberlik hizmetleri yönetmeliği*. (Resmi Gazete. 30236)
- MEB. (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. (Resmi Gazete. 30471)
- Metin, N. (2011). Kaynaştırma. Necate Baykoç (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim* (s. 87-104). Ankara: Eğiten Kitap.

- Mogharreban, C. C., & Bruns, D. A. (2009). Moving to inclusive pre-kindergarten classrooms: *Lessons from the field*. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 407-414.
- Murphy, S. (2013). *The roles of speech-language pathologists and special education teachers in service provision for special needs students: an examination of the collaboration between professionals*. Master of Science, William Paterson University, New Jersey.
- Nuraydın, H. D., (2018). *Sınıflarında kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan okulöncesi öğretmenlerinin mesleğe yabancılaşma durumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özengi, S. Ş., (2009). *Eskişehir ilinde kaynaştırmanın yürütüldüğü ilköğretim okullarındaki rehber öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özgür, İ. (2011). *İlköğretimde kaynaştırma*. Adana: Karahan.
- Özokçu, O. (2013). Kaynaştırma uygulamaları. Sezgin Vuran (Ed.), *Özel Eğitim* (s.81- 107). Ankara: Maya.
- Öztürk, C. Ç. & Eratay, E. (2010). Eğitim uygulama okuluna devam eden zihin engelli öğrencilerin öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkında görüşlerinin belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), .
- Özyürek, M. (2009). *Bireyselleştirilmiş eğitim programını geliştirme ve temelleri*. Ankara: Kök.
- Raver, A. S. (2009). Assessment and individualized interventions. Sharon A. Raver (Eds.), *Early childhood special education – 0 to 8 years strategies for positive outcomes* (p. 51-74). New Jersey: Pearson Education.
- Reganick, K. (1995). Social and Academic Issues of Inclusive Education. ERIC Document Nu: ED 392176
- Reyes, E. R. (2010). *Descriptive study of collaboration in general and special education in two school districts: perceptions of the principals and teachers toward sustainability*. Doctor of Education, Edgewood College, Madison.

- Riplay, S. (1997). Collaboration between general and special education teachers. ERIC Document Nu: ED 409317.
- Saldana, J. (2011). *Fundamentals of qualitative research*. New York: Oxford University.
- Salend, J. S. (1998). *Effective mainstreaming creating inclusive classrooms*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Salend, J. S. (2005). *Creating inclusive classrooms effective and reflective practices for all students*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Smith, D. D. (2001). *Introduction to special education teaching in an age of opportunity*. Needham Heights: Allyn and Bacon.
- Smith, T. E. C., Polloway, E. A., Patton, J. R., Dowdy, C. A. (2001). *Teaching students with special needs in inclusive settings*. Boston: Allyn and Bacon
- Sucuoğlu, B. (1996). Kaynaştırma programlarında anne baba katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(2), 25-43.
- Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2010). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Kök
- Şahin, S. (2017). *İlköğretim kaynaştırma ortamlarında eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin veli ve sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şekercioğlu, B. (2010). *İlköğretim II. Kademedeki branş öğretmenlerinin, kaynaştırma uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- TBMM. (1982). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*. (Resmi Gazete. 17863)
- U. S. Department of Education. (2004). *Individuals with disabilities education act*. (Public Law No. 94-142)
- Ünal, F., (2010). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflardaki, öğretmen, normal gelişim gösteren öğrenci ve engelli öğrenci velilerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

EKLER

Ek 1. Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu

Müdür/ Müdür Yardımcısı ile görüşme:

Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

-BEP toplantısı ? - Ne zaman? -Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

BEP'lerin uygulanıp uygulanmadığını nasıl kontrol ediyorsunuz?

BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunlara yönelik çözüm yöntemleriniz nelerdir?

Ek 2. Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu

Rehber Öğretmen ile görüşme:

Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

-BEP toplantısı ? - Ne zaman? -Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

BEP'lerin uygulanma sürecinde ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

BEP'lerin uygulanmasında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunlara yönelik çözüm yöntemleriniz nelerdir?

Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Ek 3. Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu

Sınıf Öğretmeni ile görüşme:

Sınıfınızdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

-BEP toplantısı ? - Ne zaman? -Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

BEP'teki amaçları seçerken neler yapıyorsunuz?

BEP'teki amaçları uygulama sürecinde neler yapıyorsunuz?

BEP'teki amaçları uygularken ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Ek 4. Devlet Okulunda Görev Yapan Uzmanlar İle Görüşme Formu

Özel eğitim öğretmeni (Gezici Özel Eğitim Öğretmeni) ile görüşme:

Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

-BEP toplantısı ? - Ne zaman? -Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği destek eğitim kurumunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Ek 5. Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu

Özel eğitim öğretmeni ile görüşme:

Okulunuzdaki kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

-BEP toplantısı ? - Ne zaman? -Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapıyorsunuz?

Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Kaynaştırma öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Ek 6. Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu

Psikolog ile görüşme:

Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki Kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

-Görüşme? Hangi amaçla? Ne sıklıkla?

Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Ek 7. Destek Eğitim Kurumundaki Uzmanlar İle Görüşme Formu

Fizyoterapist ile görüşme:

Kurumunuzdaki/ okulunuzdaki Kaynaştırma öğrencileri için nasıl bir süreç izliyorsunuz?

Öğrencilerinizin devam ettiği devlet okulu ile ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Kurumunuzda çalışan diğer uzmanlarla kaynaştırma öğrencisi ile ilgili ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

-Görüşme? Hangi amaçla? Ne sıklıkla?

Eğitim öğretim yılı süresince kaynaştırma uygulamalarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Ek 8. Aile İle Görüşme Formu

Aile ile görüşme:

Çocuğunuzun devam ettiği devlet okulunda çocuğunuzun eğitimi ile ilgili nasıl bir süreç izleniyor?

-BEP toplantısı? Ne zaman? Kaç defa?

-BEP toplantısına kimler katılıyor?

BEP hazırlama aşamasında neler yapılıyor?

BEP için amaçların belirlenmesinde neler yapılıyor?

Çocuğunuz ile okulda BEP' teki amaçların çalışılması süresince siz neler yapıyorsunuz?

Çocuğunuz ile devlet okulunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Devlet okulundaki öğretmenlerle nasıl bir iletişim süreci yürütüyorsunuz?

Görüşme? Ne sıklıkla?

Çocuğunuz devam ettiği destek eğitim kurumunda çocuğunuzun eğitimi için nasıl bir süreç izleniyor?

Çocuğunuz ile destek eğitim kurumunda yapılan çalışmalar süresince ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?

Çocuğunuz devam ettiği devlet okulu çalışanları ve destek eğitim kurumu çalışanlarının nasıl bir iletişim süreci yürütüyorlar?

Ek 9. Araştırma İzni

	T.C. PUSAKLAR KAYMAKAMLIĞI İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Sayı : 57500368-605-E.5175784 Konu : Araştırma İzni	09.05.2016
DAĞITIM YERLERİNE:	
İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2012-13 nolu Genelgesi b) İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 09.05.2016 tarih ve 5149518 sayılı yazısı	
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı Zihin Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Coşkun YENER'in "Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki İşbirliği ve Etkileşimin Uzman ve Aile Görüşlerine Dayalı Olarak Belirlenmesi" konulu tez kapsamında uygulanması talebi İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Komisyonunca incelenmiş olup, ilçeimize bağlı okullarda belirtilen okullarda uygulamanın yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür. Görüşme formunun (5 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde okul müdürlüğümüzce de uygun görüldüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mülhürü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.	
İhsan SAYI AŞ Müdür Şube Müdürü	
EKLER: 1- Görüşme formu (5 sayfa) 2- Okul listesi (1 sayfa)	
DAĞITIM: Altınova İlkokulu, Aşağı Peçenek İlkokulu, Ayyıldız İlkokulu, Azmi Ertuğrul İlkokulu, Faik Hızıroğlu İlkokulu, Gümüşoluk İlkokulu, Satı Öztürk İlkokulu, Hakan Akbıyık İlkokulu, Saray İlkokulu, Sirkeli İlkokulu, Turgut Özal İlkokulu, Ülker İlkokulu	
Adres: Strateji, AR-GE	

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.5149518
Konu : Araştırma İzni

09.05.2016

PURSAKLAR KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2012-13 nolu Genelgesi
b) Gazi Üniversitesi'nin 27-04-2016 tarihli ve 15080 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı Zihin Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Coşkun YENER'in "Kaynaştırma Öğrencileri İle Çalışma Yapan Uzmanlar Arasındaki İşbirliği ve Etkileşimin Uzman ve Aile Görüşlerine Dayalı Olarak Belirlenmesi" konulu tez kapsamında uygulama talebi. Araştırma Komisyonumuzca incelenmiş olup, ilçenize bağlı ekli listede belirtilen okullarda uygulamanın yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Görüşme formunun (5 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Hasan KALELİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:
1-Görüşme formu (5 sayfa)
2-Okul listesi (1 sayfa)

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...